

VËRTETËSIA

NR. 15

WWW.ALISLAM.AL

Dritë mbi dritë

Mundësia për dëgjimin e zërit...

*Imagjinoni të dëgjoni fjalët
e bekuara të Profetit*

24

Islami, Imani dhe Ihsani:

*Sbëpjegim i hadithit të dytë
nga "Dyzet hadithet e
Neveviut"*

28

Argumenti i 2-të

*nga Dhjetë argumente për
ekzistencën e Zotit*

42

Koncepti i xhindeve në Islam

*Çfarë janë xhindet?
A ndikojnë ato në jetën
njerëzore?*

58

Mesih i Premtuar & IMAM MEHDI

I Dërguari i Allahut ^{s.a.w.a} kishte paralajmëruar se Mesihu i Premtuar do të zbrësë pranë një minareje të bardhë, në lindje të Damaskut. Kjo profeci u përmbush me ardhjen e Hazret Mirza Ghulam Ahmedit ^{s.a} në Kadijan të Indisë, një qytezë që ndodhet pikërisht në lindje të Damaskut.

Hazret Mirza Ghulam Ahmed ^{s.a}, Mesih i Premtuar dhe Imam Mehdi lindi në vitin 1835 në një familje fisnike në Kadijan të Indisë. Që në moshë të re, ai shfaqti interes të veçantë për fenë dhe ushqeui dashurinë për Profetin Muhammed ^{s.a.w.a}. Ai dallohej për fisnikërinë, dashamirësinë dhe vendosmërinë e tij. Me kalimin e kohës, njohuria dhe botëkuptimi i tij për besimin dhe zbatimin e tij në shoqëri u thelluan. Duke qenë një musliman i devotshëm, ai besonte fuqimisht se të gjitha fetë janë të vërteta për sa i përket origjinës së tyre, megjithatë përgjatë rrjedhës kohore ato u janë shmangur mësimëve burimore. Ai mbrojti dinjitetin e besimit dhe vërtetoi se ai është bashkëkohor dhe se u përgjigjet sfidave të kohës.

Përpjekjet e tij në përkrahje të besimit u shpërblyen prej Allahut, i cili e dalloj atë si shërbëtor të përkryer të Islamit, të Kuranit dhe të Profetit Muhammed ^{s.a.w.a}, duke i dhuruar bekimin e shpalljes nën shërbim të Profetit ^{s.a.w.a}.

Misioni i tij ishte të shquante të vërtetat që përmban çdo fe, si dhe të rigjallëronte mësimet e Islamit. Përmes këtij misioni, ai hodhi themelet për t'i bashkuar njerëzit dhe për të vendosur paqe e harmoni të përhershme.

Më 1889, sipas urdhrit hyjnor, Hazret Mirza Ghulam Ahmed ^{s.a} themeloi Xhematin Musliman Ahmedia. Kjo bashkësi, që tashmë është shumëfishuar në numër e në shtrirje, është angazhuar fuqimisht për të përçar mesazhin e Islamit deri në skajet e botës.

Gjatë periudhës në të cilën jetoi ai, Islami ishte nën shënjestër

të sulmeve armiqësore nga të gjitha anët dhe muslimanët në përgjithësi ishin në rënie të skajshme shpirtërore, me një besim të dyshimtë dhe krejtësisht sipërfaqësor. Ai ndërmori një fushatë të jashtëzakonshme për t'i treguar botës fytyrën e bukur dhe të vërtetë të fesë islame. Ndër përpjekjet e tij të çmuara e madhore, mund të përmendim: mbi tetëdhjetë libra, të cilët janë përkthyer në më shumë se 60 gjuhë të botës si “Filozofia e mësimëve të Islamit”, “Brahin-e-Ahmedia” etj., qindra ligjërata me njohuri të thella të mistikës e debate të shumta fetare, të cilat argumentojnë më së miri se feja islame është një fe e gjallë, nëpërmjet së cilës njeriu mund të lidhë kontakt me Krijuesin dhe arrin të komunikojë me Të.

Shumica e veprave të tij janë shkruar në gjuhën urdu, disa në gjuhën arabe e disa të tjera edhe në gjuhën perse. Ai gjithashtu provoi se mësimet e Kuranit Famëlartë dhe ligji i fesë islame kanë fuqinë të ngrenë e të përsosin nivelin moral, intelektual dhe shpirtëror të njeriut. Ai deklaroi se Zoti i Madhërishtëm e ka caktuar atë si Mesih dhe Imam Mehdi, siç ishte përmendur në profecitë e Biblës, të Kuranit Famëlartë dhe të haditheve të Hazret Profetit Muhammed ^{s.a.w.a}.

Nga 1889 deri në 1908 kur ai ndërroi jetë, mijëra njerëz iu bindën atij dhe lidhën besëlidhje me të. Ky bekim vazhdon të përhapet përmes Kalifëve (zëvendësve) të tij.

Aktualisht, Hazret Mirza Masrur Ahmed (Allahu e ndihmoftë fuqimisht) është udhëheqësi botëror i Xhematit Musliman Ahmedia dhe Kalifi i Pestë i Mesihut të Premtuar^{s.a}. Ky Xhemat sot është përhapur në më shumë se 205 vende të botës dhe përbëhet nga miliona anëtarë.

Besimtarët

Sigurisht, fituan besimtarët; ata që janë të përlulur në namazin e tyre, ata që i shmangen kotësisë, ata që japin zekatin, ata që ruajnë organet e tyre intime; përveçse me bashkëshortet e tyre, ose me ato që i kanë në zotërim. Ata nuk do të qortohen, ata që kërkojnë përtej kësaj, pa dyshim janë shkelës; dhe (fituan) ata që i ruajnë amanetet dhe zotimet e tyre, ata që u rrinë roje namazeve të tyre. Pikërisht këta janë trashëguesit, të cilët, do të trashëgojnë Firdeusin. Në të do të jetojnë përgjithmonë.

ISLAMI, KURANI FAMËLARTË,
23:2-12.

I Dërguari i Allahut S.A,V.S.

tha: “Besimtari është ai, prej të cilit pasuria dhe jeta e njerëzve janë të sigurta dhe muhaxhiri (emigranti) është ai, që u largohet gabimeve dhe mëkateve. ”.

ISLAMI,
PROFETI MUHAMMED S.A,V.S
SUNEN IBN-MAXHA, KITAB: “EL-FITENU”, BAB: “HURMETI DEMIL-M’UMINI UË MALIHI”, HADITHI NR. 3934.

“Çdokush që u pastrua, u pastrua përmes bindjes. Bindja ju jep forcë për të përballuar dhimbjen, aq saqë edhe një mbret e bën ta lërë fronin për të veshur petkun e fukarait. Bindja lehtëson çdo brengë. Bindja ju tregon Zotin.

Çdo shlyerje dhe çdo shpërblese tjetër është e rremë. Çdo pastërti vjen përmes rrugës së bindjes. Ajo që ju largon nga mëkati, ajo që ju çon te Zoti dhe ju bën të përparoni në sinqeritet dhe qëndrueshmëri më shumë se engjëjt, është pikërisht bindja. Çdo fe që nuk ju jep mjetet e bindjes është e gënjeshtërt. Çdo fe që nuk ju tregon dot Zotin nëpërmjet mjeteve bindëse, është e gënjeshtërt”.

ISLAMI,
MESIHU I PREMTUAR A.S., “MËSIMI YNË”, F. 36,37.

Edhe pa besim është e pamundur t’i pëlqesh Atij, sepse ai që i afrohet Perëndisë duhet të besojë se Perëndia është, dhe se është shpërblenjësi i atyre që e kërkojnë atë.

JUDAIZMI,
TANAKH, HEBRENJTË 11:6.

Dhe Jezusi i tha: “Nëse ti mund të besosh, çdo gjë është e mundshme për atë që beson”.

KRISHTËrimi,
DHJATA E RE, MARKU 9:23.

“Ju jeni ajo në të cilën besoni. Ju bëheni ajo që besoni se mund të bëheni”

HINDUIZMI,
BHAGAVAD GITA.

Tani, Kalamas, mos veproni në bazë të raporteve, legjendave, traditave, shkrimeve të shenjta, hamendjeve të logjikshme, përfundimeve, analogjive, marrëveshjeve përmes mendimeve të përsiatura, mundshmërive dhe mendimeve. “Të menduarit është mësuesi ynë . Kur e dini vetë se “këto cilësi janë të larta; janë të sakta dhe lavdërohen nga të mençurit. Janë të tilla që nëse përvetësohen dhe zbatohen, e çojnë njeriun në mirëqenie dhe lumturi” atëherë edhe ju duhet t’i përvetësoni ato dhe jetoni me to.

BUDIZMI,
KALAMA SUTTA.

VËRTETËSIA

10 Dritë mbi dritë

Një shpjegim i thellë i ajetit “Allahu është drita e qiejve dhe e tokës”

HAZRET MIRZA BASHIRUDDIN MAHMUD AHMEDI ^{R.A.}
KALIFI I DYTË I MESIHUT TË PREMTUAR

18 Ata që nderojnë Kuranin, do të nderohen në qiell

HAZRET MIRZA GHULAM AHMED ^{A.S.}
MESIHU I PREMTUAR DHE IMAM MEHDIU

20 Asgjë nuk ngjason me bindjen

HAZRET MIRZA GHULAM AHMED ^{A.S.}
MESIHU I PREMTUAR DHE IMAM MEHDIU

24 Mundësia për dëgjimin e zërit të Profetit Muhammed përmes teknologjisë

Imagjinoni të dëgjoni fjalët e bekuara të Profetit Muhammed ^{s.a.v.s.} që dilnin nga buzët e tij të bekuara. Tingëllon e pabesueshme, apo jo? Epo, ndoshta nuk është aq e pamundur.
USAMA AWAN

28 Islami, Imani dhe Ihsani Tri shkallët e besimit

Shpjegim i hadithit të dytë nga “Dyzet hadithet e

Neveviut” të Imam Neveviut
SHAHID BUTT

42 Argumenti i 2-të nga Dhjetë argumente për ekzistencën e Zotit

Figura e profetëve të ndershëm, të cilët me veprat e tyre kanë provuar pastërtinë e tyre përpara botës, dëshmon unanimisht se ka një Qenie Supreme që thirret me emra të ndryshëm: Allah, Zot, Parameshvar etj.

HAZRET MIRZA BASHIRUDDIN MAHMUD AHMEDI ^{R.A.}
KALIFI I DYTË I MESIHUT TË PREMTUAR

46 Profeti i Shenjtë Muhammed ^{s.a.v.s.}

Themeluesi i fesë islame është mëshirë për të gjitha botët, profet i paqes dhe si i tillë mbetet një shëmbëlltyrë morale e shpirtërore për më shumë se 1.9 miliardë muslimanë.

HADAYATULLAH HÜBSCH

52 A u bën Islami padrejtësi grave në ndarjen e trashëgimisë?

Kritikët ndaj Islamit shpesh akuzojnë se ai nuk ndan trashëgiminë midis burrave dhe

grave në mënyrë të pabarabartë.

FARHAN IQBAL

58 Koncepti i xhindeve në Islam

Çfarë janë xhindet? A ndikojnë
ato në jetën njerëzore?

HAZRET MIRZA MASRUR AHMEDI,
KALIFI I PESTË I MESIHUT TË PREMTUAR

72 Pse ndalohet mishi i derrit në Islam?

HADAYATULLAH HÜBSCH

74 Cilat janë kostot mjedisore të luftës dhe si i përgjigjet Islami?

LUBNA JUNAID

80 Emrat e Allahut

Shpjegimi i emrave *El-Veh-hab*
(Dhuruesi), *Er-Rezak* (Furnizuesi)
në bazë të Kuranit dhe hadithit.

SHAHID BUTT

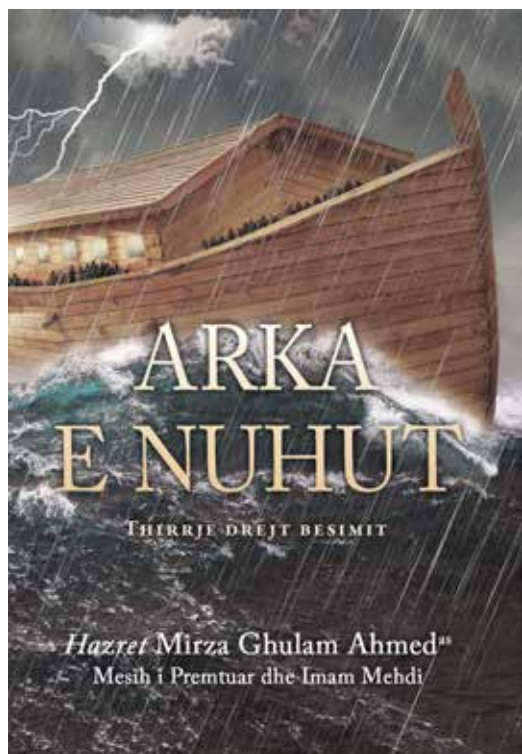
28

10

74

Në vitet 1896-1914 murtaja shkatërroi Indinë Britanike, dhe më veçanërisht provincën e Panxhabit. Gjatë kësaj periudhe të rrezikshme, në të cilën qytete dhe fshatra të tëra po asgjësoheshin për shkak të vdekjeve masive nga murtaja, qeveria britanike bëri përpjekje për të shpëtuar njerëzit nga kjo epidemi përmes vaksinës. Ishte ky sfondi kur Hazret Mirza Ghulam Ahmedi^{a.s.} i Kadjanit shkroi librin “Arka e Nuhut”, në vitin 1902. Në të autori parashtrori mësimet e tij dhe tha se Zoti i Madhërishtëm e njoftoi se ata që ndjekin me sinqeritet të plotë mësimet e tij, do të shpëtojnë mrekullisht nga sulmi i kësaj murtajeje, madje edhe pa marrë vaksinën. Historia dëshmoi përmbushjen e plotë të kësaj profecie të jashtëzakonshme.

Libri “Arka e Nuhut” ishte një fener shprese jo vetëm për të kaluarën, por vijon të jetë i tillë edhe tani dhe do të vazhdojë t’i japë shpëtimin botës edhe në të ardhmen. “Arka e Nuhut”, pa dyshim, është një nga librat më me ndikim të Hazret Mesihut të Premtuar, Imam Mehdiut^{a.s.}, i cili vijon ta ndryshojë jetën e shumë njerëzve edhe sot.

Lexoni online:

<https://www.ahmadiyya-islam.org/al/librat/>

ose blini këtu:

<https://www.ahmadiyya-islam.org/al/kontaktoni/>

VËRTETËSIA

KRYEREDAKTOR

Samad Ahmed Ghori

BORDI EDITORIAL

Besmir Yveysi, Bujar Ramaj, Jinahuddin Saif,
Rexhep Hasani, Sali Beja, Shahid Butt

REDAKTORE GJUHËSORE

Ekleva Progonati

FAQOSJA

Shahid Butt

MENAXHER

Idriz Ramadani

Email: idriz.xhamajl@gmail.com

PËR ABONIM KONTAKTONI:

SHQIPËRI

Sali Beja

Email: salibeja@gmail.com

KOSOVË

Shkëlqim Bytyçi

Email: shkelqimbytyci@gmail.com

SHTYPUR NË SHTYPSHKRONJËN

RanaPoster.de Druckerei

Robert-Perthel-Str. 15

50739 Köln-Bilderstöckchen, Deutschland

Email: masood313@aol.com

ADRESA POSTARE

NË SHQIPËRI:

Xhemati Musliman Ahmedia i

Shqipërisë, pranë Vodafonit,

Rr. "Pavarësia" Km. 1, Mëzez,

Kutia Postare 8176, Tiranë, Shqipëri

vertetesia@gmail.com

NË KOSOVË:

Xhemati Musliman Ahmedia i Kosovës

Rr. "Elbasani", nr. 9,

Lagjja e Spitalit,

Kutia Postare 43,

Prishtinë 10000, Kosovë

Email: amj.kosovo@gmail.com

NË GJERMANI:

Albanian Desk

Barendorfer Bruch 15,

58640, Iserlohn, Deutschland

Email: albanian.desk@gmail.com

KONTAKT REDAKSI:

M +355 67 216 8054

+355 69 464 4888

+383 44 817 813

EMAIL

vertetesia@gmail.com

WEBSITE

www.alislam.al

Kurani Jamëlartë

إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ اللَّهِ أَلْإِسْلَامُ ۖ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ ۚ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۝

Sigurisht, feja tek Allahu është Islami. Ata të cilëve u është dhënë Libri ranë në kundërshti vetëm pasi u erdhi dija, duke u rebeluar ndaj njëri-tjetrit. Ai që mohon ajetet e Allahut, (le ta dijë se) Allahu është i shpejtë në llogari. (Ali Imran 3:20)

☆...☆...☆

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا

Sot, kam përsosur fenë tuaj për ju dhe jua kam plotësuar bekimin 'Tim dhe kam pëlqyer Islamin për ju si fe. (El-Maide 5:4)

☆...☆...☆

قُلْ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَالَّذِينَ مِنْ بَيْنِ أَفْرَاقٍ لَا نَفَرُّ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ۝ وَمَنْ يَتَّبِعْ عُثْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ۝

Thuaj: Ne besuam në Allah, në atë që na është zbritur neve, në atë që i ishte zbritur Ibrahimit, Ismailit, Is'hakut, Jakubit dhe bijve (të tij) dhe në atë që i ishte dhënë Musait, Isait dhe Profetëve prej Zotit të tyre. Nuk bëjmë ndarje midis asnjërit prej tyre dhe Atij i jemi nënshtruar. Kushdo që kërkon ndonjë fe tjetër përveç Islamit, kurrsesi nuk do të pranohet prej tij. Edhe në ahiret, ai do të jetë ndër të humburit. (Ali Imran 3:85-86)

☆...☆...☆

وَهَذَا كِتَابُ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ مُصَدِّقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلِتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا ۚ وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ ۖ وَهُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ۝

Dhe ky Libër që kemi zbritur është i bekuar, vërtetues i asaj që ai ka përpara, që ti të alarמוש nënën e vendbanimeve, si dhe ata që banojnë rreth saj. Ata që besojnë në ahiret, e besojnë edhe këtë (Libër) dhe ata e ruajnë namazin e tyre. (El-En'am 6:93)

Hadithi

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: كَذَّبَنِي ابْنُ آدَمَ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ ذَلِكَ، وَشَتَمَنِي وَلَمْ يَكُنْ لَهُ ذَلِكَ، فَأَمَّا تَكْذِيبُهُ إِيَّايَ فَقَوْلُهُ: لَنْ يُعِينَنِي كَمَا بَدَأَنِي، وَلَيْسَ أَوَّلُ الْخَلْقِ بِأَهْوَنَ عَلَيَّ مِنْ إِعَادَتِهِ، وَأَمَّا شَتْمُهُ إِيَّايَ فَقَوْلُهُ: اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا، وَأَنَا الْأَخْذُ الصَّمَدُ، لَمْ أَلِدْ وَلَمْ أُولَدْ، وَلَمْ يَكُنْ لِي كُفُوًا أَحَدٌ "

Hazret Ebu Hurejre ^{r.a.} rrëfen se Profeti i shenjtë ^{s.a.v.s.} ka thënë se Allahu ^{xh.sh.} thotë:

“Biri i Ademit më mohon Mua, e atij nuk i ka hije ta bëjë këtë. Ai më fyen Mua e s’ka të drejtë ta bëjë këtë. Ai më përgënjeshtrohet Mua, kur thotë se Allahu s’mund të më krijojë sërish ashtu siç më ka krijuar herën e parë. Dhe ai më fyen Mua, kur thotë se Allahu e caktoi për vete një djalë, ndërsa Unë jam i Vetëm dhe i Pavarur. Nuk kam lindur askënd dhe as nuk jam lindur; s’ka kush të jetë si Unë”.

[*Sahihu i Buhariut*, kitab: *et-Tefsir*, bab: Kauluhu “*Allahus-Samed*”, hadithi nr. 4975]

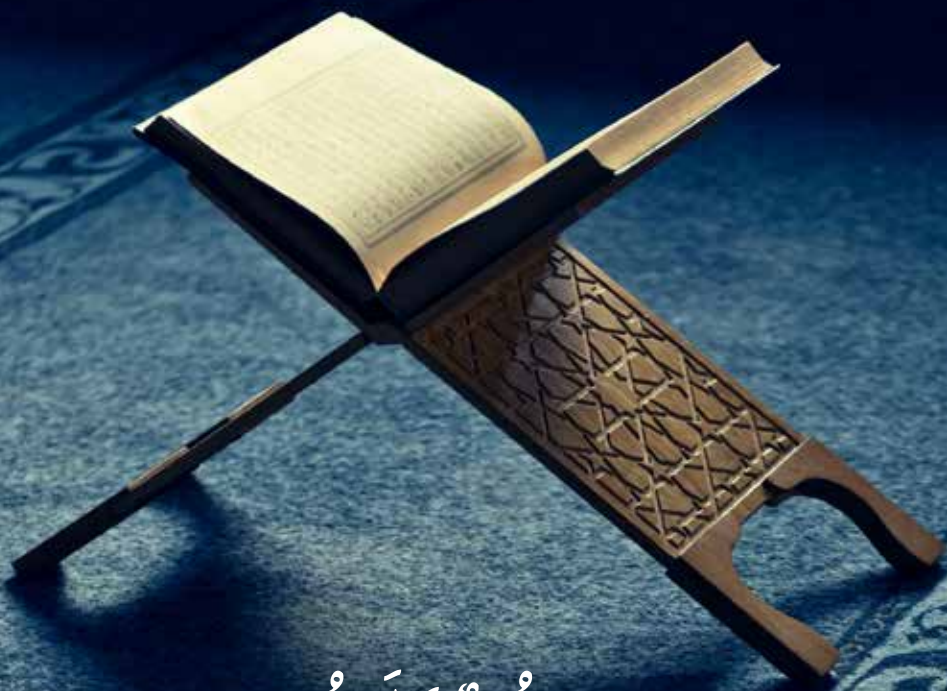
سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ " أَفْضَلُ الذِّكْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَفْضَلُ الدُّعَاءِ الْحَمْدُ لِلَّهِ "

Hazret Xhabiri ^{r.a.} transmeton se e ka dëgjuar Profetin e shenjtë ^{s.a.v.s.} duke thënë:

“Përkujtimi më i mirë (i Allahut) është të thuash: ‘S’ka zot tjetër përveç Allahut’. Dhe lutja më e mirë është të thuash: “Të gjitha lavdërimet i takojnë Allahut”.

[*Xhamiu et-Tirmidhi*, kitab: *Ed-da‘vātu an resulillāhi* ^{s.a.v.s.}, hadithi nr. 3383]

نُورٌ عَلَى نُورٍ “Dritë mbi dritë”

Vërtetësia ju sjell shqipërimin e *Et-Tefsir-ul-Kebir-it*: (komentim i gjerë i Kuranit), të shkruar nga Hazret Mirza Bashiruddin Mahmud Ahmad ^{r.a.}, Kalifi i Dytë i Mesihut të Premtuar.

اللَّهُ نُورُ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ ۚ مَثَلُ نُورِهِ كَمِشْكُوهٖ فِيهَا مِصْبَاحٌ ۚ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ ۚ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبْرَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ ۚ نُورٌ عَلَى نُورٍ ۚ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَن يَشَاءُ ۚ وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَلَ لِلنَّاسِ ۚ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣٥﴾

Allahu është drita e qiejve dhe e tokës. Shembulli i dritës së Tij është si një kamare, në të cilën ka një llambë. Llamba ndodhet në një qelq, si të ishte yll i shndritshëm; ajo (llambë) ndizet nga pema e bekuar e ullirit, as lindore e as perëndimore. Vaji i saj ka mundësi të ndizet vetë, qoftë pa e prekur zjarri. Dritë mbi dritë. Allahu udhëzon drejt dritës së Tij kë të dojë. Allahu jep shembujt për njerëzit. Allahu është i Gjithëdijshëm për çdo gjë.^[1]

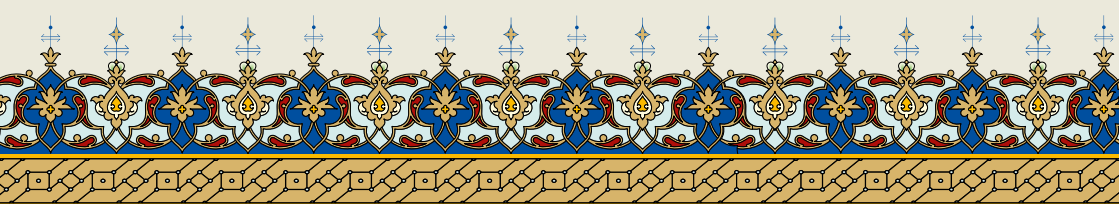
Hazret Mirza Ghulam Ahmedi, Mesihu i Premtuar ^{a.s.} teksta komenton këtë ajet, thotë:

Drita e përgjithshme

“Zoti është drita e qiejve dhe e tokës, domethënë çdo shkëlqim që dallohet në lartësi e në ultësi, qoftë në shpirtat apo në trupat, qoftë personale apo e dhuruar, qoftë e hapur apo e fshehur, qoftë mendore apo fizike, është dhunti që buron prej bekimit të Tij.

Kjo tregon se bekimi i përgjithshëm i Zotit të botëve përfshin çdo gjë dhe se asnjë gjë nuk është jashtë tij. Ai është burimi i të gjitha bekimeve; shkaku i të gjitha shkaqeve të shkëlqesisë; fillimi i të gjitha mëshirave; Qenia e Tij është mbajtësi i të gjithë gjithësisë; qëndrueshmëria e çdo ulje-ngritjeje; është Ai që nxori çdo gjë nga errësira e hiçit duke i dhënë petkun e ekzistencës; përveç Atij, asnjë qenie tjetër nuk është e përherëshme dhe e qëndrueshme, ose që nuk përfitohet nga Ai. Madje Toka dhe qiejt, njerëzit dhe kafshët, gurët dhe bimët, shpirtat dhe trupat, të gjithë qëndrojnë vetëm përmes bekimit të Tij.

Ky është bekimi i Tij i përgjithshëm, që është përmendur në ajetin “Allahu është drita e qiejve dhe e tokës”. Pikërisht ky bekim ka rrethuar çdo gjë në atë mënyrë që çdo gjë përfiton nga Ai, pa bërë asnjë përpjekje.

Por, karshi këtij bekimi është edhe një bekim i veçantë, i cili është i kushtëzuar nga shumë gjëra dhe që u jepet vetëm atyre, të cilët janë të aftë të përfitojnë nga Ai dhe ata janë profetët, më të përsosurit nga njerëzit. Ndërsa ndër profetët, ai që përfitoi më së shumti nga ky bekim është më i larti, më madhështori, mbledhësi i të gjitha bekimeve, i zgjedhuri Hazret Muhammed^{s.a.v.s.}.

Drita e veçantë

Kjo bekueshmëri e Zotit ngaqë është një realitet shumë i fshehtë dhe është një ndër urtësitë sekrete të Tij, andaj, i Madhërishmi më së pari njoftoi për bekimin e përgjithshëm që është krejtësisht i hapur dhe pastaj për të treguar gjendjen e bekimit të Tij të veçantë, mori shembullin e dritës së Hazret Profetit Muhammed, Vulës së profetëve^{s.a.v.s.}, siç thotë:

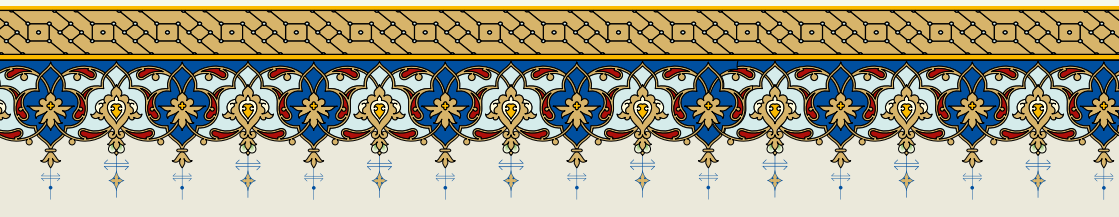
Shembulli i dritës së Tij është si një kamare në të cilën ka një llambë

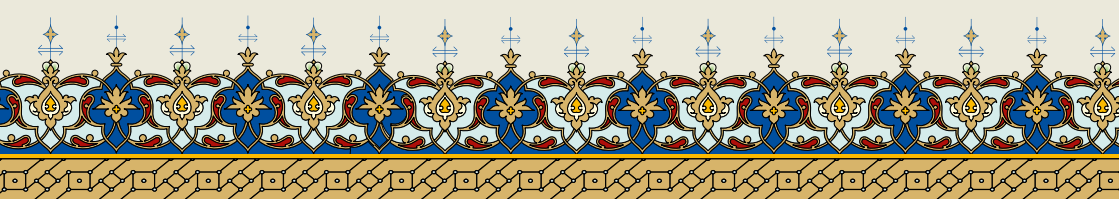
Këtë e përmendi si shembull, që të bënte sa më të qartë një çështje, e cila është shumë e thellë. Dihet se kuptimet e thella nëse shpjegohen me simbole të dukshme, mund t'i kuptojë edhe ai që i kap gjërat me vështirësi.

Përkthimi i pjesës tjetër të ajetit është: **shembulli i dritës së Tij** (e cila personifikohet në qenien e Profetit Muhammed^{s.a.v.s.}) **është si një kamare** (d.m.th. kraharori i çiltër i të Dërguarit të Allahut^{s.a.v.s.}) **në të cilën ka një llambë** (d.m.th. shpallja e Zotit).

Llamba, qelqi dhe ylli i shndritshëm

Llamba është në një qelq që është shumë i pastër (d.m.th. në zemrën e pastër e të shenjtë të Hazret Profetit Muhammed^{s.a.v.s.}, e cila i përngjan një kristali të pastër, pasi gjendet larg çdo shtrembërie dhe papastërtie dhe që nuk mban asnjë lidhje tjetër përveç lidhjes së Zotit).

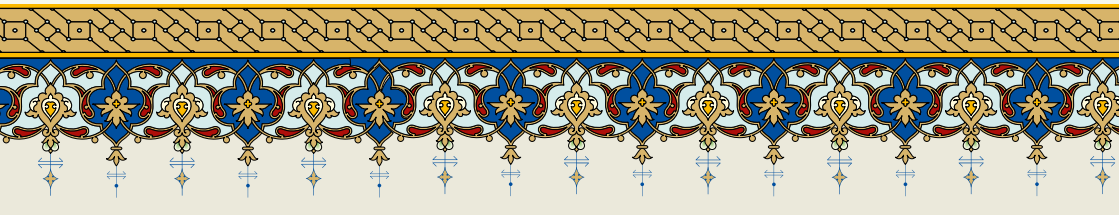
Kristali është aq i pastër saqë sikur të jetë një yll i shndritshëm që shkëlqen madhërisht në horizontin e qiellit dhe që quhet “keukabun durriyyun” (d.m.th. zemra e Hazret Vulës së profetëve është aq e pastër dhe e çiltër, saqë shkëlqen si një yll i shndritshëm dhe për shkak të dritës së tij të brendshme, llamburit nga të gjitha anët).

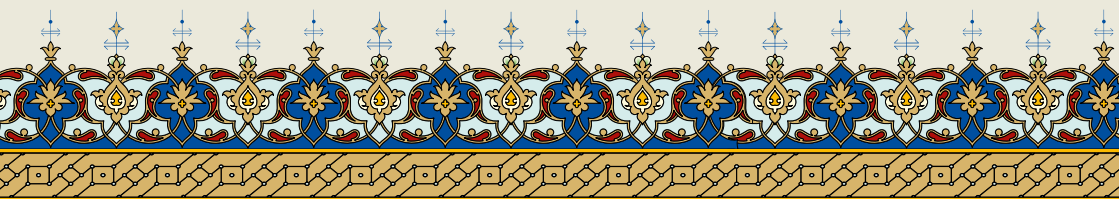
Llamba është ndezur nga pema e bekuar e ullirit (d.m.th. me vajin e ullirit). (Pema e bekuar e ullirit simbolizon qenien e bekuar të Muhammedit, e cila për shkak se ka arritur përsosurinë, është përmbledhje e lloj-lloj bekimesh. Mbarësia e tij nuk është e kufizuar me ndonjë drejtim, vend apo kohë, madje ajo u përket të gjithë njerëzve dhe nuk do të shuhet kurrë).

Pema e bekuar e ullirit

Pema e bekuar nuk është as lindore e as perëndimore (d.m.th. natyrshmëria e pastër e Muhammedit nuk ka as tepri e as pakësim, por është shumë e baraspeshuar dhe shumë e drejtë ndër të gjitha krijesat). Ndërsa në pohimin që ajo llambë e shpalljes është ndezur nga vaji i pemës së bekuar, vaji simbolizon mendjen e mprehtë dhe të ndritur të Muhammedit me gjithë moralet e tij të larta, të cilat burojnë nga mendja e tij e përsosur dhe e pastër. Llamba e shpalljes është ndezur përmes bukurive të Muhammedit, do të thotë shpallja i ka bekuar bukuritë e përsosura të tij dhe ai u bë receptor i shpalljes.

Gjithashtu, ajo ka edhe kuptimin që, shpallja ka ardhur sipas bukurive të Muhammedit dhe sipas baraspeshimit të natyrshmërisë së tij. Realisht, çdo profet merr shpalljen sipas natyrshmërisë së vet. Për shembull, në natyrshmërinë e Hazret Musait ^{a.s.} kishte ndjenjë të zjarrtë e zemërim. Kështu, Tevrat i erdhi si një shëritat “i flaktë” dhe i ashpër. Ndërsa në natyrshmërinë e Hazret Isait ^{a.s.} kishte butësi dhe falje, ashtu janë edhe mësimet e Ungjijve. Por, natyrshmëria e Hazret Muhammedit ^{s.a.v.s.} ka qenë tejet e qëndrueshme, e cila nuk tregonte butësi vend e pa vend, por as nuk ishte anuar nga ashpërsia apo zemërimi, madje ishte shumë e urtë dhe çdo veti e saj shfaqej në vendin e në kohën e

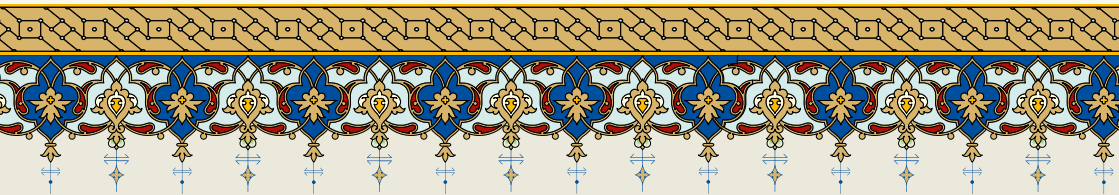
duhur. Ndaj, edhe Kurani Famëlartë erdhi si një shariat shumë i baraspeshuar, madje ai është i përsosur në përmbledhjen e butësisë e ashpërsisë, mëshirës dhe zemërimit.

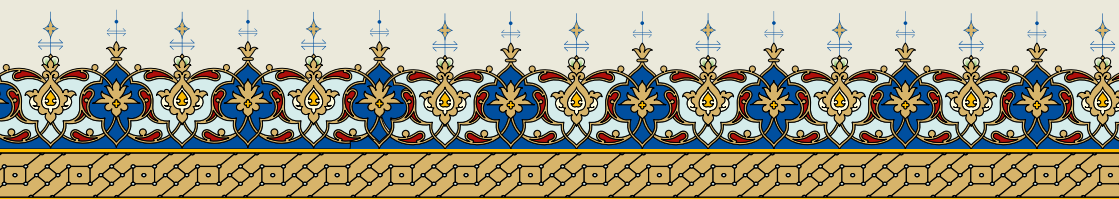
“khulk” dhe “khelek”

Pra, në këtë ajet Allahu i Madhërisëm tregon se llamba e shpalljes kuranore është ndezur nga ajo pemë e bekuar, e cila nuk është as lindore e as perëndimore, domethënë sipas natyrshmërisë së baraspeshuar të Muhammedit. Ajo shpallje nuk i përngjan as ashpërsisë së Musait e as butësisë së Isait, por është një përmbledhje e përsosur e të dyja vetive.

Në një vend tjetër, për moralet e baraspeshuara të Hazret Muhammedit ^{s.a.v.s.} që buruan nga mendja e tij e kulluar dhe që morën dritën e shpalljes hyjnore, Kurani Famëlartë thotë: ^{وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ} “O i Dërguar, me të vërtetë ti gjendesh mbi një moral madhor”,^[2] që do të thotë se në qenien e të Dërguarit të Allahut ^{s.a.v.s.} çdo moral është aq i lartë saqë nuk mund të imagjinohet më shumë sesa aq. Në gjuhën arabe, fjala *adhim* (madhor apo i lartë) përdoret atëherë kur madhështia e diçkaje arrin në kulm në kategorinë e vet. Domethënë kur përdoret kjo fjalë për një pemë, atëherë ajo do të thotë se pema e ka arritur kulmin e madhështisë së llojit të vet... Gjithashtu fjala *khulk* që ka përdorur Kurani Famëlartë në këtë ajet... nuk do të thotë vetëm butësia, mirësjellja apo përzemërsia (siç e kuptojnë shumë njerëz këtë fjalë).

Në të vërtetë janë dy fjalë, të cilat japin kuptime të dylojshme: *khelek* që është me zanoren *e* dhe *khulk* që është me *u*. Kur është me *e* (ose a), ajo nënkupton pamjen e jashtme që Artisti i Madhërisëm ia dha njeriut duke e dalluar atë nga të gjitha kafshët. Ndërsa kur ajo është me *u*, atëherë nënkupton vetitë dhe cilësitë e brendshme në bazë të të cilave njeriu dallohet nga kafshët e tjera. Pra, përmbledhja e të gjitha vetive njerëzore, të cilat përbëjnë dallimin midis njeriut dhe kafshëve, quhet *khulk*. Ngaqë Zoti i Madhërisëm, ndryshe nga kafshët, njeriun e ka bërë me një natyrshmëri të baraspeshuar, i cili i mban nën kontroll instinktet e tij, siç thotë në Kuranin Famëlartë: ^{لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ} “Në të vërtetë, Ne e kemi krijuar

njeriun në trajtën më të përkryer”.^[3]

Kështu që, fjala *khulk* nëse përdoret në kuptimin e mirë të fjalës, atëherë ajo gjithmonë nënkupton vetitë dhe moralet e larta që mund të ketë vetëm njeriu, për shembull: mendjemprehtësia, kuptueshmëria, pastërtia mendore ... pastërtia trupore e shpirtërore, turpi, durimi, të jesh i kënaqur në aq sa ke,... burrëria, palëkundshmëria, drejtësia, besnikëria, vërtetësia në fjalë, bujaria ku duhet, sakrifica ku duhet, butësia ku duhet, trimëria ku duhet, kuraja ku duhet, madhështia ku duhet, mikpritja ku duhet, respekti ku duhet, dhembshuria ku duhet, mëshira ku duhet, frika ndaj Zotit, dashuria ndaj Zotit, animi nga Zoti, etj.

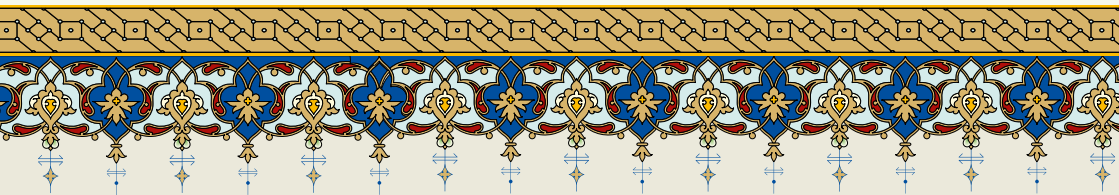
Vaji i asaj peme është aq i pastër, i kulluar dhe i çuditshëm, saqë është i gatshëm të ndizet vetë edhe nëse nuk e prek zjarri (që do të thotë se të gjitha moralet e larta të atij Profeti të shenjtë janë kaq të përsosura e të ndritura, saqë edhe para se të vijë shpallja e Zotit, ato janë të gatshme të ndritin vetë).

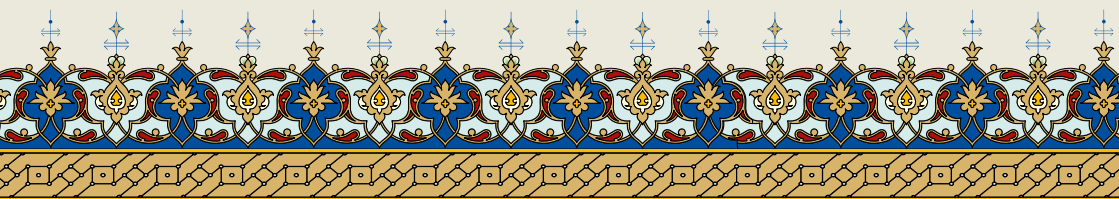
Dritë mbi dritë

“*Nurun ala nur*”, “Dritë mbi dritë” (që do të thotë se qenia e Profetit Muhammed Vulës së profetëve ^{s.a.v.s.} ishte një përmbledhje dritash. Pastaj një dritë qiellore si shpallja e Zotit ra mbi dritat e tij, e cila e shndërroi qenien fisnike të Vulës së profetëve në burimin e të gjitha dritave. Këtu Zoti na tregoi edhe filozofinë e dritës hyjnore se ajo bie atje ku ka dritë, e jo në errësirë. Sepse duhet të kesh ngjashmëri me të që të bekohesh, kurse errësira s’ka aspak ngjashmëri me dritën. Zoti i Urtë nuk bën ndonjë punë pa marrë parasysh këtë ngjashmëri.

Pra, praktika e Tij është se Ai bekon me dritën e Tij vetëm atë që ka ndopak dritë, duke e bërë atë më të ndritur se përpara, ndërsa ai që nuk ka dritë, atij nuk i jep asgjë. Vetëm ai gjen dritën e diellit që ka dritë në sy, ndërsa ai që nuk ka dritë në sy, as nga dielli nuk gjen dritë. Pra, nëse ke pak dritë në natyrshmërinë tënde, edhe dritën tjetër do ta gjesh po aq...

Të gjithë profetët janë ata njerëz madhorë, të cilëve për shkak të natyrshmërisë së

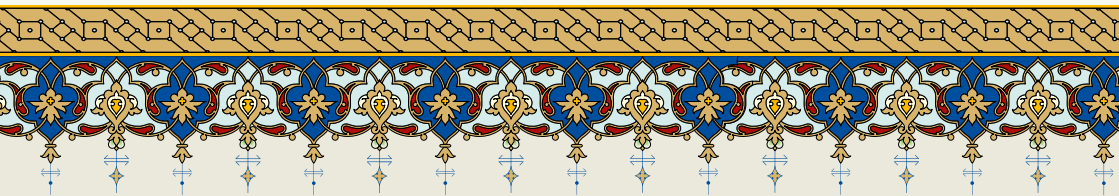
tyre të pastër, iu dhurua drita shpirtërore dhe ata u bënë dritë e plotë. Në këtë kuptim, Kurani Famëlartë Hazret Profetin Muhammed ^{s.a.v.s.} e quan dritë (*nur*) dhe diell i ndritur (*siraxhen munira*), siç thotë: *قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ* “Sigurisht prej Zotit ju ka ardhur një dritë dhe një libër i hapur”^[4] dhe *وَدَاعَيْنَا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا* “Muhammedin e dërguam si thirrës drejt Zotit me lejen e Tij dhe si diell i ndritur”^[5].

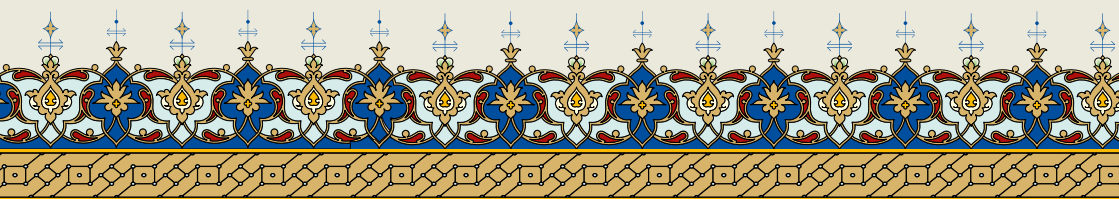
Pra, drita e shpalljes iu dha vetëm profetëve, sepse kushti i asaj drite është përsosmëria e natyrshmërisë.

Në këtë ajet, Allahu i Madhërishëm hedh poshtë idenë e atyre, të cilët nga padituria thonë se perceptimi i dritës hyjnore nuk kushtëzohet nga përsosmëria e njeriut. Nëse ata do të mendonin singërisht, do të kuptonin se ideja e tyre është krejtësisht kundër ligjit të Zotit. Por ata vazhdojnë të qëndrojnë në këtë ide.

Edhe të krishterët e mohojnë praninë e dritës së brendshme si kusht për të fituar dritën e shenjtë, madje thonë se njeriu le të jetë budalla e jo i urtë, ose në vend të jetë trim, le të jetë fare frikacak, ose në vend të jetë bujar të jetë kurnac i madh dhe të jetë materialist i skajshëm, vjedhës, i paturpshëm, epshkredhur, lakmitar e t’i mungojnë të gjitha cilësitë e mira, prapë se prapë, sipas të krishterëve ai mund të bëhet profet. Madje ata thonë se përveç Jezusit, gjithë profetët e tjerë kanë qenë mëkatarë dhe u mungonin vetitë e shenjta, edhe pse ata besojnë se kanë qenë profetë dhe librat e tyre kanë qenë të shenjtë. Çudi me të krishterët, çfarë filozofie “të mirë” paskanë dhënë për zbritjen e shpalljes hyjnore!

Realisht, ata që besojnë në një filozofi të tillë dhe e duan atë, medoemos janë vetë të gjendur në errësirë. Përndryshe, kushti i pranisë së dritës së brendshme për ta fituar dritën hyjnore është i pazëvendësueshëm që mund ta kuptojë edhe një njeri i thjeshtë. Por çfarë mund të bëjmë për ata që nuk përdorin logjikën, të cilët e urrejnë dritën dhe e duan errësirën dhe si lakuriqi i natës, sytë e tyre mprehen gjatë natës, por në dritën e diellit verbohën?

Allahu udhëzon drejt dritës së Tij (d.m.th. drejt Kuranit Famëlartë) kë të dojë dhe paraqet shembujt për njerëzit dhe Ai është i Gjithëdijshëm për çdo gjë. (Kjo do të thotë se udhëzimi i vërtetë është një dhuratë prej Zotit dhe i jepet vetëm atij që është i bekuar nga Ai, e jo çdokujt. Edhe pse Zoti i përmend realitetet me shembuj të qartë, në mënyrë që njerëzit t'i kuptojnë, por Ai është në dijeni të plotë që kush do ta përqafojë të vërtetën duke përfitur nga shembujt e Tij.

Kështu që, në këtë shembull, Zoti i Madhërishtëm tregoi se zemra e Profetit Muhammed ^{s.a.v.s.} është si një kristal i pastër, në të cilin s'ka asnjë grimë papastërtie. Kjo është drita e zemrës. Gjithashtu, për mendjemprehtësinë dhe të gjitha moralet e larta të tij dha shembullin e një vaji të bekuar që i furnizon llambës ndriçim të mjaftueshëm. Kjo është drita e mendjes... Pastaj tha se erdhi një dritë tjetër mbi këto drita, e cila është drita e shpalljes dhe këto përmbledhje dritash janë bërë udhëzim për njerëzit. Kjo është filozofia e receptimit të shpalljes në praktikën e Zotit. Nga kjo del e qartë se derisa drita e zemrës dhe ajo e mendjes nuk përsosen, njeriu nuk mund të marrë shpalljen e Zotit dhe se përsosmëria e këtyre dritave gjendet te shumë pak njerëz, rrjedhimisht edhe shpalljet e Zotit i merr pakkush, e jo gjithkush".

Marrë nga "*Rubani Khazain*", vëll. I, "*Berahin-e-Ahmedia*", vëll. III, f. 191 – 198, fusnota; (Nëntitujt janë vendosur nga redaksia për lehtësinë e lexuesve.)

Përktheu nga origjinali në shqip: Samad Ahmed Ghorri

SHËNIME:

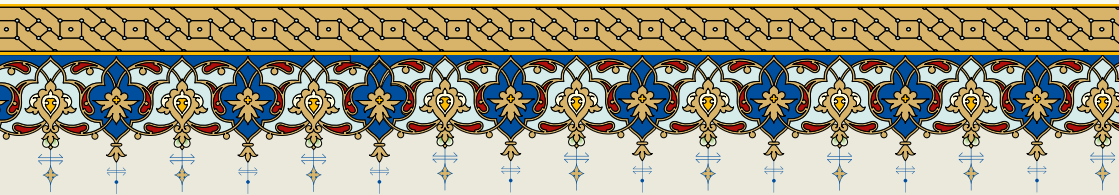
[1] En-Nur 24:36

[2] El-Kalem 68:5

[3] Et-Tin 95:5

[4] El-Majdeh 5:16

[5] El-Ahzab 33:47

Hazret Mirza Ghulam Ahmed ^{a.s.}

Mesih i Premtuar dhe Imam Mehdi

Ata që nderojnë Kuranin, do të nderohen në qiell

Një mësim i rëndësishëm për ju është që të mos e lini Kuranin Famëlartë si të braktisur, sepse pikërisht në të gjendet jeta juaj. Ata që nderojnë Kuranin, do të nderohen në qiell. Dhe ata që i japin përparësi Kuranit mbi çdo hadith dhe mbi çdo thënie tjetër, atyre do t'u jepet përparësi në qiell. Nuk ka më libër tjetër në faqen e dheut për njerëzimin, përveç Kuranit. Dhe nuk ka më ndërmjetësues tjetër për të gjithë bijtë e Ademit, përveç Muhammedit të Zgjedhur *sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem*.^[1] Andaj, përpikuni të keni dashuri të sinqertë ndaj këtij Profeti madhështor e fisnik dhe mos i jepni askujt tjetër asnjë lloj epërsie mbi të, në mënyrë që të shënoheni të shpëtuar në qiell.

Mbani mend! Shpëtimi nuk është diçka që do ta gjeni pas vdekjes. Por, shpëtimi i vërtetë e tregon dritën e vet që në këtë botë. Kush është i shpëtuar? Ai që beson fuqimisht që Zoti është i Vërtetë dhe që Muhammedi *sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem* është ndërmjetës mes Atij dhe të gjithë krijesave dhe që nën kupën e qiellit nuk ka asnjë të dërguar të barabartë me të, dhe asnjë libër të barabartë me Kuranin dhe që për askënd tjetër Zoti nuk dëshiroi përjetësinë, përveçse për këtë Profet fisnik, i cili është i gjallë përgjithmonë. Për përjetësinë e tij, Zoti ka vënë themelin duke e vazhduar bekimin e sheriatit dhe spiritualitetit të tij deri në kiamet.

[1] Paqja dhe mëshira e Allahut qofshin mbi të!

“Mësimi ynë”, Islam International Publications Ltd., Tiranë 2020, f. 14,15.

ASGJË NUK NGJASON ME BINDJEN

Hazret Mirza Ghulam Ahmed ^{a.s.}

Mesih i Premtuar dhe Imam Mehdi

Orobër kërkimtarë të Zotit! Hapni veshët dhe më dëgjoni! Asgjë nuk ngjason me bindjen. Është pikërisht bindja që ju largon nga mëkati. Bindja është ajo që ju jep forcën për të bërë mirësi. Bindja është ajo që ju bën të dashur dhe të singertë ndaj Zotit. A mund të hiqni dorë nga mëkati, pa pasur bindjen? A mund të ndaleni nga tundimet e nefsit, pa përjetuar një manifestim bindës? A mund të gjeni qetësi, pa pasur bindjen? A mund të krijoni ndonjë ndryshim të singertë, pa pasur bindjen? A mund të arrini lumturinë e vërtetë, pa pasur bindjen? A ka ndonjë shlyerje a shpagim nën kupën e qiellit, që mund t'ju largojë nga mëkati? A është Isai, Biri i Merjemes i tillë që gjaku artificial i tij të mund t'ju largojë nga mëkati?

O të krishterë! Mos thoni një gënjeshtër të tillë që mund ta çajë tokën. Vetë Jezusi ishte nevojtar i bindjes për shpëtimin e vet. Ai pati bindjen dhe gjeti shpëtimin. Keqardhje për ata të krishterë që mashtrojnë të tjerët duke thënë se kanë gjetur shpëtimin nga mëkati me anë të gjakut të Mesihut, ndërkohë që janë të zhytur kokë e këmbë në mëkate. Ata nuk e dinë se cili është Zoti i tyre. Bëjnë jetë të shkujdesur dhe kanë mendje të dehur. Ata as që e kanë haberin për atë dehje të pastër që zbret prej qiellit. Ata janë të privuar nga jeta që është me Zotin dhe nga rezultatet e asaj jete të pastër. Prandaj, ju mbajeni mend! Pa bindjen, nuk mund të dilni dot nga

errësira e jetës dhe as nuk mund të gjeni dot Shpirtin e Shenjtë. Të bekuar janë ata që kanë bindjen, sepse vetëm ata do ta shohin Zotin. Të bekuar janë ata që janë liruar nga dyshimet, sepse vetëm ata do të gjejnë shpëtimin nga mëkati. Të bekuar jeni ju kur ju jepet pasuria e bindjes, sepse pas kësaj, mëkateve tuaja do t'u vijë fundi. Mëkati dhe bindja nuk mund të bashkohen. A do ta fusnit dorën në vrimën e një gjarpri tejet helmues? A do të qëndroni pranë një vullkani që shpërthen, ku mund t'ju prekë lava e tij? A do të qëndronit dot nën vetëtima, përpara një luani të egër, apo diku ku murtaja ka shpërthyer e ka shkaktuar zhdukjen e brezave të tërë?! Atëherë, nëse keni të njëjtën shkallë bindjeje te Zoti, siç e patët përpara gjarprit, vetëtimave, luanit ose murtajës, nuk mundet që ju të ndiqni rrugën e ndëshkimit, duke shkelur porosinë e Tij dhe nuk mundet që ju të shkëpusni lidhjen tuaj të singertë dhe besnik me Të.

O njerëz që jeni thirrur për mirësi dhe për rrugën e drejtë! Besoni me bindje se tërheqja e Zotit do të lindë brenda jush dhe ju do të pastroheni nga njolla e neveritshme e mëkatis vetëm atëherë kur zemrën do ta keni të plotë me bindje. Ndoshta do të thoni: "E kemi bindjen". Dijeni se vetëm po mashtroheni. Ju nuk e keni bindjen, sepse nuk i keni as rezultatet e saj. Arsyeja është se nuk hiqni dorë nga mëkati dhe nuk hidhni hapin që duhet hedhur; nuk druheni

ashtu siç duhet të druheni.

Mendojeni vetë, ai që është i bindur se në atë vrimë ka gjarpër, a mund ta fusë dorën në të? Ose ai që është i bindur se në ushqimin e tij ka helm, a mund ta hajë atë? Ose ai që sheh me bindje se në këtë pyll ka një mijë luanë të egër, a mund ta çojnë këmbët e tij me harresë a pakujdesi drejt pyllit? Atëherë, duart dhe këmbët tuaja, veshët dhe sytë tuaj a mund të guxojnë të bëjnë mëkat, nëse besoni me bindje në Zot dhe në shpërblim-ndëshkimin e Tij. Mëkati nuk mund ta mbizotërojë bindjen. Pra, ndërkohë që shihni një zjarr gllabërues, si mund të hidheni në të? Muret e bindjes janë deri në qiell, andaj, djalli nuk mund t'i kapërcejë ato. Çdokush që u pastrua, u pastrua përmes bindjes. Bindja ju jep forcë për të përballuar dhimbjen, aq sa edhe një mbret e bën ta lërë fronin për të veshur petkun e fukarait. Bindja lehtëson çdo brengë. Bindja ju tregon Zotin. Çdo shlyerje dhe çdo shpërblim tjetër është e rreme. Çdo pastërti vjen përmes rrugës së bindjes. Ajo që ju largon nga mëkati, ajo që ju çon te Zoti dhe ju bën të përparoni në singëritet dhe qëndrueshmëri më shumë se engjëjt, është pikërisht bindja. Çdo fe që nuk ju jep mjetet e bindjes, është e gënjeshtërt. Çdo fe që nuk ju tregon dot Zotin nëpërmjet mjeteve bindëse, është e gënjeshtërt. Çdo fe që nuk ka asgjë përveç tregimeve të vjetra, është e gënjeshtërt. Zoti, siç

ekzistonte më parë, ekziston edhe sot. Fuqitë e Tij siç kanë qenë më parë, janë edhe sot. Ai, siç e ka patur fuqinë për të treguar shenjat në të kaluarën, e ka edhe sot. Pse atëherë kënaqeni vetëm me tregime. Është e shkatërruar ajo fe, e cila si mrekulli ka vetëm histori dhe si profeci ka vetëm tregime. I shkatërruar është ai xhemat, të cilit nuk i zbret Zoti dhe që nuk pastrohet me anë të bindjes me dorën e Zotit. Duke parë kënaqësitë e nefsit, njeriu shkon pas tyre, në të njëjtën mënyrë, kur gjen kënaqësitë shpirtërore me anë të bindjes, ai shkon pas Zotit. Bukuria e Zotit i jep kënaqësi kaq të madhe, saqë çdo gjë tjetër i duket e pavlerë. Njeriu shpëton nga mëkati vetëm atëherë, kur njoftohet bindshëm për Zotin, për madhështinë e Tij dhe për shpërblim-ndëshkimin prej Tij. Rrënja e çdo shkeljeje është padija. Ai që merr një pjesë nga njohja bindëse e Zotit, nuk mund të mbetet dot shkelës. Nëse i zoti i shtëpisë di që një përmytje e madhe po vjen drejt strehës së tij, ose që ka rënë zjarr rreth e përqark dhe që rrezikohet shtëpia e tij, ai nuk mund të qëndrojë në të. Atëherë, duke pretenduar bindje në shpërblim-ndëshkim prej Zotit, pse po qëndroni në gjendjet tuaja të rrezikshme? Prandaj, hapni sytë dhe shikoni ligjin e Zotit që gjendet kudo në botë. Mos u bëni minj që futen në gropë, por zogj që fluturojnë në lartësinë e qiellit. Pasi bëni *Bej'atin* e pendesës, mos qëndroni prapë mbi mëkatin, pra, mos u bëni si

gjarpër, i cili edhe pse e ndërron lëkurën, sërish mbetet gjarpër. Kujtojeni vdekjen, sepse ajo po ju afrohet, edhe pse jeni të pavëmendshëm ndaj saj. Përpikuni të bëheni të pastër, sepse njeriu e gjen të Pastrin, kur pastrohet edhe vetë. Por si mund ta gjeni këtë bekim? Përgjigjen jua ka dhënë Zoti në Kuran, ku thotë:

وَأَسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ

“Kërkojini Zotit ndihmë me anë të durimit dhe namazit.”^[1]

Çfarë është namazi? Ai është lutje që parashtrohet me përgjërëm, duke lartësuar, lavdëruar dhe madhëruar Zotin, duke i kërkuar falje Atij (istigfari) dhe duke i dërguar salavate të Dërguarit të Tij. Andaj, kur të falni namazin, mos u mjaftoni vetëm me fjalët arabe, si njerëzit e pavëmendshëm, sepse namazi dhe istigfari i tyre të gjitha janë thjesht zakone, që nuk kanë asnjë lidhje me realitetin. Prandaj, kur ju të falni namazin, përveç pjesës së Kuranit, sepse ajo është fjala e Zotit dhe përveç pjesës së lutjeve të Profetit, sepse ajo është fjala e Profetit, të gjitha lutjet e tjera bëjini me përgjërëm në gjuhën tuaj, në mënyrë që kjo përlësi e ky sinqeritet të kenë ndikim në zemrat tuaja.

SHËNIME:

[1] el-Bekare 2:46.

Arka e Nubut, Islam International Publications Ltd., Tiranë, 2020, f. 116-120

MENDIMI JUAJ ËSHTË I RËNDËSISHËM PËR NE

Na shkruani komentet, mendimet
dhe sugjerimet tuaja në WhatsApp,
Viber ose Telegram në numrin

+355 69 4644 888

ose në email

amj.albania@gmail.com

VËRTETËSIA

MUNDËSIA PËR DËGJIMIN E ZËRIT
TË PROFETIT MUHAMMED ^{S.A.V.S.}
PËRMES TEKNOLOGJISË

Një e dhënë nga Kurani

USAMA AWAN

Po sikur të mund ta dëgjonim zërin e Profetit Muhammed ^{s.a.v.s.} me veshët tanë, në vend që të lexonim vetëm transmetimet e tij në Sahih el-Buhari? Po, e lexuat saktë. Imagjinoni të dëgjoni fjalët e bekuara të Profetit Muhammed ^{s.a.v.s.} që dilnin nga buzët e tij të bekuara. Tingëllon e pabesueshme, apo jo? Epo, ndoshta nuk është aq e pamundur.

Rrathët në trungjet e pemëve

Të gjithë e mbajmë në mend kur ishim fëmijë dhe magjepseshim kur mësuesit tanë na mësonin se mund të dallonim moshën e një peme vetëm duke numëruar rrathët e saj. Ishte e mahnitshme të shihje se historia po regjistrohej fjalë për fjalë në këto rrathë brenda trungjeve të pemëve. Sidoqoftë, ato na japin më shumë të dhëna sesa vetëm moshën e pemës. Në një artikull nga NASA tregohet se klima që përjetoj pema gjatë jetës së saj është gjithashtu e gdhendur në këto rrathë.

Trungjet e pemëve përmbajnë rrathë

Rrathët brenda trungjeve të pemës tregojnë moshën e saj dhe stinët me të cilat është përballur.

koncentrikë ngjyrçelët dhe të errët. Kombinimi i një rrethi ngjyrçelët dhe rrethi të errët ngjitur paraqet një vit të jetës së pemës. Rrathët më ngjyrçelët paraqesin rritjen gjatë pranverës dhe verës, ndërsa rrathët më të errët paraqesin rritjen gjatë vjeshtës. Siç konsiderohet, pemët rriten e zgjerohen në klimat më të përshtatshme kur është ngrohtë dhe lagësht. Prandaj, trashësia e secilës prej këtyre rrathëve mund t'iu japë të dhëna paleoklimatologëve (shkencëtarëve që studiojnë klimat e së kaluarës) për modelet historike të klimës të regjistruara brenda këtyre rrathëve.

Vijat e bardha në kockat e njeriut

Ky fenomen vërehet edhe në trupin e njeriut. Për shembull, te fëmijët, kockat e të cilëve janë ende në rritje, insultet patologjike që rezultojnë në ndalimin e rritjes së kockave mund të lënë një vijë sklerotike (të bardhë). Insultet e përsëritura (d.m.th. kequshqyerja, infeksioni etj.) mund të rezultojnë në cikle të mëtejshme ndalimi të rritjes. Prandaj, modeli i vijave të bardha të ndër këmbryera ndiqet nga zhvillimi normal i kockave.

Këto vija quhen vijat e “ndalimit të rritjes”. Distanca midis këtyre vijave të bardha lidhet me kohën ndërmjet insulteve, ose periudhave të kufizimit të rritjes, duke lënë më së miri të kuptojë kronologjinë e zhvillimit të fëmijës.

Disa madje argumentojnë se këto vija

Figura 1 (majtas): Rasti me mirësjellje të Dr Matt A. Morgan, Radiopaedia.org, rID: 37960 (Rasti i ndalimit të rritjes)

Figura 2 (djathtas): Rasti me mirësjellje të Dr Aneta Kecler-Pietrzyk, Radiopaedia.org, rID: 53160 (Normal)

mund të shihen si një variant normal dhe jo vetëm si rezultat i sëmundjes. Në atë skenar, këto vija do të ishin pothuajse analoge me rrathët koncentrikë që shihen në një pemë.

Historia ka lënë gjurmën e saj në gjërat përreth nesh – disa më të dukshme se të tjerat. Për shembull, kur shikojmë në qiellin e errët dhe me yje, ne në realitet po shikojmë prapa në kohë. Grupi i famshëm yjor Plejadat (arabisht: النُّجُوم – [Thurejjā]) është afërsisht 440 vit-dritë larg, që do të thotë se drita që ne po shohim është nga fundi i viteve 1500. Sytë tanë po dëshmojnë drejtpërdrejt një pjesë të historisë që ka udhëtuar miliarda milje për të arritur në Tokë.

Ligji i ruajtjes së energjisë dhe Kurani i Shenjtë

Ligji i ruajtjes së energjisë i referohet parimit themelor, sipas të cilit energjia nuk mund të krijohet dhe as të zhduket;

mund të shndërrohet vetëm nga një formë në tjetrën. Drita është një pjesë e spektrit elektromagnetik që udhëton në formën e valëve elektromagnetike. Pasi fotonet e dritës arrijnë pjesën e pasme të syrit, fotoreceptorët mund ta shndërrojnë këtë energji të dritës në sinjale elektrike, të cilat truri më pas i interpreton si vizion.

Tingulli është gjithashtu energji. Prandaj, sipas ligjit të ruajtjes së energjisë, energjia e prodhuar nga valët e zërit nuk mund të humbet kurrë – ajo mund të shndërrohet vetëm në një formë tjetër të energjisë. Kjo mund të duket hutuese në fillim, por ky është një ligj i shkencës.

Mundësia për dëgjimin e haditheve nga dora e parë

Nisur nga kjo, Hazret Mirza Beshiruddin Mahmud Ahmedi ^{r.a.}, Kalifi i Dytë i Xhematit Musliman Ahmedia, në komentimin e tij të Kuranit të Shenjtë, *Tefsir-e-Kebir* [të botuar në vitin 1946], pohoi se një ditë, edhe ne mund të jemi në gjendje të dëgjojmë fjalët aktuale të Profetit Muhammed ^{s.a.v.s.}.

Hazret Kalifi i Dytë i Mesihut ^{r.a.} dha një interpretim jashtëzakonisht të thellë të ajetit 30 të sures En-Nebe:

وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا

[Ve kul-le shej'in absajnāhu kitābā]

“Dhe çdo gjë e kemi regjistruar në një Libër.”^[1]

“Allahu thotë – Unë kam të dhëna të detajuara për çdo gjë, ose thotë – Kam ruajtur të dhëna të hollësishme për çdo gjë. Kjo do të thotë se këto të dhëna janë të sigurta në atë mënyrë që asgjë prej tyre nuk mund të humbasë. Ne vërejmë se asnjë veprim që bën një njeri, nuk zhduket; përkundrazi, ai mbetet i ruajtur në një mënyrë, apo në një tjetër.

Shpikja e radios është një dëshmi e madhe për vlefshmërinë e këtij fakti. Një person shqipton një fjalë nga mijëra kilometra larg, dhe ajo arrin menjëherë te ne. Ne mund ta dëgjojmë këtë zë në shtëpitë tona mu sikur individi të ishte duke biseduar ulur pranë nesh.

Ndonjëherë pyes veten se nuk është aq e largët nëse shkenca vazhdon të përparojë deri në atë shkallë ku ne mund të regjistrojmë zërat e kohëve të kaluara. Nëse shpiket një makinë e tillë, mund të jetë e mundur që ne të jemi në gjendje që ato hadithe, që aktualisht janë të shkruara në libra, t’i dëgjojmë drejtpërdrejt nga goja e Profetit të Shenjtë Muhammed, paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!

Në vëzhgimin e teknologjive aktuale, kjo nuk duket aspak e pamundur. Ka pasur përparim të jashtëzakonshëm [teknologjik] në këtë kohë. Është e mundur që në të ardhmen të shpiket një teknologji e tillë, me të cilën të marrim kontrollin e së kaluarës dhe të dëgjojmë lehtësisht zëra nga e kaluara. Cilado

bisedë nga cilido shekull që duam të dëgjojmë, ne mund ta rregullojmë lehtësisht makinën për t’i riprodhuar ato biseda. Uroj që kjo të shërbejë si një mjet që bota të vijë tek e vërteta.”^[2]

Edhe pse mund të duket joreale që një ditë mund të dëgjojmë zëra nga e kaluara – mund të mos jetë e pamundur. Në fund të fundit, vetëm dy shekuj më parë ishte e pamundur të kuptohet se mund të flisnim drejtpërdrejt me dikë në të gjithë rruzullin tokësor pa pasur nevojë të largoheshim nga shtëpitë tona. Kush e di se çfarë sjell e ardhmja?

Siç thotë ajeti, Allahu ka regjistruar çdo gjë në një Libër. Ne mund të mos jemi ende në gjendje ta perceptojmë këtë histori, por ajo është atje. Ruhët në rrathët e pemëve, në kockat e fëmijëve, në dritën e yjeve, e kështu me radhë. Gjithçka lë mbresë dhe asgjë nuk shkon kot.^[3]

SHËNIME:

[1] Kurani Famëllartë, 78:30.

[2] *Hazret Mirza Beshiruddin Mahmud Ahmed*^{ra}, “*Tefsir-e-Kebir*”, vëllimi VIII, fq. 43.

[3] Gazeta e përjavshme “*Al Hakam*”, nr. 221, e premte, 21 janar 2022, botues: “Ahmadiyya Archive & Research Centre (ARC)”, Londër, Angli, fq. 21.

Shpjegimi i 40 haditheve

ISLAMI, IMANI DHE IHSANI

TRI SHKALLËT E BESIMIT

عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَيْضًا قَالَ: "يَتِمَّا خُنْ جُلُوسٌ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ، إِذْ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ شَدِيدُ بَيَاضِ الثِّيَابِ، شَدِيدُ سَوَادِ الشَّعْرِ، لَا يَرَى عَلَيْهِ أَثَرُ السَّقَرِ، وَلَا يَغْرِفُهُ مِمَّا أَحَذَ. حَتَّى جَلَسَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَأَسْتَدَ رُكْبَتَيْهِ إِلَى رُكْبَتَيْهِ، وَوَضَعَ كَفَيْهِ عَلَى فَخْذَيْهِ. وَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ أَخْبِرْنِي عَنِ الْإِسْلَامِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْإِسْلَامُ أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَتَقِيمَ الصَّلَاةَ، وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ، وَتَصُومَ رَمَضَانَ، وَتُحَاجَّ الْبَيْتَ إِنْ اسْتَطَلْتَ إِلَيْهِ سَبِيلًا. قَالَ: صَدَقْتَ. فَعَجَبْنَا لَهُ يَسْأَلُهُ وَيُصَدِّقُهُ! قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِيمَانِ. قَالَ: أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ. قَالَ: صَدَقْتَ. قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِحْسَانِ. قَالَ: أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ. قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ السَّاعَةِ. قَالَ: مَا الْمَسْئُولُ عَنْهَا بِأَعْلَمَ مِنَ السَّائِلِ. قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنْ أَمَارَاتِهَا؟ قَالَ: أَنْ تَلِدَ الْأُمَةُ رَسَبًا، وَأَنْ عَزَى الْخَفَاءُ الْغُرَاءَ الْغَالَةَ رِءَاءَ الشَّاءِ يَتَطَاوُلُونَ فِي الْبُئْيَانِ. ثُمَّ أَطْلُقْ، فَلَيْتَ مِثْلًا، ثُمَّ قَالَ: يَا عُمَرُ أَتَدْرِي مِنَ السَّائِلِ؟ قُلْتُ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: فَإِنَّهُ جَبْرِيلُ أَتَاكُمْ يَعْلَمُكُمْ دِينَكُمْ"

Hazret Omer ibn Hatabi ^{r.a.} ka thënë: "Një ditë, teksa rrinim me të Dërguarin e Allahut ^{s.a.v.s.} u shfaq një njeri me rroba shumë të bardha e flokë tejet të zinj. Atij nuk i vëreheshin shenja lodhjeje dhe askush nga ne nuk e njihte atë. Ai erdhi dhe u ul pranë të Dërguarit ^{s.a.v.s.} ashtu që gjunjët e tij i preknin gjunjët e Profetit ^{s.a.v.s.}

Ai i vuri duart mbi kofshët e Profetit ^{s.a.v.s.} dhe iu drejtua: "O Muhammed! Më trego për Islamin!" I Dërguari i Allahut ^{s.a.v.s.} tha: "Islami është të dëshmosh se nuk ka të adhuruar përveç Allahut dhe se Muhammedi është i dërguari i Tij, të falësh namazin, të japësh zekatin, të agjërosh në Ramazan dhe të kryesh haxhin po të kesh mundësi." Ai njeri ia ktheu: "Ke thënë të drejtën". Ne u çuditëm nga fakti se ai vetë e pyeste (Profetin) dhe vetë ia vërtetonte përgjigjen.

Pastaj vazhdoi: "Më trego për imanin (besimin)!" I Dërguari ^{s.a.v.s.} tha: "Imani është të besosh Allahun, engjëjt e Tij, librat e Tij, të dërguarit e Tij, Ditën e Fundit dhe të besosh në caktimin e Tij, qoftë të mirë, apo të keq." Ai tha: "Ke thënë të vërtetën".

Pastaj ai vazhdoi: "Më trego për *Ihsanin*!" I Dërguari ^{s.a.v.s.} tha: "Ta adhurosh Allahun sikurse ti e sheh, edhe nëse ti nuk e sheh Atë, Ai të sheh ty."

Pastaj ai tha: "Më trego për çastin!" I Dërguari i Allahut ^{s.a.v.s.} tha: "As i pyeturi për këtë nuk di më shumë se sa ai që pyet." Ai ia ktheu: "Atëherë, më trego për shenjat e tij!" I Dërguari ^{s.a.v.s.} tha: "Kur robëresha ta lindë zonjën e saj dhe kur t'i shikosh barinjtë e deleve këmbëzbathur, të zhveshur e të mjerë, të garojnë në ndërtimin e godinave të larta." Pastaj ai njeri u largua.

Unë kisha mbetur i habitur për pak kohë dhe i Dërguari ^{s.a.v.s.} më tha: "O Omer! A e di se kush qe pyetësi?" Unë thashë se Allahu dhe i Dërguari i Tij e dinë më së miri. Ai më tha: "Ai qe Xhibrili, i cili erdhi për t'jua mësuar fenë tuaj."^[1]

Imam Muslimi ka thënë: Kur Hazret Abdullah ibn Omeri ^{r.a.} mësoi për daljen e një sekti të ri në Irak, sipas të cilit refuzohej besimi në Kadër, pra në caktimin e Allahut, ai rrëfeu këtë hadith, me të cilin përshkruhet Kadri (caktimi i Allahut).

Rëndësia e hadithit

Ky hadith ka rëndësi të madhe. Me të përmblihen të gjitha elementet e jashtme dhe të brendshme që lidhen me ibadetin dhe në të vërehen dhe njohuritë e sunetit. Ashtu sikur *el-Fatihaja* quhet nëna e Kuranit, ky hadith konsiderohet nëna e sunetit. Muslimanët gjatë shekujve i janë kthyer këtij hadithi, për shkak të dijes dhe njohurisë së gjerë që gjenden në të.

Ky hadith njihet gjithashtu me titullin “Hadithi i Xhibrilit ^{a.s.}”, pasi përmend ngjarjen e ardhjes së Hazret Xhibrilit ^{a.s.} në xhaminë e Profetit ^{s.a.v.s.}. I Dërguari i Allahut ^{s.a.v.s.} iu përgjigj atyre pyetjeve dhe pas përfundimit të bisedës, kur Hazret Xhibrili ^{a.s.} u largua nga vendi, Profeti ^{s.a.v.s.} iu drejtua sahabëve të pranishëm. Në fillim, xhamia e Profetit kishte 3 dyer dhe njëra prej tyre quhet “Babi Xhibril” (dera e Xhibrilit) sepse ai kishte hyrë në xhami përmes saj.

Përshkrimi i transmetuesit

Hazret Abdullah ibn Omeri ^{r.a.} e

ka përcjellë këtë hadith nga babai i tij Hazret Omer ibn Hattabi ^{r.a.}, i cili kishte lindur në klanin Benu Adi të fisit Kurejshj. Pranimi i Islamit prej Hazret Omerit ^{r.a.} ishte fruti i lutjes së Profetit ^{s.a.v.s.}. Hazret Abdullah ibn Masudi ^{r.a.} ka thënë:

“كَانَ إِسْلَامَ عُمَرَ فَتَحًا، وَكَانَتْ هِجْرَتُهُ نَصْرًا، وَكَانَتْ إِمَارَتُهُ رَحْمَةً.”

“Pranimi i Islamit nga Omeri ishte fitore, hixhreti i tij ishte ndihmë dhe udhëheqja e tij ishte mëshirë.” Ai e shoqëroi të Dërguarin e Allahut ^{s.a.v.s.} në Bedër, Uhud, në besëlidhjen e Rizvanit, si dhe në luftëra të tjera. Ai shquhej për sinqeritetin, guximin dhe drejtësinë e tij. Pas Hazret Ebu Bekrit ^{r.a.}, ai i udhëhoqi muslimanët për 10 vjet. Në moshën 63-vjeçare u martirizua dhe u varros pranë varrit të të Dërguarit të Allahut ^{s.a.v.s.}.

Komentimi i hadithit

I Dërguari i Allahut ^{s.a.v.s.} shpesh bënte kuvend me sahabë, ku u mësonte fenë, megjithatë ata ngurrenin t'i shtronin pyetje nga frika se të mos binin në kategorinë e përmendur në ajetin:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءَ إِنْ تُبْدَ لَكُمْ تَسْأَلُوا وَإِنْ تُسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنَزَّلُ الْقُرْآنُ تُبْدَ لَكُمْ عَفَا اللَّهُ عَنْهَا وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿٥٠﴾ قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِنْ قَبْلِكُمْ ثُمَّ أَصْبَحُوا بِهَا كَافِرِينَ ﴿٥١﴾

O ju që besuat! Mos pyesni për gjërat, të cilat nëse ju zbulohen, ju shqetësojnë. Po

të pyesni rreth tyre gjatë zbritjes së Kuranit, do t'ju zbulohen. I ka anashkaluar Allahu ato. Allahu është shumë Falës, shumë i Përmbajtur. Edhe para jush një popull ka pyetur për to dhe më pas u bë mohues i tyre.^[2]

Andaj, sahabët u shmangeshin pyetjeve, përveçse të ndodhte diçka dhe ata nuk dinin si të vepronin në atë rast. Vetë i Dërguari i Allahut ^{s.a.v.s.} një herë tha:

ذُرُونِي مَا عَرَضَكُمْ فَإِنَّمَا هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بَكْرَةِ سَوَالِهِمْ وَاجْتِلَافِهِمْ عَلَى أُنْبِيَائِهِمْ فَإِذَا أَمَرْتُمْ بِشَيْءٍ فَلْتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَإِذَا نَهَيْتُمْ عَنْ شَيْءٍ فَعُدُّوهُ .

d.m.th. “më lini me atë që ju kam lënë, sepse ata që ishin para jush, u shkatërruan për shkak të pyetjeve të tepërta dhe kundërshtimit të tyre ndaj të dërguarve të tyre. Prandaj, nëse ju jap porosi për të bërë diçka, zbatojeni aq sa keni mundësi dhe nëse ju ndaloj nga diçka, ju duhet të hiqni dorë prej saj”.^[3]

Sahabëve u pëlqente që t'u vinte ndonjë mysafir, apo i panjohur dhe t'i bënte pyetje të Dërguarit ^{s.a.v.s.}. Kështu, përmes përgjigjeve të Profetit ^{s.a.v.s.}, ata të pasuronin dobinë e tyre. Ky hadith tregon për mëshirën e Allahut se ai dërgoi Xhibrilin ^{a.s.} që ai t'ua mësonte fenë e tyre.

Nxënësi duhet të jetë syhapët

Një nga mësimet e këtij hadithi është që besimtari duhet të jetë syhapët dhe

vigjilient ndaj ambientit të tij. Në vend të indiferencës, ai duhet të ndiejë ndryshime përreth tij që të veprojë siç duhet. Hazret Omeri ^{r.a.} vërejti se një person me rroba shumë të bardha dhe flokë tejet të zinj kishte hyrë në xhami. Ndonëse, i panjohur në Medinë, ai nuk kishte asnjë gjurmë të lodhjes nga udhëtimi. Hazret Omeri ^{r.a.} e kishte kuptuar se ai nuk qe njeri i zakonshëm e as nga rrethinat e Medinës. Një sjellje e vëmendshme mund të jetë e dobishme jo vetëm në jetën e përditshme, por edhe në thirrje ndaj Islamit.

Etika për një nxënë

Hazret Xhibrili ^{a.s.} kishte veshur rroba të bardha e të pastra, dhe ai u ul para Profetit ^{s.a.v.s.} në një mënyrë modeste e përlulëse. Sipas transmetimit të Ebu Davudit, të përcjellë nga Hazret Ebu Hurejra^{r.a.}, Hazret Xhibrili ^{a.s.} bëri selam kur erdhi dhe atëherë kur doli.

Sipas transmetimit të Nisaiut, personi ishte më i pashëm, më i pastër dhe erëmirë. Ai i kërkoi leje Profetit ^{s.a.v.s.} për t'u afruar, derisa i vuri duart e tij mbi kofshët e Profetit ^{s.a.v.s.}.^[4]

Nga këto përshkrime, nxënësit e dijes mund të mësojnë këto etika:

1. Nxënësi duhet të jetë i pastër dhe të ketë paraqitje të denjë.
2. Ai duhet të tregojë respekt të

veçantë ndaj mësuesit.

3. Ai duhet të ulet denjësisht dhe afër folësit.
4. Nxënësi duhet të ketë vetëbesim e të mos ndiejë turp për të shtruar pyetje, pasi kështu mund t'i shtojë njohuritë.
5. Pyetjet e nxënësit duhet të jenë të kuptimplota dhe objektive, të cilat çojnë në njohuri të vlefshme. Pyetjet e duhura u sjellin dobi edhe të pranishmëve, edhe dëgjuesve. Vetë Kurani Famëllartë përmban më shumë se 1200 pyetje për çështje të ndryshme.

Pyetja e parë

Hazret Xhibrili ^{a.s.} e pyeti Profetin ^{s.a.v.s.}: “Më trego për Islamin?” Si përgjigje i Dërguari i Allahut ^{s.a.v.s.} përmendi ato dukuri që lidhen veçanërisht me gjymtyrët e tij dhe shfaqen si veprime. Baza e Islamit janë pesë shtyllat e Islamit, të cilat fillojnë me dëshminë se nuk ka të adhuruar tjetër përveç Allahut dhe Muhammedi është i Dërguari i Allahut, dhe vijnë me namazin, zekatin, agjërimin dhe haxhin e Bejtullahut.^[5]

Islami do të thotë nënshtrimi i plotë me përlësi dhe heqja dorë nga çdolloj ngurrimi e mosbindjeje.^[6]

Allahu thotë:

إِنَّ الْيَقِينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ

Sigurisht, feja tek Allahu është Islami.^[7]

Islami nënkupton nënshtrimin e plotë ndaj Allahut dhe dëshminë e tij nga goja e zemra përmes bindjes dhe përlësisë së plotë, në çështjet e urdhrave dhe ndalimeve. Këtu poshtë po japim një shpjegim të shkurtër të secilës nga pesë shtyllat:

1. Shehadeti

Të dëshmosh se nuk ka të adhuruar tjetër përveç Allahut dhe që Muhammedi është i Dërguari i Allahut. Në pjesën e parë të shehadetit, besimtari dëshmon se do të madhërojë vetëm Allahun dhe nuk do t'i bëjë shok në teuhid (njëshmëri), adhurim, bindje, cilësi a fuqi. Në pjesën e dytë të këtij shehadeti jepet deklarata se Muhammedi (paqja e Allahut qoftë mbi të) është i Dërguari dhe profeti i Allahut për mbarë njerëzimin dhe shpreh bindjen ndaj tij duke dëshmuar se ai e do atë më shumë se çdo gjë tjetër. Allahu thotë:

وَمَا أَعَانَكُمْ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَكُمُ عَنْهُ فَأْتِيُوهُ

Çfarëdo që ju jep i Dërguari, merreni atë; dhe çfarëdo që ju ndalon ai, qëndroni larg saj.^[8]

2. Namazi

Tek Allahu, falja e namazit është vepra më e pëlqyer,^[9] dhe e para për të cilën robti do t'i kërkohet llogari në ditën e Gjykimit. Ai është mjet komunikimi midis robti dhe Zotit të tij, përmes të cilit një besimtar mund të gjejë faljen e mëkateve.^[10] Në hadith thuhet:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ " أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْرًا بِبَابِ أَحَدِكُمْ، يَغْتَسِلُ فِيهِ كُلَّ يَوْمٍ حَمْسًا، مَا تَقَوَّلَ ذَلِكَ بَيْتِي مِنْ دَرَنِهِ ". قَالُوا لَا يَبْتَغِي مِنْ دَرَنِهِ شَيْئًا. قَالَ " فَذَلِكَ مِثْلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ، يَمْحُو اللَّهُ بِهَا الْخَطَايَا ".

خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلَّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٩٠﴾

Prano sadaka nga pasuritë e tyre. Me anë të kësaj, ti do t'i pastrosh dhe do t'i dëlirësosh, dhe lutu për ta. Sigurisht, lutja jote është qetësi për ta. Allahu është Gjithëdhëgues, i Gjithëdijshëm.^[13]

Për të theksuar rëndësinë e zekatit, në Kuran ai përmendet shpesh pas temës së namazit. Ashtu sikur dhënia e zekatit sjell dobi e bekime, pas mosdhënies së tij vjen ndëshkimi dhe zemërimi i Zotit: "Atyre që grumbullojnë arin dhe argjendin dhe nuk i shpenzojnë në rrugën e Allahut, jepu lajmin e një ndëshkimi të dhimbshëm".^[14]

5. Haxhi

Shkuarja në Mekë, në ditët e caktuara, për ta vizituar Qabenë, që ndryshe quhet Shtëpia e Zotit, quhet Haxh. Haxhi është detyrim për çdo musliman që ka mundësi ta bëjë: "Njerëzit kanë detyrim ndaj Allahut që të bëjnë haxhin e Shtëpisë (së Tij), (domethënë) ai që ka mundësi për të shkuar drejt saj."^[15]

Pyetja e dytë

Hazret Xhibrili ^{a.s.} pastaj pyeti për imanin (besimin). Imani është besimi dhe bindja ndaj çdo porositë që u ka dhënë Allahu njerëzve, si me zemër (shpirtërisht e mendërisht) po ashtu me gjymtyrë

d.m.th. i Dërguari i Allahut ^{s.a.v.s.} ka thënë: Nëse kalon një lumë afër shtëpisë së dikujt dhe ai lahet pesë herë në ditë në të, a do të ketë papastërti (në trup)? Sahabët iu përgjigjën: "Nuk do t'i mbetet asgjë nga papastërtia?" Ai tha: "Po, i tillë është shembulli i pesë namazeve. Allahu i pastron mëkatet përmes tyre".^[11]

3. Agjërimi

Agjërimi gjatë muajit të Ramazanit është një detyrim për besimtarët muslimanë që nuk janë të mitur, të sëmurë, apo në udhëtim.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

O ju që besuat! Ju obligohen agjërimet ashtu siç u ishin obliguar atyre që ishin para jush, që të bëheni të druajtur (ndaj Zotit).^[12] Kur një agjëruar e largon veten nga mëkatet dhe dëshirat e shpirtërisht.

4. Zekati

Zekati është detyrim për çdo musliman që i përmbush kushtet e tij dhe synon të pastrohet shpirtërisht nga koprracia a vetëpëlqimi.

(me vepra konkrete).

Dijetarët muslimanë kanë pasur polemika të gjata në lidhje me përkufizimin e imanit. A është besimi bindja e brendshme, apo mjafton vetëm dëshmia gojore, apo është bashkimi i të dyjave, pra të bindjes së shpirtit dhe të dëshmisë së saj gojore. Po ashtu, a është dëshmia gojore pjesë e besimit, apo kushti i tij? Fjala “imani” do të thotë “dhënia apo marrja e strehimit a sigurisë”. Në kuptimin figurativ, kjo fjalë nënkupton vërtetimin a pranimin e ndonjë çështjeje. Përmes imanit, njeriu gjen shpëtim nga dyshimi, ngurrimi, përgënjeshtrimi dhe kundërshtimi. Në aspektin sheriatik (fetar) Imani nënkupton nënshtrimin ndaj vullnetit të Zotit dhe bindjen ndaj porosive të të dërguarit të Tij. “Imani” në përgjithësi i përgjigjet gjendjes së brendshme të njeriut, e cila është gjithashtu forca që nxit besimin apo bindjen ndaj diçkaje, ndërsa “Islami” u përgjigjet veprave të jashtme, të cilat vijnë si rrjedhoja e Imanit.

Imani pasqyrohet përmes veprave fisnike të njeriut, prandaj Allahu ka lidhur besimin me vepra të mira.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تَلَيَّتْ عَلَيْهِمْ عَائِشَتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿١﴾ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٢﴾

d.m.th. Besimtarët në të vërtetë janë ata që kur u përmendet Allahu, u drithërohen zemrat e kur u lexohen

ajetet e Tij, ato i shtojnë në besim dhe te Zoti i tyre ata mbështeten, që falin namazin dhe shpenzojnë nga ajo që Ne u kemi dhënë.^[16]

Imani shtohet dhe pakësohet

Meqë imani shtohet dhe pakësoshet, ai ka një shkallë të dobët dhe një shkallë të përsosur. Prandaj, nëse dikush i quan njohjen, bindjen, dëshminë gojore dhe veprat e mira kushtin e domosdoshëm për “imanin” me siguri ai synon shkallën më të përsosur të besimit.

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَزَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ

Është Ai që zbriti qetësinë në zemrat e besimtarëve, që ata, me besimin e tyre (që kanë), të përparojnë edhe më shumë në besim.^[17]

Kjo tregon se veprat e mira shtojnë besimin.

الَّذِينَ قَالُوا لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ﴿١٧﴾

d.m.th. Janë ata, të cilëve njerëzit u thanë: “Përnjëmend njerëzit janë bashkuar kundër jush, pra, frikësojuni atyre!”, kjo pikërisht i shtoi në besim dhe ata thanë: “Na mjafton Allahu! Sa Mbrotjtës i mirë është Ai!”^[18]

Ky ajete tregon se shenjat, dëshmitë dhe argumentet gjithashtu i shtojnë “Imanin” njeriut, dhe i zgjojnë druatje ndaj Allahut. Kur Imani i njeriut kthehet nga një dukuri e brendshme intelektuale në një forcë të gjallë emocionale, atij i

ngjallet një vullnet i fortë që i mundëson veprat dhe i sjell qetësi e paqe në shpirt.

Andaj një hadith i quan ndjenjat si dashuri, apo urrejtje si pjesë e besimit.

عَنْ أَنَسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ خَلَاوَةَ الْإِيمَانِ أَنْ يَكُونَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا، وَأَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ لَا يُحِبُّهُ إِلَّا لِلَّهِ، وَأَنْ يَكْرَهُ أَنْ يَتَوَدَّ فِي الْكُفْرِ، كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يُفَدَّ فِي النَّارِ".

"Ai që ka këto tri cilësi, ka gjetur ëmbëlsinë e besimit: Pra, Allahu dhe i Dërguari i Tij të jenë më të dashur për të se çdo gjë tjetër, të dojë dikë tjetër vetëm për hir të Allahut dhe të urrejë kthimin në mosbesim (kufr), ashtu sikur urren të hidhet në zjarr".^[19]

Shtyllat e Imanit

Pas pyetjes së Hazret Xhibrilit ^{a.s.}, i Dërguari i Allahut ^{s.a.v.s.} u përgjigj: "*imani* është të besosh Allahun, engjëjt e Tij, librat e Tij, të dërguarit e Tij, Ditën e Fundit dhe të besosh në caktimin e Tij, qoftë të mirë apo të keq." Ai tha: "Ke thënë të vërtetën".

1. Besimi në Allah

Qenia e Krijuesit është gdhendur në natyrën e njeriut. (30:31) Ai është i Vërteti, i Plotfuqishmi dhe i Përrjetshmi, të cilit nuk i nevojitet asgjë, ndërsa gjithçka i përgjërohet Atij dhe mbështetet tek Ai. Sundimi i Tij shtrihet në qiej e në Tokë siç thuhet në Kuran:

"Ai që ka sundimin e qiejve dhe të tokës, që nuk ka marrë bir dhe as nuk ka

ndonjë ortak në sundim dhe krijoi çdo gjë duke e përcaktuar me masën e duhur."²⁰

Besimi në Allah përbëhet nga besimi në njëshmërinë e Tij absolute, në cilësitë dhe atributet e Tij dhe në nënshtrimin para madhësisë së Tij. (22:63)

Besimi në Allah e vë njeriun në rrugën e suksesit, i mundëson veprat e dëlira dhe nxjerr në pah anën më të mirë të karakterit. Ky besim u jep paqe, siguri dhe mbizotërim në tokë. (6:83, 10:10). Mbështetja e plotë e robit tek Allahu në të gjitha çështjet e jetës, e mbulon me falje e mëshirë (58:12).

2. Besimi tek engjëjt

Sipas Islamit, engjëjt janë qenie qiellore me natyrë shpirtërore, që ekzistojnë si frymorët. Rolin kryesor që luajnë ata, është t'ua transmetojnë mesazhin e Zotit qenieve njerëzore (22:76). Por, shumë njerëz i keqkuptuan ata. Madje edhe nga muslimanët. Sipas të gjithëve ata kanë fizionominë e njerëzve, apo kanë ndonjë trajtë apo formë, që në realitet është një ide e pandashme nga ajo e ekzistencës materiale. Allahu thotë:

وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكِتَابِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٠﴾

Ai që mohon Allahun, Engjëjt e Tij, Librat e Tij, të Dërguarit e Tij dhe Ditën e Ahiretit, është zhytur në devijim të thellë.^[21]

Ndonëse disa engjëj, si Xhibrili, Mikaili

dhe Izraeli janë përmendur si qenie individuale, ata nuk veprojnë vetëm. Për çdo detyrë, ka një kryengjell që i mbikëqyr, nën udhëheqjen e të cilit veprojnë një grup engjëjsh, të cilët Kurani i përshkruan me termin *جُنُودَ رَبِّكَ* ushtritë e Zotit. Jo vetëm për ngulitjen dhe ndikimin e mendimeve e të veprimeve në shpirtin e njeriut prej lindjes deri në vdekje, por edhe për organizimin e këtij universi të madh, nevojitet vëmendja, kontrolli dhe mbarëvajtja e vazhdimësisë së ligjeve, Zoti ka krijuar engjëj të panumërt, që funksionojnë si shërbëtorë të Tij.

Në bazë të disa haditheve, mund të kuptojmë se ata kanë aftësi të marrin trajta e forma të ndryshme, të cilat nuk do të kenë asnjë lidhje me formën e trajtën origjinale të tyre e të kenë një dimension krejtësisht tjetër nga ato që ne i dimë. P.sh. hadithi në fjalë përshkruan Xhibrilin^{a.s.} si njeri, po ashtu rrëfimet e tjera për luftën e Bedrit e Uhudit, na shtynë të konkludojmë se ndonjëherë për qëllime të ndryshme, engjëjt marrin edhe trajtën e njeriut të zakonshëm.

3. Besimi në librat e Allahut

Muslimanët kanë detyrim jo vetëm të besojnë në Kuranin Famëlartë që iu shpall të Dërguarit të Allahut^{s.a.v.s.} (6:20), por edhe tek ato shpallje që u janë zbritur profetëve të tjerë, pavarësisht

kohës dhe vendit ku mund të kenë ardhur ata. P.sh. Suhufi iu shpall Ibrahimit^{a.s.} (87:20), Tevrati Hazret Musait^{a.s.} (3:4, 5:45), Zuburi (psalmet) Hazret Daudit^{a.s.} (4:164), Ungjijtë Hazret Isait^{a.s.} (5:47). Allahu thotë:

I Dërguari besoi në atë që i është zbritur prej Zotit të tij dhe, edhe besimtarët po ashtu. Çdokush besoi në Allahun, (në) engjëjt e Tij, (në) Librat e Tij dhe (në) të Dërguarit e Tij (duke thënë) “nuk bëjmë dallim midis asnjërit prej të Dërguarve”.^[22]

Në këtë mënyrë, Islami largon një nga shkaqet kryesore që nxit konfliktet ndërfetare dhe hap rrugën për unifikimin e të gjitha feve, së paku në parimet themelore. Megjithatë, ne gjejmë një dallim të madh edhe te doktrinat themelore të këtyre librave. Kjo divergjencë buron nga dy arsye: 1. Doktrinat themelore të feve kanë pësuar ndryshime. 2. Librat fetarë para Kuranit nuk kanë qenë universale, por ishin të kufizuar në kohë e hapësirë dhe u përgjigjeshin nevojave specifike kohore, etnike, kulturore, shoqërore, ekonomike etj. Prandaj, besimi i muslimanëve në librat e mëparshëm i referohet vetëm atij “udhëzimi origjinal” që u ishte dhënë të dërguarve e jo variantit të tyre aktual. P.sh. mësimet e Dhjatës së Vjetër nënvizojnë hakmarrjen, ndërsa Dhjata e Re flet për dashuri e falje, kurse Kurani sjell mësimin e

përkryer që vendos ekuilibër.

4. Besimi te të dërguarit e Allahut

Shtylla e katërt është gjithashtu përfundimi i logjikshëm i shtyllës së tretë. Pra, besimi në librat e Allahut kërkon domosdoshmërisht edhe besimin te të dërguarit e Allahut. Besimtari duhet të besojë dhe t'u bindet mësimëve, të cilat i ka shpallur Zoti. Nëpërmjet tyre te njerëzit përcillet mesazhi hyjnor duke i nxjerrë nga errësira në dritë. Allahu ka thënë:

وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا لَمْ تَقُصُّهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا ﴿١٠١﴾ وَرُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٠٢﴾

Ka të Dërguar, të cilët t'i kemi përmendur më parë dhe ka të Dërguar, të cilët nuk t'i kemi përmendur. Dhe Allahu ka folur shpesh me Musain. (Kemi çuar) të Dërguar që ishin sihariqdhënës dhe si alarmues, që njerëzit, pasi u urdhën të Dërguarit, të mos kenë argument kundër Allahut. Allahu është Mbizotërues, i Urtë.^[23]

Kurani obligon çdo musliman, jo vetëm të besojë te të gjithë të dërguarit, por edhe t'i nderojë dhe t'i respektojë për pozitën e tyre të lartë, sepse ata janë njerëz të zgjedhur nga Zoti, të cilët, pavarësisht kundërshtimit të ashpër, nuk e ndërprejnë përcjelljen e mesazhit jetësor te popujt e tyre. Ndonëse Kurani përmend emrat e 25 të dërguarve, gjithashtu thotë se në

çdo periudhë e në çdo vend të botës Zoti ka dërguar profetë, siç thotë “në çdo popull ka ardhur ndonjë lajmëtar”.²⁴ Ky urdhër, sipas të cilit muslimanët duhet të besojnë parimisht në librat dhe të dërguarit e feve të tjera, është një deklaratë revolucionare, e cila është unike për Islamin ndër të gjitha fetë e tjera. Mosnjohja e librave dhe profetëve të feve të tjera, jep shkas që pasuesi i çdo feje të shfaqë armiqësinë, fyerjen dhe poshtërimin ndaj figurave të nderuara të fesë tjetër.

P.sh. si muslimanë duhet të besojmë se Jezusi (Isai)^{a.s.} ishte i dërguari i Zotit (njeri) siç përmend Kurani, por jo të pajtohem i verbërisht me doktrinat e krishtera se ai ishte biri i Zotit, apo vetë Zoti (meazAllah). Po ashtu, nuk pranojmë se ai kishte ringjallur të vdekurit apo kishte krijuar zogj, pasi sipas Kuranit këto janë metafora që janë përmendur si metaforë. Ne nuk besojmë se Isai ^{a.s.} kishte vdekur në kryq (vdekje e mallkuar), ishte ngritur me trup në qiell, apo do të zbresë sërish në Tokë.

Kurani përdor dy terma për atë që përfaqëson institucionin e profetësisë. *en-Nebi* (lajmëtar, profet), pra Zoti e njofton për dukuritë dhe ngjarjet që do të ndodhin në të ardhmen, si shenjë se atë e njofton një Zot i Gjithëdijshtëm. Përmbyshja e profecive të tij, shërben si shenjë për njerëzit që ta pranojnë mesazhin e tij. Termi tjetër *er-Resul*

(i dërguar) i referohet detyrës së tij si lajmëtar. Pra t'u përcjellë njerëzve një mesazh të rëndësishëm prej Zotit, për t'u tërhequr vërejtje për devijimin e tyre nga rruga e Zotit etj. Meqë të dyja këto funksione gjenden në një individ, të gjithë profetët, apo lajmëtarët mund të cilësohen si të dërguar.

Sipas Islamit, profetët janë njerëz normalë, që nuk zotërojnë asnjë fuqi, apo aftësi mbinjerëzore. Ata jetojnë si të tjerët. Pra, nuk gëzojnë një jetë të jashtëzakonshme që të dallohen nga të tjerët.

5. Besimi në Ditën e Gjykimit

Çdo musliman beson në Ditën e Gjykimit, ku çdo njeri do të ringjallet dhe do të japë llogari për jetën e kaluar në tokë dhe se në varësi të veprave të mira apo të këqija, ai do të shijojë kënaqësitë e xhenetit, apo do të përjetojë vuajtjen e xhehenemit.

Sipas Kuranit, kur të vijë Dita e Gjykimit, i gjithë universi do të shkatërrohet. Pastaj do të ringjallen të vdekurit dhe do t'u kërkohet llogari për veprat e tyre. Njerëzit me vepra të mira do të shpërblehen dhe do të mirëprehen në parajsë, ndërsa ata me vepra të këqija do të ndëshkohen dhe do të hidhen në xhehenem. Sipas Islamit, mënyra e jetës sonë në këtë tokë ndikon e formon shpirtin tonë, njësoj sikur një sëmundje e caktuar ndikon në mitrën e një gruaje

shtatzënë. Hazret Mesihu i Premtuar ^{a.s.} e ka trajtuar këtë çështje imtësisht në librin e tij të njohur “*Filozofia e mësimeve islame*”. Ai shkruan:

“Sipas Kuranit, parimisht çdo vepër e njeriut gdhend fshehtas një ndikim të vet. Në raport me këtë, ekzekutohet vepra e Zotit të Madhërishëm, e cila nuk e lë mëkatin ose mirësinë e njeriut të humbasë. Madje, gjurmët e veprës së njeriut shkruhen në zemrën e tij, në fytyrën e tij, në sytë dhe veshët e tij, në duart dhe këmbët e tij. Kjo përbën një libër të fshehtë veprash, që do të shpaloset hapur në botën tjetër.”^[25]

6. Besimi në caktimin e Allahut

Besimi në caktimin e Allahut do të thotë se ligjet e natyrës, si dhe ligjet e sheriatit janë vendosur prej Zotit dhe se mbi to ka fuqi të plotë vetëm Ai. Kjo do të thotë se Allahu ka krijuar ligjet e parimet për çdo gjë, qoftë materiale, apo shpirtërore. Sipas këtyre ligjeve, disa veprime gjejnë rezultate të shkëlqyera, ndërsa disa veprime rezultojnë në pasoja të dëmshme. Pra, kushdo që i ndjek ligjet e natyrës duke pasur mirëkuptim të plotë, do të ketë epërsi ndaj atyre që nuk veprojnë ashtu.

Nuk kemi asnjë dëshmi, sipas së cilës jeta e çdo njeriu është e paracaktuar. Kurani hedh poshtë konceptin e detyrimit a shtrëngimit (2:257) dhe deklaron qartë se çdo njeri është i lirë të zgjedhë midis

së mirës, apo të keqes (2:287). Kurani thotë:

وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى

dhe se njeriu nuk do të ketë asgjë përveç përpjekjes së tij.^[26]

Megjithatë, për sa i përket fesë, ka disa sfera të caktimit, të cilat janë të paracaktuara dhe të pandryshueshme. P.sh. të dërguarit e Zotit gjithmonë ngadhënjëjnë, ndërsa kundërshtarët e tyre pësojnë disfatë. (58:22)

Rrethanat në të cilat lind një individ, shoqëria në të cilën ai jeton, jeta në përditshmëri, loja e fatit në favor apo kundër tij, fatkeqësitë, të cilave u shpëton apo bie pre, përbëjnë hapësira në të cilat njeriu ka shumë pak mundësi për zgjedhje. Nga kjo pafuqi, individit nuk ka kontroll, mbi të cilën ai nuk ka kontroll. P.sh. varfëria është faktori më kryesor që e shtyn njeriun drejt krimit.

Ka disa sfera në jetën njerëzore, ku një individ është i lirë të ushtrojë vullnetin e tij, të zgjedhë lirisht midis së mirës dhe të keqes, të drejtës dhe të padrejtës, për të cilat do t'i kërkohej llogari. Në anën tjetër, njeriu ka shumë pak zgjedhje, ai duket si gur shahu që vepron sipas dëshirës së dikujt tjetër. Plani i përgjithshëm i natyrës, që mbulon dhe kontrollon fatet e popujve dhe shteteve, është një fushë e tillë. Zbatimi i këtij plani të gjerë e bën individin krejtësisht të pafuqishëm. Atij i mbetet vetëm një

zgjidhje: të lëvizë si kashtë mbi valët e një lumi. Allahu thotë:

“Nuk bie ndonjë fatkeqësi në tokë, e as në jetën tuaj, përveçse të jetë e shkruar në një Libër, përpara se Ne ta shfaqim atë. Për Allahun kjo është e lehtë. Që ju të mos brengoseni për atë që ju ka humbur, dhe as të mos mburreni për atë që Ai ju ka dhënë. Allahu nuk do asnjë mendjemadh (dhe) mburravec”.^[27]

Ihsani

Për pyetjen rreth kuptimit të “*Ihsanit*”, i Dërguari ^{s.a.v.s.} tha: “Ta adhurosh Allahun sikurse ti e sheh, e edhe nëse ti nuk e sheh Atë, Ai të sheh ty.”

Fjala إhsان *‘ihsān* do të thotë të bësh gjëra të bukura, si stolisja, përsosja ose ekselencia etj. Sipas Islamit, adhurimi fillon me konceptin e *Ihsanit*, që do të thotë se besimtari është i detyruar të bëjë përpjekje të sinqerta për t’u lidhur me Zotin. Vetëdija për praninë e Zotit (*takuaja*) i jep njeriut aftësinë për të kuptuar rëndësinë dhe qëllimin e dhuratës së Zotit, dhe shkas për ta vlerësuar atë në mënyrën më të mirë të mundshme.^[28]

Sipas një hadithi, Allahu e ka obliguar njeriun të veprojë me *Ihsan* në raport me çdo gjë që ekziston, qoftë duke therur ndonjë kafshë për kurban.^[29]

Ihsani do të thotë të marrësh besimin e brendshëm dhe ta shfaqësh atë

përmes veprave, dhe të tregosh një lloj përgjegjësie shoqërore që buron nga bindja fetare. Po ashtu, të gjeshe përkryerjen, përsosmërinë dhe shkallën më të lartë të adhurimit, sikur e sheh Zotin (në zemër), ose të jesh i bindur se Ai të sheh ty. Dijetarët kanë përshkruar këto dy shkalla, si: *el-Mushahide* dhe *el-Murakibe*.

Adhurimi i Zotit është një udhëtim i vazhdueshëm, gjatë të cilit njeriu afrohet gjithnjë e më pranë Zotit. Nuk i takon robit t’i kundërvihet Zotit, pasi Ai është në dijeni për atë që bën rob. Kjo bindje e mbron atë nga mosbindja dhe i shton vullnetin dhe përqendrimin në vepra.

وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

“Shpenzoni në rrugën e Allahut dhe mos e shpini (veten) në shkatërrim me duart tuaja. Bëni mirësi. Me të vërtetë, Allahu i do mirëbërësit.”^[29]

Çfarë është çasti?

Pas pyetjes së tretë, Hazret Xhibrili ^{a.s.} e pyeti Profetin: “Më trego për çastin!” I Dërguari i Allahut ^{s.a.v.s.} tha: “As i pyeturi për këtë nuk di më shumë se sa ai që pyet.”

Kjo tregon se çështja e kijametit i përket “të padukshmes” dhe çdo kureshtje është e tepruar këtu. Në vend të një kërshtie të panevojshme, rob duhet të reflektojë në aspektin se si po përgatitet për të.

Fjala çasti الساعة është përdorur për të

treguar për fitoren e Islamit në jetën e të Dërguarit të Allahut ^{s.a.v.s.}. Pastaj, ky term i referohet atij çasti në ditë të mëvonshme, kur Islami do të ripërtëritej e triumfonte pas rënies së tij. Shenjat e shumta, të përmendura në xhuzin e fundit të Kuranit dhe nëpër hadithe janë përmbushur para syve tanë në këtë kohë.

Përveç shenjave të vogla, Kurani dhe hadithet përmendin dhe shenjat e mëdha, pra për shaktërrimin përfundimtar dhe fitorja e Islamit është një prej atyre shenjave. Çdo njeri do të shijojë frutin e përpjekjeve të tij. Ndonëse shumica prej këtyre shenjave tashmë janë përmbushur, askush nuk është në dijeni për çastin kur do të shfaqet kijameti. Allahu thotë:

A po presin vetëm Orën që t'u vijë befas?! Atëherë u kanë ardhur tashmë shenjat e saj. E kur do t'u ketë ardhur edhe ajo, çfarë vlere do të ketë reflektimi i tyre?!^[30]

SHËNIME

[1] *Sabihu i Muslimit*, kitab: “*El-Iman*”, bab: “*Bejanul Iman, vel-Islam, vel-Ihsan...*”, hadith nr. 1.

[2] *Kurani Famëllartë* 5:101-102.

[3] *Sabihu i Muslimit*, kitab: “*el-Haxbxb*”, bab: “*Fardil-Haxbxbi merreten fil-Umr*”, hadith nr. 1337.

[4] *Sunen en-Nesai*, kitab: “*el-Imanu ve sherai'uhu*”, bab: “*Sifetul-Imani vel-Islami*”, hadith nr. 4991.

[5] Mustefa Muslim, shkrim *Islami, Imani dhe Ihsani* në www.alukah.net, publikuar më 30

korrik 2020.

[6] *Tefsir lit-Taberi*, vëll. 2, f. 510-511.

[7] *Kurani Famëllartë* 3:19.

[8] *Kurani Famëllartë* 59:8.

[9] *Sabihu i Buhariut*, kitab: “*El-Xhibad ves-sijer*”, bab “*Fadlul-xhibad ves-sijer*”, hadithi nr. 2782.

[10] *Sabihu i Muslimit*, kitab “*Et-Tahareh*”, bab “*Fadli isbagil-vudui alev-mekarihi*”, hadithi nr. 485.

[11] *Sabihu i Buhariut*, kitab: “*Mevakitus-salati*”, bab: “*Es-Salavatul-Khamsu kefaratun*”, hadith nr. 528.

[12] *Kurani Famëllartë* 2:184.

[13] *Kurani Famëllartë* 9:103.

[14] *Kurani Famëllartë* 9:34.

[15] *Kurani Famëllartë* 3:98.

[16] *Kurani Famëllartë* 8:3-4.

[17] *Kurani Famëllartë* 48:5.

[18] *Kurani Famëllartë* 3:174.

[19] *Sabihu i Buhariut*, kitab: “*El-ikrah*”, bab: “*menikhtared-derbe...*”, hadith nr. 6941.

[20] *Kurani Famëllartë* 24:3.

[21] *Kurani Famëllartë* 4:137.

[22] *Kurani Famëllartë* 2:286.

[23] *Kurani Famëllartë* 4:165,166.

[24] *Kurani Famëllartë* 35:25.

[25] *Filozofia e mësimeve të Islamit*, Islam International Publications Ltd., Tiranë, 2019, f. 155.

[26] *Kurani Famëllartë* 53:40.

[27] *Kurani Famëllartë* 57:23-24.

[28] Ruqaiyyah Waris Maqsood, *Islam*, botoi Hodder & Stoughton, Londër, 1994, f. 42.

[29] *Kurani Famëllartë* 2:196.

[30] *Kurani Famëllartë* 47:19.

Dhjetë argumente për ekzistencën e Zotit

Hazret Mirza Bashiruddin Mahmud Ahmedi

Kalifi i Dytë i Mesihut të Premtuar ^{r.a.}

Argumenti i 2-të

Argumentin e dytë për ekzistencën e Zotit e gjejmë në këto ajete të Kuranit Famëlartë:

وَتِلْكَ حُجَّتُنَا آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَىٰ قَوْمِهِ ۖ تَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مِّنْ شَاءَ ۚ إِنَّ
رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ۝ وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ ۚ كُلًّا هَدَيْنَا ۚ وَنُوحًا هَدَيْنَا
مِّن قَبْلُ ۚ وَمِن ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَىٰ وَهَارُونَ
وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ۝ وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَإِلْيَاسَ ۚ كُلٌّ مِّنَ
الصَّالِحِينَ ۝ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيُوسُفَ وَلُوطًا ۚ وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَىٰ الْعَالَمِينَ ۝

“Ky ishte argumenti Ynë, me të cilin udhëzuam Ibrahimin kundër popullit të tij. Ne ngremë në pozitë kë të duam. Sigurisht, Zoti yt është i Urtë, i Gjithëdijshëm. Ne i falëm Is’hakun dhe Jakubin. I udhëzuam që të gjithë. Më parë patëm udhëzuar Nuhun. Ndërsa nga pasardhësit e tij: Daudin, Sulejmanin, Ejubin, Jusufin, Musain dhe Harunin. Kështu i shpërblejmë mirëbërësit. Po ashtu, (edhe) Zekerjianë, Jahjanë, Isain dhe Iljasin. Të gjithë këta kanë qenë ndër të dëlirët. Edhe Ismailin, Eljesanë, Junusin dhe Lutin. Të gjithë këtyre u kemi dhënë epërsi mbi botët.”^[1]

Dhe pas disa ajetesh thotë:

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ ۚ إِذْ قَالُوا مَا أَنزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ بَشَرٍ مِّن شَيْءٍ ۚ قُلْ
مَنْ أَنزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَىٰ نُورًا وَهُدًى لِّلنَّاسِ ۚ جَعَلُونَهُ
قُرَٰطِيسَ يُثْبِتُونَهَا وَيُخْفُونَ كَثِيرًا ۚ وَعَلَّمَهُم مَا لَمْ تَعْلَمُوا أَنَّهُمْ لَا عَاوِلَ لَهُمْ ۚ قُلْ
اللَّهُ ۖ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِي خَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ ۝

“Këta janë ata, që i udhëzoi Allahu. Ndaj, ndiqe udhëzimin e tyre (që Allahu ua kishte dhënë)”.^[2]

Me këto ajete parashtrohet pyetja se: Dëshminë e kujt duhet të pranojmë, të kaq shumë njerëzve të pastër e të sinqertë, apo të atyre që nuk dinë dhe që as nuk mund të maten me të parët, qoftë në sjellje e qoftë në moral? Natyrisht, duhet të pranojmë dëshminë e atyre njerëzve, të cilët përmes sjelljes dhe veprave të tyre kanë treguar pastërtinë, sinqeritetin, dëlirësinë dhe qëndrimin e tyre larg mëkatit dhe gënjeshtres. Madje, çdo njeri ka për detyrë t’i ndjekë pikërisht këta dhe të distancohet nga çdokush që u del kundër.

Vërejmë se të gjithë ata që kanë përhapur dhe promovuar mirësinë dhe moralin, të cilët me veprat e tyre kanë vërtetuar pastërtinë e tyre përpara botës, dëshmojnë unanimisht se ka një Qenie Supreme, të cilën e thërrasin me emra të ndryshëm në gjuhë të ndryshme: Allah, Zot, Përëmëshvër etj.

Dy njerëz të dëlirë të Indisë, Ramaçandra ^{a.s.} dhe Krishna ^{a.s.}, i dëliri i Persisë Zarathustra ^{a.s.}, i dëliri i Egjiptit Musai ^{a.s.}, i dëliri i Nazaretit Jezusi ^{a.s.},

i dëliri i Panxhabit Baba Nanak dhe më pas më i dëliri nga gjithë të dëlirët, drita e Arabisë, Muhammedi ^{s.a.v.s.}; të cilin që nga vegjësia populli i tij e quante të vërtetë e të ndershëm dhe që u thotë:

فَقَدْ لَبِثْتُ فِيكُمْ عُمُرًا مِّن قَبْلِهِ ۖ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٣﴾

Sigurisht, jetova një jetë të gjatë mes jush edhe përpara këtij (mesazhi), pra, a nuk kuptoni?!^[3],

dhe populli i tij nuk mund të guxonte ta akuzonte për ndonjë gënjeshtëri; dhe mijëra njerëz të tjerë të dëlirë që u shfaqën herë pas here në botë dhe njëzëri njoftuan: “Zoti ekziston”, dhe jo vetëm kaq, por thanë: “Ne e takuam Atë dhe komunikuam me Të.”

Edhe filozofët më të mëdhenj, të cilët kanë lënë gjurmë të qarta në botë, nuk kanë mundur të paraqesin një arritje që përputhet deri në një pjesë të njëmijtë të arritjeve të këtyre njerëzve të dëlirë. Në fakt, nëse do të krahasoheshin, filozofët do të dalloheshin vetëm me fjalë dhe shumë pak me vepra. A kanë arritur t'i shfaqin filozofët vërtetësinë dhe drejtësinë që treguan profetët dhe njerëzit e dëlirë?! Këta të fundit u japin njerëzve mësimin e drejtësisë, por shpesh nuk ruhen nga gënjeshtria.

Kurse njerëzit e dëlirë të Zotit u përballën me mijëra vështirësi vetëm për të mbrojtur drejtësinë. Kundërshtarët

thurën plane për t'i vrarë, por ata nuk u lëkundën. Edhe pse i përqeshën, i poshtëruan nëpër rrugica e nëpër sheshe, i dëbuan nga vatrat e tyre dhe i gjithë populli i bojkotoi dhe i braktisi, ata nuk e lëshuan idealin dhe besimin e tyre. Nuk gjendet asnjë rast që ata të kenë gënjyer, qoftë edhe për të shpëtuar veten. Veprat e tyre, urrejtja e tyre për botën materiale dhe largimi i tyre nga dukja kanë dëshmuar se ata nuk kishin asnjë interes vetjak dhe ishin tërësisht vetëmohues. Pikërisht njerëzit e tillë kaq të vërtetë e kaq të besueshëm pohojnë njëzëri:

“Ne e takuam Zotin e Madhërishëm, dëgjuam Fjalën e Tij dhe dëshmuam Manifestimin e Tij”.

Vallë, kush mund t'i kundërshtojë ata?! Hasim rëndom njerëz që gënjejnë. Edhe njerëzve të tillë, nëse bashkohen dhe dëshmojnë njëzëri për diçka, detyrohemi t'u besojmë. Njerëz, të cilëve nuk ua njohim as emrat dhe as karakteret, kur botojnë studimet e tyre nëpër gazeta, u besojmë. Vallë, vetëm njerëzve të drejtë që përmenda më sipër nuk na u lejuaka t'u besojmë?!

Njerëzit thonë se “Londra është një qytet”. Ne e besojmë këtë. Gjeografët shkruajnë se “Amerika është një kontinent”. Ne e pranojmë këtë. Udhëtarët pohojnë se “Siberia është një

tokë e madhe e pabanuar”. Ne nuk e kundërshtojmë. Pse?

Ne besojmë te dëshmitë e këtyre njerëzve, edhe pse s’ua njohim karakterin këtyre dëshmitarëve. Pra, nëse janë të singertë, apo gënjeshtarë në jetët e tyre. Kurse atyre që japin dëshminë okulare për ekzistencën e Zotit të Madhërishëm janë të atillë sa singëriteti dhe vërtetësia e tyre është e qartë si drita e diellit, ndërsa sakrifikuan pasurinë, shtëpinë, jetën dhe nderin për vendosjen e drejtësisë në botë, nuk u besojmë. Atëherë si mund të jetë e drejtë që ne t’i besojmë gjithkujt, dhe pikërisht këtyre të singertëve jo?!

Nëse ekzistenca e Londrës mund të na vërtetohet vetëm duke dëgjuar dëshminë e disa njerëzve, pse nuk mund të na provohet edhe ekzistenca e Allahut të Madhërishëm nga dëshmia e mijëra njerëzve të drejtë e të singertë?!

Kështu që, kur mijëra njerëz të singertë japin dëshmitë e tyre personale për ekzistencën e Zotit, kurrësi dëshmia e tyre nuk mund të refuzohet. Është e çuditshme, pasi që të gjithë ata që kanë pasur këtë përjetim, unanimisht deklarojnë se “Zoti ekziston”, kurse ata që nuk kanë lidhje me sferën e spiritualitetit pohojnë:

Mos u besoni këtyre kur thonë se ka Zot!

Por në të vërtetë, sipas kriterëve të dëshmimit, edhe sikur dy njerëz që kanë të barasvlershëm singëritetin e tyre, dëshmojnë për një çështje të caktuar, ndër të cilët njëri pohon se ka parë diçka të caktuar, kurse tjetri pohon se nuk e ka parë, përparësi i jepet dëshmisë së atij që ka parë dhe jo tjetrit, pasi ekziston mundësia që ky i dyti të mos e ketë vënë re, por nuk ka shans që ai që ka parë, të mos e besojë atë. Kështu që, dëshmia e atyre që kanë parë Zotin pa dyshim përbën një argument të fortë kundër atyre që e mohojnë Atë.

SHËNIME

[1] Kurani Famëlartë 6:84-87.

[2] Kurani Famëlartë 6:91.

[3] Kurani Famëlartë 10:17.

Profeti i shenjtë
Muhammed

s.a.ŧ.s.

Zoti i Madhërishtëm e kishte lajmëruar Profet Musain^{a.s.} për ardhjen e një Profeti që do të sillte një ligj të ri. Zoti i tha:

“Unë do të nxjerr për ta një profet nga gjiri i vëllezërve të tyre dhe do të vë në gojën e tij fjalët e mia. Ai do t’u thotë atyre të gjitha ato që unë do t’i urdhëroj”.

[1]

Kjo profeci nuk mund t’i referohet Isait (Jezusit)^{a.s.} sepse ai nuk solli një ligj të ri si paraardhësi i tij Musai^{a.s.}. Këtë e ka deklaruar vetë Isai^{a.s.} shprehimisht kur tha:

“Mos mendoni se unë erdha për të shfuqizuar ligjin ose profetët; unë nuk erdha për t’i shfuqizuar, po për t’i plotësuar.”²

Pra, një kuptim alternativ i kësaj thënie mund të jetë kështu: “Mos mendoni se kam ardhur për të shfuqizuar Tëvartin ose profetët e mëparshëm. Unë nuk kam ardhur për ta shfuqizuar, përkundrazi për ta plotësuar dhe për të përmbushur kuptimin e tij”.

[3]

Jezusi^{a.s.} ishte gjithashtu hallka e fundit e një vargu profetësh që kishin ardhur pas Musait^{a.s.}. Të gjithë këta profetë pa përjashtim ishin pasardhës të Is’hakut (Isakut)^{a.s.} dhe nuk ishte asnjëri nga gjiri i vëllait të tij Ismail^{a.s.}.

[4]

Këtu lind pyetja: Cili ishte atëherë ky profet, i përmendur në Ligjin e Përtërirë 18:18, i cili do të sillte një ligj të ri dhe të vinte nga gjiri i vëllezërve të tyre?

Një profeci të ngjashme e ka dhënë edhe Isai^{a.s.} se pas tij do të vinte dikush prej Zotit. Ai tha:

“Kam edhe shumë gjëra të tjera për t’ju thënë, por ato ende ju nuk mund t’i mbani. Por, kur të vijë ai, Fryma e së vërtetës, ai do t’ju prijë në çdo të vërtetë, sepse ai nuk do të flasë nga vetja, por do të thotë gjitha ato gjëra që ka dëgjuar dhe do t’ju kumtojë gjërat që do të vijnë”.

[5]

Nuk duhet ta ngatërrojmë shprehjen “Fryma e së vërtetës” me Frymën e Shenjtë, sepse sipas Biblës, ajo ishte në mesin e dishepujve. Shikoni:

“A nuk e dini se trupi juaj është tempulli i Frymës së Shenjtë që është te ju, të cilin e keni nga Perëndia, dhe se nuk i përkritni vetvetes?”

[6]

Pra, ai Fryma e së vërtetës, i cili ende nuk kishte ardhur, ishte i njëjti profet, të cilin e kishte paralajmëruar Musai^{a.s.} në Tëvrat.

Në të vërtetë, të dyja këto profeci nga këta profetë të nderuar janë përmbushur me ardhjen e Profetit të Shenjtë Muhammed (paqe dhe mëshira e Zotit qofshin mbi të). Profeti Muhammed^{s.a.v.s.} është nga pasardhësit e Ismailit^{a.s.}. Gjithashtu ai solli një ligj të ri nga Zoti, pra Kuranin Famëlartë, i cili jo vetëm që u përgjigjet të gjitha nevojave psikike, morale dhe shpirtërore të njeriut, por edhe e udhëheq drejt paqes së amshueshme.

Para se të merrte shpallje nga Zoti për këtë detyrë fisnike e hyjnore, Muhammedi^{s.a.v.s.} njihej në qytetin e tij, si një njeri i drejtë, i singertë dhe i virtytshëm. Ai i përvetësonte këto cilësi në shkallën aq të lartë, saqë banorët e Mekës, mik apo armiq, të gjithë e thirrnin me nofkën “Emin” (d.m.th. I drejti, i singerti). Ai bëri një jetë të pastër e patëmetë, duke qëndruar larg çdo vesi apo shturjes që ishte normale asokohe për shoqërinë arabe.

Kur mbushi 25 vjeç, ai u martua me Hatixhen^{r.a.}, një grua fisnike e tregtare mekase, e cila i propozoi vetë për martesë. Kur u martuan, Hatixheja ishte 15 vjet më e madhe se ai, por ai iu përkushtua plotësisht në 25 vite të jetës martesore. Ajo gjithashtu lindi dhe rriti 4 vajzat e tij.

Ndonëse kishte një familje të lumtur dhe një punë të ndershme, Muhammedi^{s.a.v.s.}, nuk pajtohej me gjendjen e shoqërisë. I brengosur nga padrejtësia, gjakderdhja dhe idhujtaria, shpesh ai tërhoqej në vetmi, dhe shkonte në Hira, një shpellë afër Mekës. Aty, ai meditonte dhe i lutej Zotit për qetësi e udhëzim. Njëherë, gjatë meditimit në shpellë, ai përjetoi një ngjarje të çuditshme. Atij iu shfaq kryeengjell Xhibrili (Gabrieli), i cili i mësoi ajetet e para të Kuranit Famëlartë:

أَفْرَأُ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ﴿۱﴾ أَفَرَأُ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ﴿۲﴾
الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ﴿۳﴾ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ﴿۴﴾

“Lexo me emrin e Zotit tënd që krijoi. E

krijoi njeriun me një ngjizje gjaku. Lexo! Zoti yt është më Bujari. Ai që (i) mësoi (atij) me anë të penës. I mësoi njeriut atë që ai nuk e dinte”.^[7]

Ai gjithashtu i përcolli urdhrin hyjnor për të shpallur botërisht se ka vetëm një Zot, i cili i udhëzon njerëzit në rrugën drejt paqes dhe lumturisë së vërtetë e të përhershme.

Kur Muhammedi^{s.a.v.s.} ia rrëfeu këtë vizion bashkëshortes së tij Hatixhe^{r.a.}, ajo e besoi atë. Ajo gjithashtu i tha që ky mesazh duhet të ishte prej Zotit të Plotfuqishëm, i cili i ishte drejtuar me emrin e Tij të përvetshëm “Allah”.

Me kalimin e kohës, ai mori edhe shpallje të tjera, në të cilat Allahu bëri të ditur se të gjitha qeniet njerëzore duhet të mbajnë përgjegjësi për veprimet dhe sjelljet e tyre në këtë jetë dhe se qëllimi i jetës tokësore është pastrimi i shpirtit, shkëputja nga egoizmi, arritja e afërsisë dhe dashurisë së Zotit, dhe vendosja e një lidhjeje të pastër me Të. Nëse njeriu ndjek këtë rrugëtim, i cili është i mundimshëm, por edhe emocionues, Zoti ia hap atij portën e lumturisë. Ai e çliron njeriun nga pushtimi i së keqes e nga vuajtja e shpirtit, dhe e lejon atë përfundimisht të hyjë në xhenetin e përjetshëm.

Profeti Muhammed^{s.a.v.s.} deklaroi se Zoti e kishte zgjedhur si të dërguarin e Tij, dhe ata që e duan Zotin, dhe janë të

gatshëm për të sakrifikuar interesat e tyre tokësore, për të gjetur lumturinë e vërtetë e të pashtershme, duhet ta ndiqnin atë dhe t'i bindeshin atij. Fillimisht, ai u bëri thirrje banorëve të Mekës drejt Islamit, por pakkush guxoi ta besonte atë. Ata që iu bindën atij në fillim, u quajtën muslimanë dhe ishin kryesisht gra dhe skllavër. Ata kuptuan dhe pranuan se Zoti e kishte ngritur Muhammedin^{s.a.v.s.} si diell për universin shpirtëror dhe e kishte bërë mëshirë për të gjithë njerëzit. Ata që iu përgjigjën thirrjes së tij hoqën vuajtje të mëdha. Banorët e Mekës, të cilët jetonin vetëm për dëshirat dhe kënaqësinë e kësaj bote, nisën përndjekjen e muslimanëve dhe ushtruan një shtypje të egër për t'i larguar ata nga Islami. Megjithatë muslimanët duruan çdo persekutim dhe i qëndruan besnik mesazhit të Islamit.

Përballë valës së urrejtjes, ata dëshmuuan trimërisht se Zoti është vetëm Një dhe askush nuk barazohet me Të në atributet dhe cilësitë e Tij. Ai është Sovran dhe i Plotfuqishëm. Nuk ka të adhuruar tjetër përveç Tij dhe vetëm Ai është i denjë të adhurohet. Ai i dëgjon përgjërimet e robërve të Tij dhe u përgjigjet atyre. Udhëzimi vjen vetëm prej Tij. Ai është Zoti i qiejve dhe i tokës. Ai është drita qiellore që ndriçon udhën e kërkuesve dhe miku më besnik dhe i vërtetë i njerëzve. Muhammedi (pagja dhe mëshira e Allahut qofshin mbi të) është

i zgjedhuri i Tij, të cilit Ai i shpalli mesazhin më të përsosur për mbarë njerëzimin, pra Kuranin Famëlartë. Ky libër synon të sjellë paqe, harmoni dhe lumturi në këtë jetë tokësore, si dhe në botën tjetër.

Për 13 vjet me radhë, Profeti Muhammed ^{S.A.V.S.} dhe ata që pasuan rrugën e tij, u persekutuan pamëshirshëm. Ndjekësit e tij u vranë barbarisht, ndërsa atij vetë iu bënë disa tentativa vrasjeje, për të vetmen arsye se ai vazhdonte të shpallte njëshmërinë e Zotit dhe të nxirrte në pah realitetin e zotave dhe idhujve të remë, qofshin ata prej materie si guri, ose ata jotruporë si: paraja, fama, apo fuqia. Kur gjendja për muslimanët u bë e papërballueshme dhe banorët e Mekës vendosën ta mbysnin Profetin Muhammed ^{S.A.V.S.}, Zoti e lejoi atë dhe muslimanët e tjerë të shpërnguleshin nga Meka. Ata gjetën strehë në një qytet që tani quhet Medine. Megjithatë, të verbuar nga arroganca e armiqësia, mekasit ishin të vendosur për të zhdukur Islamin dhe për t'i shfarosur muslimanët.

Në një gjendje të tillë, Zoti e lejoi Profetin Muhammed ^{S.A.V.S.} për të ngritur armën në vetëmbrojtje. Në një mori betejash, muslimanët, edhe pse të paktë në numër dhe të varfër në përgatitje e mjete, shënuan fitore pas fitores mbi paganët tiranë. Ata u kthyen në Mekë si triumfues, por pa asnjë luftë. Banorët e Mekës, të cilët kishin përndjekur

muslimanët, kishin frikë se tani do të jepnin llogari për të gjitha krimet e kryera dhe do të shpalleshin fajtorë në gjykatën e Profetit ^{S.A.V.S.}. Por ai shpalli një amnisti për ta dhe i fali kundërshtarët e tij të përbetuar. Falë kësaj mëshire dhe faljeje shembullore, i gjithë Gadishulli Arab pranoi Islamin, madje kjo ngjarje bëri jehonë të gjerë edhe në vendet përreth.

Perandorët romakë dhe persianë kishin frikë se mësimet çlirimtare të Kuranit do të përhapeshin ndër masat që jetonin të shtypura nën zgjedhat e tyre. Sepse Kurani u jepte grave të drejtat që ato nuk kishin gëzuar kurrë dhe skllëvërve u premtojte liri. Ai predikonte me drejtësi, logjikë dhe urtësi dhe arsimin e diturinë i quante detyrim për çdo mashkull, apo femër. Si rrjedhojë e kësaj frike, ata iu vërsulën muslimanëve me ushtri të mëdha, por pavarësisht fuqisë së tyre perandorake, ata pësuan disfatë në çdo front. Në këtë mënyrë, Islami u përhap vrullshëm në shumë drejtime, madje mbërriti deri në Indinë dhe tokën europiane.

Zoti i Plotfuqishëm zgjodhi profetin Muhammed ^{S.A.V.S.} si shëmbëlltyrë për mbarë njerëzimin. Modeli i tij shembullor përfshin të gjitha aspektet e jetës njerëzore. Madhështia e karakterit dhe lartësia morale shfaqet në çdo marrëdhënie, apo gjendje, në lidhjen bashkëshortore, apo në dashurinë

atërore, në punët e përditshme, apo në rrethana të rrezikshme e vendimtare, në kamje dhe në skamje, në vuajtje dhe në triumf, madje karakteri i tij lartësohet në çdo mungesë a privim dhe drita e moralit bëhet rrugëdalje në çdo pengesë. Të ndjekësh Muhammedin^{s.a.v.s.}, do të thotë të arrish afërsinë dhe pëlqimin e Zotit, ta arrish atë shkallë besimi ku mëkati nuk pushton më shpirtin dhe ndërgjegjen tënde, ku interesat egoiste sakrifikohen për të arritur një jetë të pastër, të përkushtuar dhe të përmbajtur, sakrificat që njeriu bën me kënaqësi për të begatuar veten me mëshirë, urtësi, mirëkuptim dhe paqe.

Shfigjet, drejt të cilave na fton Kurani Famëlartë, përfshijnë të gjitha ato shërbime e detyra që e udhëheqin njeriun drejt një jete të dobishme e kuptimplote. Këto janë disa aspekte të spikatura të besimit në Islam:

- Të dëshmosh njëshmërinë absolute dhe të pandashme të Zotit;
- të falësh namazin se është një burim ngushëllimi e qetësie, si dhe një mjet i fuqishëm për të arritur qëllimet tona fisnike dhe për të siguruar rezultatin e përpjekjeve tona të sinqerta;
- të agjërosh për të fituar një ndjenjë motivuese të dhembshurisë, durimit dhe vetëpërmbajtjes, si dhe të arrish një përjetim të këndshëm të

sakrificës;

- të japësh lëmoshë, pasi është një mjet pastrimi e çlirimi nga lidhjet e kësaj bote dhe një nxitje për të ndihmuar të tjerët;
- të bësh haxhin (pelegrinazhin) në qendrën e botës shpirtërore, në shtëpinë e parë për adhurimin e Zotit, në Qabënë në Mekën e shenjtë, si një udhëtim simbolik i shpirttrave drejt nënshtrimit dhe shkrirjes ndaj vullnetit të Zotit.

Hazret Aisheja^{r.a.}, një nga gratë e dashura të Profetit Muhammed^{s.a.v.s.} njëherë e përshkroi jetën e tij me një fjali të vetme dhe tha: “Jeta e tij ishte Kurani”. Pa dyshim, fjalët, veprimet dhe bekimet e tij janë të çmuara, të shenjta dhe motivuese për të gjithë ata që e ndjekin deri në Ditën e Gjykimit. Me të vërtetë ai është kurora e krijesës.

SHËNIME

1. *Ligji i Përtërirë* 18:18.
2. *Mateu* 5:17.
3. David H. Stern, *Jewish New Testament Commentary* (1992), 25.
4. *Zanafilla* 16.
5. *Gjoni* 16:12-13.
6. *1 e Korintasve* 6:19.
7. *Kurani Famëlartë* 96:2-6.

A u bën Islami padrejtësi grave në ndarjen e trashëgimisë?

Kritikët ndaj Islamit shpesh akuzojnë se ai nuk ndan trashëgiminë midis burrave dhe grave në mënyrë të barabartë. Shpesh si argument citohet një ajet i Kuranit Famëllartë që thotë:

يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ خَظَرِ الْأُنثَيَيْنِ

“Allahu ju urdhëron në lidhje me fëmijët tuaj: një mashkull do të ketë aq sa pjesa e dy femrave”.^[1]

Një kritik i Islamit e argumenton këtë çështje në këtë mënyrë: “Shumë ajete në Kuran merren me çështjen e trashëgimisë dhe me mënyrën se si ndahet ajo. Rregulli i përgjithshëm, sipas të cilit përcaktohet ndarja e saj është se mashkullit i jepet dyfishi i asaj që i jepet një femre...”.

Në përgjithësi, kur analizon këtë ajet, një detaj që mbetet jashtë vëmendjes, është fakti se ky ajet i referohet në mënyrë specifike ndarjes së trashëgimisë midis fëmijëve të një prindi të vdekur. Kurani nuk lë asnjë hapësirë për të krijuar dyshimin sikur ajeti qenka “një ligj i përgjithshëm” që duhet zbatuar në të gjitha rrethanat. Kryetari i 4-t i Xhematit Musliman Ahmedia, Hazret Mirza Tahir Ahmedia ^{r.a.}, e ka shtjelluar këtë çështje në mënyrë të hollësishme. Për ta kuptuar atë, duhet që ta lexojmë këtë ajet në tërësi.

يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ خَظَرِ الْأُنثَيَيْنِ ۖ فَإِنْ كُنْ نِسَاءً فَوَاقِ اثْنَتَيْنِ

فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ ۚ وَإِنْ كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ ۚ وَلِأَبَوَيْهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا الشُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ إِنْ كَانَ لَهُ وَلَدٌ ۚ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَوَرِثَهُ أَبَوَاهُ فَلِلْمُتَّةِ الْثُلُثُ ۚ فَإِنْ كَانَ لِلْمُتَّةِ الشُّدُسُ ۚ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِي بِهَا أَوْ دَيْنٍ ۚ وَأَبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ نَفْعًا ۚ فَرِيضَةٌ مِّنَ اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٥٠﴾

Allahu ju porositi rreth (trashëgimisë së) fëmijëve tuaj: për mashkullin sa pjesa e dy femrave. Nëse ato janë femra më shumë se dy, u takon dy e treta e asaj që (i vdekuri) ka lënë dhe, nëse është vetëm një, asaj i përket gjysma. Dhe prindërit e tij, secilit prej të dyve, i takon një e gjashta e asaj që ai ka lënë, në rast se ka lënë pas fëmijë. Nëse ai nuk ka ndonjë fëmijë dhe e trashëgojnë prindërit, atëherë një e treta i takon nënës. Nëse ai ka vëllezër (dhe motra), atëherë një e gjashta për nënën, pasi të ndahet testamenti që ka bërë dhe të shlyhet borxhi. Etërit tuaj a bijtë tuaj, ju nuk dini se kush prej tyre është më i dobishëm për ju. Ky është një caktim prej Allahut. Sigurisht, Allahu është i Gjithëdijshtëm, i Urtë.^[2]

Hazret Mirza Tahir Ahmedi ^{r.a.} ka nënvizuar se disa juristë muslimanë kanë cilësuar konceptin e trashëgimisë se burrat marrin dyfishin e asaj që marrin gratë, si një parim të përgjithshëm që duhet zbatuar në të gjitha rrethanat, edhe pse ky është një keqkuptim. Madje, vetë Kurani nuk e përshkruan atë si një parim të përgjithshëm dhe nuk thotë shprehimisht se raporti 2:1 vlen për të gjitha rastet e trashëgimisë. Hazret Mirza Tahir Ahmedi ^{r.a.} vëren: “Ndonëse

ajo duket sikur është e përgjithshme, por shtimi i fjalëve *أُولَئِكَ* (*euladikum*) d.m.th. në lidhje me fëmijët tuaj, është një përshkrim i shtuar që kufizon zbatimin e këtij parimi vetëm në lidhje me fëmijët. Pra, ky parim nuk do të zbatohet në raste të tjera”.^[3]

Thënë ndryshe, kur bëhet fjalë për fëmijët, trashëgimia duhet të ndahet duke mbajtur parasysh raportin 2:1, pra fëmija mashkull trashëgon dyfishin e pjesës në krahasim me femrat. Si i tillë, akuza themelore e kritikëve ndaj Islamit është e pavend dhe e zbrazët. Pra, çështja duhej të lidhej vetëm me trashëgiminë e fëmijëve meshkuj dhe femra dhe me të gjithë të afërmit meshkuj/femra.

Kuptimi i mësipërm mund të argumentohet në bazë të të njëjtit ajet në diskutim, ku thuhet se kur prindërit trashëgojnë pronat e fëmijës së tyre të vdekur, secili nga prindërit merr një të gjashtë. Nëse raporti 2:1 do të ishte i përgjithshëm që duhet zbatuar në të gjitha rastet, pse babai i të ndjerit merr pjesën e barabartë me atë që do të trashëgojë nëna? Pse vallë Kurani parashtrohet një parim dhe më pas, në çastin tjetër, e shkelmon atë? Sigurisht që jo!^[4]

Përballë këtij realiteti, etja e padurueshme e disa pseudo-kritikëve ndaj Islamit, të cilët nuk ngurrojnë ta akuzojnë atë, pa

hyrë fillimisht në një studim të thellë të mësimave islame, përbën një dukuri shqetësuese në kohët tona.

Meshkujt dhe femrat trashëgojnë pjesë të barabarta

Një kritik i tillë i etur nuk ngurron të sugjerojë një sistem alternativ. Ai i bazon argumentet e tij në kuptimin e gabuar për ajetin e lartpërmendur të Kuranit të Shenjtë:

“Në përgjithësi, Islami kërkon që pjesa e trashëgimisë për një mashkull të jetë e barabartë me dyfishin e asaj që u jepet femrave. (Në mbrojtje të këtij ligji) thuhet se, meqenëse të ardhurat dhe pasuritë e një femre i përkasin vetëm asaj dhe ajo nuk mban përgjegjësi për të siguruar financat për familjen, ligji i trashëgimisë në Islam funksionon në favor të femrave. Në një sistem alternativ hipotetik, unë propozoj pjesë të barabarta si për meshkujt, ashtu edhe për femrat, por kërkoj që femra të dorëzojë një të tretën e pjesës së saj në familje, duke mbajtur dy të tretat e tjera për vete. Ndonëse, ky ndryshim do të sigurojë barazi, megjithatë në rast se ajo jeton vetëm apo ka mbetur e ve, do të fitojë më shumë se mashkulli.

Duke e shtjelluar këtë më tej, kritiku sugjeron që burrat dhe gratë të trashëgojnë pjesë të barabartë dhe

secilit t'i jepet gjysma e pjesës, d.m.th. Në një situatë hipotetike mashkulli dhe femra marrin 50%-50%. Më pas, gruas i kërkohet të kontribuojë 1/3-ën e pjesës së saj në llogarinë e familjes. Një ndarje e tillë është pikërisht ajo që urdhëron Kurani që në fillim, ku 2/3-ta i jepet mashkullit (i cili obligohet ta shpenzojë atë për familjen) dhe 1/3-ta i jepet femrës (për të shtuar pasurinë e saj personale). Megjithatë, kritiku argumenton se sistemi i tij i sugjeruar është më i mirë sepse “një femër merr garancinë e një pjese të barabartë që nga fillimi”. Ky është vërtet një argument i çuditshëm!

Është vërtet për t'u çuditur se, ndonëse kritiku si përfundim pajtohet me parimin e Kuranit, i bie vërdallë për të arritur në të njëjtin konkluzion. E bukura e Kuranit është aq e ndritshme dhe epërsia e mësimave të tij është aq e qartë, saqë edhe kritikët e Islamit janë në gjendje ta vlerësojnë atë. Në thelb, kritiku pajtohet me Kuranin se pjesa e burrave dhe grave duhet të ndahet në atë mënyrë që në fund familja të përfitojë.

Në këtë mënyrë, nuk ka nevojë t'i biem një rruge të gjatë, të hyjmë në rrethrotullim dhe përfundimisht të arrijmë në të njëjtin pikë. Porositë e Kuranit janë të qarta, të argumentuara dhe të drejtpërdrejta. Pse të bëjmë diçka në mënyrë të tërthortë dhe me rrugë

të ndërmjetme, kur mund ta bëjmë drejtpërdrejt? Prandaj, në këtë rast ndarja e trashëgimisë midis meshkujve dhe femrave, sipas rregullave të islamit, është një mënyrë që fuqizon më së miri gjendjen ekonomike të strukturës familjare. Me rrugën që tregon Kurani, ky qëllim në mënyrën më të lehtë dhe të qartë. Rrjedhimisht duhet ta ndjekim pa rezerva.

Përveç kësaj, supozimi, sipas të cilit fëmijët meshkuj e femra marrin pjesë të pabarabarta, është gjithashtu i pasaktë. Në shpjegimin e ajetit në fjalë (4:12), Hazret Mesihu i Premtuar^{a.s.} shkruan:

“Në lidhje me trashëgiminë e fëmijëve tuaj, Zoti ka urdhëruar që t'i jepni djalit aq sa është pjesa e dy vajzave, pasi vajza trashëgon te vjehrra e saj. Prandaj, duke marrë një pjesë të trashëgimisë në shtëpinë e prindërve dhe një pjesë te vjehrra e saj, trashëgimia e saj (aktuale) barazohet me atë të mashkullit”.^[5]

Ajo që nuk arrijnë të kuptojnë kritikët e Islamit është se mësimet islame nuk mund të kuptohen nga një ose dy fraza të Kuranit, apo të flasin në hava duke u bazuar në hamendësime hipotetike. Mësimet islame duhet të mësohen nga i gjithë Kurani dhe nga praktikat e Profetit Muhammed^{s.a.v.s.}.

Çfarë trashëgojnë femrat?

Pyetja është: Si i siguron Islami gratë që të marrin në mënyrë të drejtë pjesë nga trashëgimia? Për ta kuptuar më mirë këtë, më poshtë do t'u paraqes mënyrat e ndryshme përmes të cilave mund të trashëgojë një grua. Nëse i marrim parasysh të gjitha këto burime të trashëgimisë, do të arrijmë në përfundimin se Islami i ka siguruar femrës në mënyrë të barabartë pjesën nga ndarja e trashëgimisë:

Kur vdes një njeri, gjëja e parë që duhet të kontrollohet, përpara zbatimit të testamentit të tij, është nëse ai ka ndonjë borxh. Një borxh i tillë është edhe mehri (prika ose dhurata e kurorës është e drejta për gruan që i premtun burri t'i paguajë në momentin e martesës). Nëse burri nuk i ka paguar bashkëshortes mehrin, ky konsiderohet borxh i cili duhet t'i shlyhet asaj para se të përmbushet testamenti ose të ndahet trashëgimia. Kurani thotë:

“Jepuani grave dhuratën e tyre martesore me gjithë zemër. Më pas, nëse ato vetë ju japin me dëshirë ndonjë pjesë nga ajo, mund ta hani pa ngurrim”.^[6]

Pasi të jenë paguar borxhet, do të shihet nëse burri ka lënë ndonjë testament. Në bazë të mësimave islame, njeriu nuk mund të favorizojë një trashëgimtar në krahasim me një tjetër. Megjithatë, i vetmi përjashtim është për gruan e tij.

Islami e lejon mashkullin që t'i caktojë posaçërisht një pjesë më të madhe të pasurisë së tij për bashkëshorten, në mënyrë që ajo të mos ketë vështirësi financiare pas vdekjes së tij.^[7]

Kurani thotë: “Dhe ata që vdesin midis jush dhe lënë pas bashkëshorte, keni testament në favor të grave të tyre që ato të kenë mjete për të jetuar në shtëpi (të tyre) për një vit, pa i detyruar ndokush që të dalin nga ajo.”^[8]

Nëse burri vdes dhe ka lënë fëmijë, gruas i jepet 1/8-ta e trashëgimisë, dhe nëse ai nuk ka pasur fëmijë, ajo merr 1/4 -ën nga trashëgimia. Kjo është përveç dy pjesëve të mësipërme të trashëgimisë që gruaja ka marrë tashmë.

Lidhur me dispozitat ligjore që vjehrrit dhe vjehrra duhet të zbatojnë për vejushën e djalit të tyre të ndjerë, Hazret Mirza Bashiruddin Mahmud Ahmedi ^{r.a.} shkruan:

“(Kjo dispozitë) nuk ka asnjë lidhje me trashëgiminë që merr e veja nga pasuria e burrit të saj të ndjerë. Ky është një urdhër i veçantë, sipas të cilit parashikohet që përveç pjesës së trashëgimisë, (vjehërrit e të vesë) t'ia sigurojnë shpenzimet dhe t'i rregullojnë banimin për (të paktën) një vit”.^[9]

Përfundimi

Pasi të vëmë gjithçka në perspektivë, mund të themi se një grua ka të drejtë të marrë trashëgiminë nga bashkëshorti,

fëmijët, apo prindërit e saj. Para se të martohej, për shpenzimet e saj janë përgjigjur prindërit e saj. Pas martesës, për të gjitha nevojat dhe shpenzimet e saj përgjigjen bashkëshorti dhe vjehri. Nëse i vdes bashkëshorti, sipas ajetit 241 të sures el-Bekare në Kuran, vjehri udhëzohet që të kujdeset për të veçanërisht për një periudhë minimalisht njëvjeçare, përveç periudhës së zisë (Idetit) prej 4 muajsh e 10 ditësh.

Të gjitha këto dispozita të veçanta janë shtesë të urdhrave të mëparshme që tashmë i janë siguruar. Këto dispozita janë dhënia e mehrit, testamenti i burrit të saj të ndjerë, si dhe pjesa e trashëgimisë së ligjshme të saj nga pasuria e burrit të saj të ndjerë. Këto dispozita janë gjithashtu si shtesë ndaj të ardhurave personale të saj përmes punësimit, tregtisë etj. Aq më tepër, Islami e cilëson këtë pasuri të gruas si pjesë të pasurisë personale të saj dhe ajo nuk është e detyruar ta shpenzojë atë për familjen e saj.

Nëse i krahasojmë këto porosi me dispozita të tjera, ne mësojmë se dispozita të tilla nuk ekzistojnë për burrin. Për shembull nëse burrit i vdes gruaja, atij i jepet vetëm një pjesë e trashëgimisë së saj dhe në Kuran nuk jepet asnjë porosi sipas së cilës vjehri, apo vjehrra e burrit t'i sigurojnë strehim ose të mbulojnë shpenzimet e ushqimit, apo të veshmbathjes së tij për një vit.

Madje, çdo gjë që burri merr, i kërkohet ta harxhojë në dobi të familjes së tij dhe të mos e trajtojë si pasurinë e tij personale.

Lidhur me këtë dispozitë, sipas së cilës burrat janë të detyruar të përmbushin nevojat e familjeve të tyre, duhet ta kemi parasysh këtë udhëzim Kuranor:

لِيُنْفِقُوا ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ ۖ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ

Domethënë: “Duhet që i pasuri të shpenzojë sipas pasurisë së tij. Kurse atij që i është shtrënguar jetesa, le të shpenzojë nga ajo që i ka dhënë Allahu”.^[10]

Apertis Verbis, edhe pse mashkulli të ketë mjete të kufizuara të ardhurash, ai prapëseprapë është i detyruar t'i shpenzojë ato për bashkëshorten dhe familjen e tij, pavarësisht se sa e pasur është gruaja e tij.

SHËNIME

1. *Kurani Famëllartë* 4:12.
2. si më parë.
3. *Dersul Kuran*, 8 shkurt 1996.
4. Për një diskutim më të hollësishëm rreth kësaj çështjeje, shikoni *Dersul Kuran*, 8 shkurt 1996.
5. *Hazret Mirza Ghulam Ahmed* ^{a.s.}, *Çeshma-e-Marifet*, Ruhani Khazain, vëll. 23, f. 212.
6. *Kurani Famëllartë* 4:5.
7. *Fikih Abmedia*, Pjesa II, f. 118.
8. *Kurani Famëllartë* 2:241.
9. *Mirza Beshiruddin Mahmud Ahmed* ^{r.a.}, *Tefsir-e-Kabir*, vëll. 2, fq. 540)
10. *Kurani Famëllartë* 65:9.

Pyetje të shpeshta

Koncepti i Xhindeve në Islam

Hazret Mirza Masrur Ahmed,
Kalifi i Pestë i Mesihut të Premtuar

Një person i shkroi Hazret Amirul Mumininit, Kalifatul Masih V (Allahu e ndihmoftë fuqimisht) se: “Në një intervistë të botuar në revistën *Tariq* (revista mujore e Organizatës së të rinjve ahmedianë në Angli), i intervistuari kishte cituar pikëpamjen e Hazret Kalfiatul Masih IV ^{r.a.} se xhindet ekzistojnë. Por, ky këndvështrim i kundërvihet mendimit të Hazret Kalifatul Masih II ^{r.a.}”. Pyetësi kishte shkruar se kjo intervistë u kishte dhënë shkak disa kundërshtarëve për ta sulmuar xhematin. Ai pyeste se si mund të përgjigjemi për çështjen e xhindeve?

Në një letër, të shkruar më 18 mars 2021, Huzuri (Allahu e ndihmoftë fuqimisht) dha përgjigjen e mëposhtme:

“Fjalën *xhind* e hasim shpesh në Kuranin Famëlar të dhe në hadithe. Kjo fjalë nënkupton diçka që është e fshehur, qoftë për shkak të formës (trajtës) apo karakteristikës (përmbajtjes). Kjo fjalë merr nuanca të ndryshme kuptimore në varësi të lakimit të rasave apo eptimit të trajtave, megjithatë konotacioni i ‘fshehjes’ apo i ‘paqartësisë’ është i pranishëm në të gjitha rastet.

P.sh. fjalët e mëposhtme, të cilat rrjedhin nga rrënja *ḥb-n-n* mbartin nuanca të lartpërmendura:

- Fjala *xhen-ne* ^{حَنَن} do të thotë “për të mbuluar” “për të hijesuar, apo për të

errësuar diçka”.

- Fjala *xhenin* ^{جَيْن} i referohet embrionit (fetusit) që gjendet në mitrën e nënës.
- Fjala *xhunun* ^{جُون} përdoret për sëmundjen, në të cilën, shfaqen çrregullimet psikike dhe njeriu ka luajtur nga mendtë.
- Fjala *xhinan* ^{جَنَان} do të thotë zemra, e cila gjendet e fshehur në krahavor.
- Fjala *xhen-nah* (xhenet) ^{جَنَّة} përdoret për atë kopsht që ka pemë a dru të mëdhenj, të cilët gjithojnë tokën nga dendësia e tyre.
- Fjala *mexhanna* ^{مَجَنَّة} i referohet mburojës, mbrapa së cilës qëndron luftëtari.
- Fjala *xhan* ^{جَان} ka kuptimin e gjarprit, i cili zakonisht jeton i fshehur nëpër vrima në tokë.
- Fjala *xhenen* ^{جَنَن} do të thotë varri, ku futet dhe mbulohet trupi i të vdekurit.
- Fjala *xhun-neh* ^{جَنَّة} përdoret për shaminë, me të cilën gratë i mbështjellin flokët dhe trupin e tyre.

Përveç kësaj, fjala *xhin* është përdorur edhe për t’iu referuar grave të mbuluara. Kjo fjalë përdoret gjithashtu për krerët dhe njerëz të shquar, të cilët nuk përzihen me njerëz të thjeshtë. Po ashtu, përdoret edhe për popujt, të cilët jetojnë në vende të thella e gjeografikisht të

largëta, të cilat janë të shkëputura nga bota tjetër.

Në të njëjtën mënyrë, fjala *xhin* është përdorur për kafshët e natës, të cilat jetojnë në errësirë, për insektet dhe kandërrat e vogla, si dhe për mikroorganizmat, siç janë mikrobet. Kjo është arsyeja pse i Dërguari i Allahut^{s.a.v.s.} ka porositur për të mbuluar enët e kuzhinës gjatë natës.^[1] Ai gjithashtu ka ndaluar përdorimin e kockave si mjet higjienë pas kryerjes së nevojave, duke thënë që ato ishin ushqimi i xhindeve d.m.th. të milingonave, termiteve dhe mikrobeve të tjera.^[2]

Përveç kësaj, fjala *xhind* përdoret gjithashtu për shpirtat e ligë e të fshehur, p.sh. për shejtanin si dhe për shpirtrat e mira e të fshehur si engjëjt. Është përmendur në Kuranin Famëlartë:

وَأَنَّا مِنَّا الصَّالِحُونَ وَمِنَّا دُونَ ذَلِكَ

“Dhe mes nesh kishte edhe të dëlirë, dhe po prej nesh kishte edhe të tjerë”.^[3]

Pra, siç kemi përmendur më sipër, fjala *xhind* merr kuptime e nuanca të ndryshme kuptimore, në varësi të kontekstit. Në pyetjen tuaj, keni cituar ajetin e mëposhtëm të sures err-Rrahman:

لَمْ يَطْمِئْهُنَّ إِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ

“Nuk do t’i ketë prekur përpara tyre as ndonjë njeri, e as xhind”.^[4]

Në literaturën e Xhematit e veçanërisht në shkrimet dhe fjalimet e Mesihut të Premtuar^{a.s.} dhe të kalifëve të tij, fjala *xhind* është përdorur në përgjithësi në këtë kuptim. Diskursi i tyre u kundërvihet mendimeve dhe botëkuptimeve popullore, të cilat i përshkruajnë xhindet si qenie që mbizotërojnë njerëzit, u ngjiten grave dhe i torturojnë ato. Ato i përshkruajnë xhindet gjithashtu si qenie që kontrollohen nganjëherë edhe nga njerëzit, të cilët i urdhërojnë për të plotësuar dëshirat e tyre. Megjithatë, xhindet e këtij lloji nuk ekzistojnë veçse në përfytyrimin e njerëzve besëtytës, dhe doktrinat islame e hedhin poshtë kategorikisht një mendim të tillë. Njëherë duke iu përgjigjur një pyetjeje në lidhje me ekzistencën e xhindeve, Hazret Mesihu i Premtuar^{a.s.} tha:

“Ne besojmë në të, por nuk kemi bindje (të vërtetë rreth tyre). Përveç kësaj, për çështjet si adhurim, jetën shoqërore, qytetërim, politikë etj. nuk kemi nevojë për ta. I Dërguari i Allahut^{s.a.v.s.} e ka thënë shumë bukur:

مِنْ حُسْنِ إِسْلَامِ الْعَرَبِ تَرْكُهُ مَا لَا يَغْنِيهِ.

Jeta njerëzore është shumë e shkurtër, por udhëtimi (drejt ahiretit) është i gjatë dhe i mundimshëm. Ai duhet të marrë

masa për të përgatitur mjetet e udhës. Besimtarit nuk i teket të përfshihet në këto çështje të panevojshme dhe të padobishme. Pajtohuni vetëm me Zotin dhe mbështetuni vetëm tek Ai. Nuk ka tjetër, më i plotfuqishmi dhe më i forti se Ai”.^[6]

Hazret Kalifi i Parë i Mesihut të Premtuar^{a.s.} gjithashtu ka përgënjeshtruar ekzistencën e këtyre xhindeve imagjinare. Ai thotë:

“Këtu jetonte një djalë, i cili quhej Abdul Ali. Babai i tij pretendonte se kishte fuqi për t’i thirrur xhindet. Ndonëse shpesh rrinim bashkë, ai kurrë nuk mundi t’i sillte dhe t’i shfaqte ato xhinde para meje”.^[7]

Hazret Kalifatul Masih II ^{r.a.} gjithashtu e ka trajtuar gjerësisht çështjen e xhindeve në aspekte të ndryshme nëpër libra, hutbe dhe fjalime. Në bazë të mësimeve të Kuranit Famëlartë dhe haditheve profetike, ai gjithashtu ka përjashtuar plotësisht mundësinë e ekzistencës së atyre xhindeve, të cilat hyjnë në kokën e njerëzve. Pra, që mund t’u ngjiten atyre apo t’u shërbejnë disa njerëzve si vegël, të cilët i shfrytëzojnë ato sipas dëshirës së tyre. Njëherë për t’iu dhënë përgjigje një pyetjeje të tillë, në lidhje me xhindet, ai diktoi si më poshtë:

“Unë pranoj ekzistencën e xhindeve, por kurrësi nuk pranoj se ato mund

të mbizotërojnë njeriun apo t’i sjellin fruta etj.. Ashtu sikur engjëjt nuk i ngjiten askujt në krye, po ashtu edhe xhindet nuk e bëjnë dot këtë. Njësoj sikur engjëjt takohen dhe komunikojnë me njerëzit, po ashtu bëjnë dhe xhindet, por gjithmonë brenda kufijve që lejon trajta e tyre natyrore. Unë besoj se mësimet e të Dërguarit të Allahut ^{s.a.v.s.} vlejné si për njeriun po ashtu për xhindet, dhe xhindet gjithashtu janë obliguar ta besojnë Profetin ^{s.a.v.s.} dhe t’i nënshtrohen shpalljes së tij. Por, i njëjti besim më ka shtyrë të besoj edhe se xhindet nuk mund t’i ngjiten askujt në krye e as t’i sjellin ushqime.

Sipas Kuranit Famëlartë, ata që besojnë në të Dërguarin e Allahut ^{s.a.v.s.} janë të obliguar ta ndihmojnë dhe ta përkrahin atë. Po të zotëronin xhindet ndonjë fuqi për të ndihmuar njeriun, atëherë pse ato nuk iu ngjiten Ebu Xhehlit për ta mbizotëruar atë. Kjo nuk do të ishte aspak një punë e rëndë për to.

Disa thonë se xhindet u sjellin njerëzve ëmbëlsira etj., por unë nuk i besoj as këtij lloj xhindesh. A vallë ato mund t’i sjellin të mirat p.sh. Zejdit apo Bekrit, ndërsa Profetit Muhammed ^{s.a.v.s.} nuk i sollën as një bukë të thjeshtë, edhe pse e kishin obligim që t’i bindeshin. (Sipas Kuranit dhe haditheve) Profetin ^{s.a.v.s.} e kishte besuar edhe një grup xhindesh, megjithatë, ai kishte raste që tri ditë

radhazi kalonte pa bukë, pra xhindet nuk i sollën asgjë. Nëse nuk do të obligoheshin xhindet për t'iu bindur të Dërguarit të Allahut ^{s.a.v.s.}, mund të kishim dyshuar për fuqinë e tyre për t'u sjellë dëm apo dobi njerëzve, por tashmë jemi të bindur se ato nuk kanë asnjë fuqi ta bëjnë një gjë të tillë.

Për sa i përket çështjes se xhindet mund të hyjnë në trupin e grave, këto mund të jenë çrregullime psikologjike, ndjenjat besëtytnore ose shfaqja e fenomeneve natyrore. Për shembull, fosforiti ka veti të lëshojë dritë në errësirë. Shpeshherë, e hasim këtë fenomen nëpër varreza, pasi fosforiti gjendet në kocka, por populli e lidh këtë dritë me praninë e xhindeve".

[8]

Po ashtu, Hazret Kalifi II ^{r.a.} ka ndriçuar një tjetër aspekt të xhindeve në një fjalim, që më vonë u botua me titullin *Fezailul Kuran* (Dhuntitë e Kuranit). Ai tha:

“Disa njerëz besojnë se xhindet janë një krijesë jo-njerëzore, të cilat besonin në të Dërguarin e Allahut ^{s.a.v.s.}, Hazret Musain ^{a.s.} dhe Hazret Sulejmanin ^{a.s.}. Megjithatë, kemi nevojë të shqyrtojmë se a lejon Kurani një shpjegim të tillë? Nëse kjo fjalë është përdorur si një shprehje figurative, Kurani Famëllartë me siguri duhet ta ketë sqaruar këtë përmes ndonjë ajeti tjetër. Por, nëse nuk është metaforë, na shfaqet një kontradiktë midis dy ajeteve të Kuranit,

gjë që shkakton mospërputhje në të.

Ne gjithashtu duhet të hulumtojmë se nga buron kjo mosmarrëveshje në Kuran: Nga pranimi i kësaj fjale si një shprehje figurative, apo nga mospranimi i saj si metaforë?

Njerëzit që nuk e kuptojnë metaforën, shpesh thonë se kjo i ngjan fjalës “*shejtan*”. Ata thonë se, ashtu sikur shejtani nënkupton një krijesë, e cila është krejtësisht ndryshe nga njerëzit, po ashtu xhindi është një krijesë jashtë racës njerëzore. Megjithatë, komentatorët e Kuranit pajtohen unanimisht se fjala shejtan në ajetin ^{وَإِذَا خَلَوْا إِلَىٰ شَيَاطِينِهِمْ} (ndërsa kur rrinë vetëm me djajtë e tyre) u referohet hebrenjve ose liderëve të tyre të shquar. Pra, nëse njeriu mund të quhet shejtan, pse nuk mund të quhet edhe xhindi?

Po ashtu, Allahu i Madhërishëm ka thënë:

وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيَاطِينَ الْإِنسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا

“Dhe kështu, çdo profeti ia kemi bërë armiq djajtë prej njerëzve e xhindëve. Ata u ngjallin njerëzve ndjenjat armiqësore dhe i nxisin ata kundër të dërguarit dhe pasuesve të tij”.^[9] Në këtë ajet, Allahu i Madhërishëm ka thënë shkoqur se njerëzit gjithashtu mund të bëhen shejtan. Pra, derisa ekzistojnë shejtanët ndër njerëzit (*shejtanul-ins*), pse nuk

mund të jenë xhindët (*xhin el-Ins*) ndër ata. Kjo do të thotë se nëse disa njerëzve mund t'u jepet epiteti shejtan, mund të ekzistojnë edhe të tillë, të cilëve u jepet emri xhind. Kështu, mund të nxjerrim vetë nga Kurani se jo vetëm Hazret Sulejmani^{a.s.} kishte mbizotëruar xhindet, por disa nga xhindet kishin shprehur besimin e tyre në Hazret Musa^{a.s.} dhe në të Dërguarin e Allahut^{s.a.v.s.} [10]

Në *Tefsire Kabir*, Hazret Kalifi II^{r.a.}, e ka zbërthyer imtësisht çështjen e xhindeve duke e përmbledhur këtë diskutim në këto fjalë:

“Shkurt, mund të themi se termi xhind është përdorur në kuptime të ndryshme në Kuranin Famëllartë:

1. *Xhindi*: u referohet qenieve të padukshme, të cilat hyjnë në kategorinë e shejtanit të padukshëm. Kjo qenie e nxit njeriun për vepra të këqija njësoj si engjëjt e shtyjnë për vepra të mira. Megjithatë, ndikimi i engjëjve është më i gjerë, ndërsa ndikimi i xhindeve është mjaft i kufizuar. Prandaj, kështu xhindesh përqendrohen vetëm tek ata njerëz, të cilët anohen vetë nga mendime të këqija. Ata quhen gjithashtu *shejtan*.
2. *Xhindi*: Kurani e përdor këtë term edhe për “njeriun e shpellave” (personazh arketip i cili përfaqëson

njeriun primitiv në Paleolitik.^{përktth}). Ky term përfshin njeriun, i cili ka jetuar në tokë para se të aftësohej për të marrë shpalljen hyjnore, dhe nuk i përmbahej ndonjë rendi shoqëror. Megjithatë, për të ardhmen, Kurani e ndau këtë term në dy kategori: a). njeriu që kishte vetinë për t'iu përgjigjur rendit shoqëror me bindje e nënshtrim, u cilësua *Insan*. b). ndërsa ai refuzoi t'i bindej ndonjë rendi apo rregulli dhe shfaqti natyrën rebele, u quajt *xhind*.

3. Termi *xhindet* u referohet gjithashtu banorëve të zonave veriore (p.sh. banorët e Europës Veriore), të cilët nuk përzihehin me banorët e Azisë dhe as nuk u përngjanin atyre. Në bazë të përshkrimit në suren er-Rahman, në të ardhmen, ata do të shënonin arritje të jashtëzakonshme materiale dhe do t'u kundërviheshin doktrinave fetare.
4. Termi *xhind* nënkupton edhe ithtarët e feve të tjera apo popujve të panjohur, të cilët ndjekësit e feve të caktuara (si hinduizëm apo judaizëm) i kanë konsideruar një krijesë tjetër. Në përgjithësi, ata janë quajtur xhind, njësoj siç ishin xhindet e Hazret Sulejmanit^{t.a.s.} apo ata që kishin dëshmuar bindjen e tyre në të Dërguarin e Allahut^{s.a.v.s.}.

Unë jam i mendimit se xhindet, të cilët janë përshkruar si banorë të xhehenemit, janë të njëjtët njerëz rebelë e gjaknxehetë, të cilët nuk i përmbahen bindjes dhe që nuk i nënshtrohen asnjë doktrine, apo ligji fetar. Ndërsa, njerëzit që do të hyjnë në xhehenem, do të jenë mosbesimtarë, të cilët nuk i përkasin ndonjë feje. Në këtë mënyrë popujt veri-perëndimorë janë etiketuar si *xhinde*, ndërsa banorët e vendeve jugore e lindore janë cilësuar si *insan* (njerëz). Edhe në gjuhën popullore, këta popuj njihen me kësioj epitetesh.

Para se ta mbyll këtë shtojcë, do të doja të vija në dukje faktin se shumë nga studiuesit klasikë pajtohen me mua së paku mbi idenë se nuk ka kësioj xhindesh që shfaqen, takojnë njerëzit, i mbajnë nën kontroll dhe i detyrojnë ata për të bërë veprime të ndryshme... Nëse dikush më kundërshton duke thënë se, ndonëse disa prej djetarëve të shquar kanë folur për xhindet, do t'u përgjigjesha se ato janë ngjarje shpirtërore, të cilat nuk mund të përjashtohen në botën metaforike. (Ata) me siguri kanë parë diçka si në vegim, por meqë besimi në qenien e xhindeve ishte përhapur kudo në masë, dhe meqë Kurani Famëllartë gjithashtu kishte përdorur shprehjen "xhind", njerëzit i keqkuptuan dhe i keqinterpretuan këto figura metaforike dhe i morën si qenie fizike.

Unë kam edhe përvojë personale në

këtë çështje. Njerëzit më kanë shkruar në kohë të ndryshme se xhindi ua kishte shkelur shtëpinë dhe kishte shkaktuar çrregullime. Unë gjithmonë kam shprehur dëshirë t'i vizitoj këto shtëpi me shpenzimet e mia, por ose më vjen përgjigjja se xhindi ka pushuar së shkeluri atë shtëpi, ose është larguar për shkak të ndikimit të letrave të mia, ose nga vizita e përfaqësuesit tim. Unë mendoj se ajo që kishin përjetuar ata ishte një mister neurologjik, dhe ardhja e letrës ose emisarit tim i kishte ngushëlluar dhe qetësuar ata, dhe gjendja e tyre tashmë kishte ndryshuar.

Nëse dikush nga lexuesit e këtij *tefsiri* ka pasur përvojë me këtë krijesë, dhe ai më shkruan mua, unë jam i gatshëm të bëj vetë një eksperiment atje me shpenzimet e mia. Përndryshe, sipas asaj që kam mësuar nga argumentet e ndryshme të Kuranit, xhindet që janë të njohura në popull, për të cilat thuhet se ato komunikojnë me njerëz dhe u sjellin lloj-lloj sendesh, nuk është veçse një iluzion, besëtytni apo halucinacion. Ato gjithashtu mund të jenë spektakël apo mashtrim i një xhongleri. Meqë njerëzit nuk janë të familjarizuar me marifetet e tyre të fshehura, ata ua atribuojnë këto xhindeve. Unë kam studiuar edhe këtë fushë të shkencës, dhe i njoh mirë dredhitë e këtyre mashtruesve".^[11]

Gjatë takimeve dhe kuvendeve

pyetje-përgjigjesh, sa herë që Hazret Kalifatul Masih IV ^{r.a.} është pyetur për çështjen e xhindeve, ai ka shprehur gjithmonë këtë qëndrim se në Kuranin Famëllartë dhe në hadithe nuk përmendet kurrkund ekzistenca e kësaj xhindesh. Këto xhinde janë sajuar nga mendja e hoxhallarëve, dhe sipas tyre, ato u binden porosive të tyre dhe kanë fuqinë të rrëmbejnë dikë dhe ta sjellin para tyre brenda natës. Në librin e tij fenomenal “Revelation, Rationality, Knowledge & Truth” (Zbulesa, arsyeja, dija dhe e vërteta) ai shkruan:

“Shtrijini krahët tani dhe bëhuni gati për të ndërmarrë një udhëtim mbi vizionin shkencor në kohë të lashta për të zbuluar natyrën dhe realitetin e xhindit... Fjala “xhind” nënkupton diçka që është e fshehtë, e padukshme, e izoluar dhe e largët. Ajo përfshin gjithashtu nuancën e hijeve të rënda dhe të dendura. Për këtë arsye, fjala ‘*xhenet*’ (nga e njëjta rrënjë) është përdorur nga Kurani për të përshkruar parajsën, e cila përbëhet nga kopshte të dendura me hije të thella.

Fjala “*xhind*” u referohet gjithashtu gjarpërinjve, të cilët rrojnë në përgjithësi në vende të fshehura, p.sh. në të çarat e shkëmbinjve, apo nëpër vrima në tokë dhe jetojnë të izoluar nga kafshët e tjera. Fjala xhind përdoret gjithashtu për gratë që mbartin hixhab, nuk përzihen me burrat e huaj dhe në jetën shoqërore

respektojnë mësimin e ndarjes gjinore. Po ashtu, ky term përdoret për liderët apo krerët e tillë që mbajnë njëllor distance me njerëz të thjeshtë. Banorët e vendeve malore, të thella dhe të izoluar janë etiketuar gjithashtu si xhind. Shkurt, çdo gjë që është e fshehur dhe e padukshme nga shikimi njerëzor mund të përshkruhet me këtë fjalë.

Ky botëkuptim i fjalës “xhind” bazohet plotësisht në atë thënie të të Dërguarit të Allahut ^{s.a.v.s.}, në të cilën ai e ndalon rreptësisht përdorimin e eshtrave, bajgën dhe jashtëqitjen e thatë të bagëtive si mjet pastrimi pas kryerjes së nevojave personale, sepse të gjitha ato shërbejnë si ushqim për xhindet. Ashtu sikur ne tani përdorim letra higjienike, asokohe njerëzit përdornin copëza dheu, gurë apo diçka tjetër të thatë, që u binte në dorë për t’u pastruar.

Prandaj, mund të arrijmë në përfundimin se ajo që i Dërguari i Allahut ^{s.a.v.s.} emëroi me termin xhind, nuk ishte veçse krijesë e padukshme, e cila ushqehet me kocka, bajga të kalburave etj. Mos harroni se deri në atë kohë, nuk kishte lindur koncepti i baktereve dhe mikroorganizmave të tjerë si virus. Asnjëri nuk ia kishte idenë më të mjegullt të ekzistencës së një krijese kaq të vogël e të padukshme dhe është e çuditshme që i Dërguari i Allahut ^{s.a.v.s.} iu referua pikërisht kësaj krijese. Gjuha arabe nuk mund t’i ofronte atij ndonjë

shprehje më goditëse dhe më të përshtatshme se fjala “xhind”.^[12]

Njëherë dikush i shtroi Hazret Kalifit IV pyetjen vijuese: Çfarë është koncepti i Islamit për xhindet? A gjejmë ndonjë argument në Kuran apo në hadith për ekzistencën e tyre? A i ka rastitur të Dërguarit të Allahut^{s.a.v.s.} ndonjë ngjarje gjatë jetës së tij, që vërteton se edhe në kohën e tij kanë ekzistuar kësisoj xhindesh, që sipas botëkuptimit të njerëzve sot, u ngjiteshin njerëzve dhe i mbanin nën kontroll. Huzuri^{r.a.} tha me shaka:

“Kam folur gjerësisht mbi çështjen e xhindeve, por këto janë mesele kaq të koklavitura, saqë nuk të lënë të qetë. Në cilindo tubim që merr pjesë, në çfarëdo vend të shkosh, xhindet do të të ndjekin patjetër. Pra, çështja e xhindeve do të shfaqet gjithmonë. Unë i jam përgjigjur kësaj pyetjeje disa herë.

Këto xhinde na shoqëronin në ixhtimat e Khuddamul Ahmedija dhe nuk na linin vetëm as në ixhtimat e Ensarullahut. Nëse shkoj në Karaçi apo në Ravalpindi, pyetja për çështjen e xhindeve do të shtrohej patjetër. Pakistanezët kudo që të jenë, qofshin në Angli apo në shtetet e tjera evropiane shfaqin interes të jashtëzakonshëm për këtë temë.

Kurani Famëlartë ka përdorur fjalën “*xhind*” disa herë me konotacione të

ndryshme. Me pak fjalë, në gjuhën arabe fjala “xhind” u referohet atyre gjërave që janë të fshehura në një apo në aspektin tjetër. P.sh. gjarpërinjtë quhen الخنثاء *el-xhin* ose الخنا *el-xhan*. Për të njëjtën arsye, edhe gratë e mbuluara quhen xhin. Njerëz të mëdhenj, autoritarë e feudalë, që dallohen midis të tjerëve, të cilët mbajnë njëfarë distance prej njerëzve të thjeshtë dhe jetojnë të veçuar quhen gjithashtu xhind. Po ashtu, fjala “xhind” u referohet edhe atyre fiseve që jetojnë nëpër male dhe janë përgjithësisht të izoluar prej atyre që jetojnë nëpër fusha. Xhind janë quajtur gjithashtu banorët e shpellave. Kurani i përshkruan edhe njerëzit e guximshëm si “xhind”, të cilët nuk u tremben rreziqeve. Fjala xhind përdoret edhe për mikroorganizma të vegjël e të padukshëm, si bakteri. Prandaj, i Dërguari i Allahut^{s.a.v.s.} ua ndaloi besimtarëve përdorimin e eshtrave si mjet pastrimi pas kryerjes së nevojave personale, me arsyen se ato ishin “ushqimi i xhindeve”. Në atë kohë, bota nuk kishte zbuluar akoma ekzistencën e baktereve dhe as nuk dihej se kockat shërbenin si ushqim për ndonjë qenie tjetër. Kërkimet e mëvonshme zbuluan se bakteret me të vërtetë ngjiteshin pas kockave dhe se ato mund të dëmtonin shëndetin e njeriut. Prandaj, ato nuk duhet të përdreshin për higjienat personale pas kryerjes së nevojës. Në këtë mënyrë, një nga nuancat kuptimore e fjalës “xhind” është diçka e fshehur. Të

gjitha konotacionet e tjera burojnë nga ky kuptim.

Fjala “xhind” do të thotë gjithashtu një qenie e krijuar nga zjarri, e cila ka natyrë të zjarrtë dhe një frymë rebelimi. Prandaj, çdo popull që ka temperament të zjarrtë, që është i paqëndrueshëm, gjaknxehtë, grindavec, me karakter luftarak dhe rebel. P.sh. xhindet e robëruara nga Hazret Sulejmani^{a.s.} dhe Hazret Daudi^{a.s.} ishin popuj të pushtuar prej tyre. Meqë këta popuj ishin luftarakë të paepur me shpirt të papërkulshëm, prandaj Kurani na rrëfen se ata ishin lidhur me pranga dhe detyroheshin të punonin. Po t’u ngjanin këto xhinde atyre të sajua nga mendja e hoxhallarëve, nuk do të kishte më nevojë të lidheshin me zinxhirë. Ky shembull tregon qartë se kësisoj xhindesh ishin krijesa fizike. Madje, Kurani Famëlartë ka përdorur fjalën “xhind” për njerëz të shquar si dhe për sistemin kapitalist.

Në suren er-Rrahman, Allahu i Madhërishtëm u është drejtuar njerëzve të fuqishëm, qofshin kapitalistë apo përfaqësues të pushtetit socialist, me këto fjalë:

يٰمَعْشَرَ الْاِنْسِ وَالْاِنْسِ اِنْ اَسْتَطَعْتُمْ اَنْ تَنْقُذُوْا مِنْ اَقْطَارِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ
فَاَنْقُذُوْا ۚ لَا تَنْقُذُوْنَ اِلَّا بِسُلْطٰنٍ

O grupi i xhindeve dhe i njerëzve! Nëse keni fuqi të dilni nga kufijtë e qiejve e të tokës, atëherë dilni! Nuk do të dilni

dot, përveçse me anë të argumentit mbizotërues.^[13] يٰمَعْشَرَ الْاِنْسِ do të thotë “O njerëz të shquar prej xhindeve!” dhe وَالْاِنْسِ do të thotë: o njerëz të dalluar nga populli i thjeshtë.” Pra, termi xhind është përdorur në të gjitha ato raste, pasi është një fjalë me kuptime mjaft të thella.

Njëherë disa nga përfaqësuesit e këtyre fiseve të forta malore erdhën për të takuar të Dërguarin e Allahut^{s.a.v.s.}. Ata kërkuar një takim personal me të dhe Profetin^{s.a.v.s.} ua caktoi orën e takimit. Kur ai shkoi për t’i takuar në vendin ku kishin fushuar ata, atje u zhvillua një diskutim, në fund të të cilit, ata e pranuan Islamin. Këtë ngjarje e ka përmendur edhe Kurani Famëlartë, në suren el-Xhin. Këta mysafirë kishin pranuar Islamin dhe sipas disa haditheve, kur sahabët vizituan më pas atë vend, ata gjetën gjurmët e zjarrit, të cilën e kishin ndezur për të gatuar ushqim.

Po të ishin ata vërtet xhindet, ashtu siç i kanë përfytyruar hoxhallarët, ata nuk duhet të gatuanin kurrë ushqimin në zjarr. Përkundrazi, si një krijesë transcendentale, ushqimi i tyre duhet të përbëhej nga substanca të tjera. Kjo ngjarje tregon se xhindet që kishin ardhur për të takuar të Dërguarin e Allahut^{s.a.v.s.} ishin njerëzit e thjeshtë. Përpos kësaj, ata besonin edhe në konceptin e profetëve. Ata thanë: “Ne ishim zhytur në injorancë dhe mendonim se Zoti nuk do të dërgonte më kurrë ndonjë profet.

Por ja, na paska ardhur një profet.” Të dërguarit e Zotit kanë ardhur vetëm për njerëzit. Në Kuranin Famëllartë, Zoti e ka porositur të Dërguarin e Tij^{s.a.v.s.} që t’u përcillte mesazhin e Tij gjithmonë njerëzve, dhe nuk ka dhënë asnjëherë ndonjë urdhër për xhindet. Kjo tregon se populli i lartëpërmendur (në suren el-Xhin) të cilët kishin shprehur besimin e tyre (në të Dërguarin e Allahut^{s.a.v.s.}) kishin mohuar profetët e tjerë duke menduar se Zoti nuk do të dërgonte më asnjë profet në të ardhmen. Kjo e bën mjaft të qartë se ata ishin vetëm disa njerëz nga mesi i njerëzve.

Kurani Famëllartë ka përdorur termin “xhind” disa herë në të njëjtin kuptim ose në kuptimin e ngjashëm që kam përmendur më lart, por kurrë nuk ka rrëfyer për xhindet që u vjedhin pulat njerëzve dhe i sjellin te hoxhallarët, apo nëse keni problem me dikë, xhindet e rrëmbejnë atë person, dhe jua dorëzojnë brenda natës. Nuk gjejmë asnjë shembull të tillë as në Kuranin Famëllartë, e as në jetën e të Dërguarit të Allahut^{s.a.v.s.}.^[14]

Hazret Mirza Bashir Ahmedit^{r.a.} gjithashtu ka disa shkrime tërheqëse mbi çështjen e xhindeve. Në një shkrim të tillë, ai shkruan:

“Ndonëse fjala xhind mund të mbartë kuptime të ndryshme, por nuk është aspak e vërtetë se ka xhinde në botë që u shërbejnë njerëzve si kukulla e veprojne

sipas vullnetit të tyre, ose ka nga ato që i mbajnë njerëzit nën kontroll se i përdorin si vegël për qëllimet e tyre. Po ashtu, nuk ka xhinde që lidhin miqësi me njerëzit dhe u sjellin lloj-lloj sendesh të dobishme, ose xhindet u shpallin luftë njerëzve dhe u sjellin dëm e tersllëk. Nuk ka gjithashtu xhinde që i hyjnë në trupin e njerëzve dhe u shkaktojnë çrregullimin mendor dhe sëmundje të tjera, pasi i zotërojnë ato; apo xhindet që u japin disave shëndet e begati. Të gjitha këto janë besëtytni, të fantazuara nga njerëzit me mendje të dobët dhe këto besime nuk kanë asnjë bazë në Islam. Muslimanët e sinqertë duhet t’i shmangin besëtytnitë e tilla.

Në aspektin gjuhësor (jo në aspektin fetar), edhe engjëjt mund t’i quajmë “xhind” sepse janë një krijesë e fshehur dhe e padukshme. Mësimet e Islamit tregojnë se engjëjt kanë një rol të rëndësishëm në shtimin e dijes së besimtarëve, në forcimin e vullnetit të tyre dhe në mbizotërimin e tyre ndaj jobesimtarëve siç ndodhi në fushën e Bedrit. Në këtë betejë, 313 muslimanë të dobët e të paarmatosur, me urdhrin e Zotit, shpartalluan vrullshëm ushtrinë e kalitur e të armatosur të një mijë luftëtarëve jobesimtarë.^[15]

Pra, nëse pyetësi është i interesuar të komunikojë me shpirtrat e padukshëm, ai duhet të heqë dorë nga ideja e kësaj

xhindesh, të cilat ai mund t'i përdorë si vegël për t'i mbizotëruar të tjerët. Përkundrazi, ai duhet t'i përqendrojë përpjekjet e tij për të lidhur miqësi me engjëjt, lidhja me të cilët mund ta transformojë kryekëput njeriun".^[16]

Hazret Mirza Bashir Ahmedi^{r.a.} ka shpjeguar në mënyrë të ngjashme disa ngjarje nga jeta e Hazret Molana Ghulam Resul Raxheki^{r.a.} të botuara në biografinë e tij *Hajat-e-Kudsi*. Ai shkruan:

"Për sa i përket të qenit i prekur (nga xhindi), unë jam i mendimit se ky është një lloj çrregullimi psikologjik, në të cilin personi i prekur, në mënyrë të pavetëdijshme, e konsideron veten të sëmurë ose nën ndikimin e një shpirti të mbinatyreshëm. Përvojat e njeriut nga jeta e mëparshme, dëshirat dhe frika, të gjitha këto ndikojnë atë në mënyrë të pavetëdijshme. Edhe kjo është një lloj sëmundjeje e jo një sëmundje konkrete, dhe quhet hipokondri."^[17] Islami beson në ekzistencën e engjëjve dhe xhindeve dhe ata janë përmendur në Kuranin Famëlar të.

Është gjithashtu e vërtetë që engjëjt e Allahut, me lejen e Tij, mbikëqyrin dhe drejojnë sistemin e botës. Ata i nxisin njerëzit për të bërë vepra të mira dhe njëkohësisht i ndërgjegjësojnë kundër së keqes. Megjithatë, nuk është e vërtetë, madje nuk gjejmë asnjë bazë ligjore në

Islam për të besuar që xhindi mund të mbajë njeriun nën kontroll, t'i pushtojë zemrën dhe mendjen dhe ta detyrojë atë për të bërë veprime të ndryshme. Një koncept i tillë është tërësisht i huaj në Islam dhe u kundërvihet si parimeve të tij, po ashtu lirisë së ndërgjegjes njerëzore.

Islami e ka përkufizuar konceptin e xhindeve në terma të gjerë, dhe përveç disa shpirttrave të veçantë e të fshehur, ai përfshin dhe insekte dhe mikroorganizma të padukshëm. P.sh. i Dërguari i Allahut^{s.a.v.s.}, ka porositur për të mbuluar enët, sidomos gjatë natës, që të mos hyjnë xhindet në to. Ky hadith na këshillon për të mbrojtur ushqimin dhe pijen nga insektet dhe mikroorganizmat e sëmundjes.

Megjithatë, ekzistenca e xhindeve është një fakt i vërtetuar. Sistemi i Zotit të Plotfuqishëm bazohet në rregullat dhe parimet serioze, dhe jo në anekdotat, apo punë të përcipta. Prandaj, unë nuk besoj se ka xhinde, të cilat i kanë vendosur njerëzit në shënjestër të lojës dhe dëfrimit të tyre, edhe pse ka rrëfime që krijojnë keqkuptime dhe mashtrime. Për mendimin tim, ajo që përshkruhet si të prekurit nga shpirti i keq, është në fakt një sëmundje nervore si histeri. Ndërsa "sjellja normale" e të prekurit, pas "ngjitjes së xhinit", nuk është veçse shfaqja e çrregullimit apo luhatjes

ekstreme të humorit apo gjendjes emocionale nga problemet psikologjike siç janë p.sh. çrregullimet bipolare (në fazën e hipomanisë apo depresionit). I prekuri në këtë rast, ndonëse na del të flasë, në mënyrë të pavetëdijshme dhe të shkëputur nga realiteti, në zërin e një personi tjetër (xhindi), është ana e fshehur e personalitetit të tij. Sjelljet e tilla janë të rëndomta në sëmundjet mendore p.sh. deluzione, halucinacione, çrregullime bipoloare, skizofreni etj. Meqenëse personi “i prekur” është i dobët dhe i përlur nga natyra, prandaj kur personi tjetër me aftësi më të madhe mendore a shpirtërore ndikon në vetëdijen, mendjen dhe ndjenjat e tij, ai arrin të thyejë magjinë e “demonit” përmes fuqisë së tij mendore e shpirtërore. Njerëzit materialistë arrijnë këtë ndryshim vetëm përmes përqendrimit mendor, ndërsa njerëzit shpirtërorë thyjnë “magjinë e xhindit” përmes përqendrimit shpirtëror dhe lutjes, dhe hipnotizimi është pa dyshim një realitet”.^[18]

Për sa u përket deklaratave në intervistën e botuar në revistën “*Tariq*” (Tarik), ato bazohen në rrëfimin e një ngjarjeje të dëgjuar.

Dëgjuesi mund të ketë dëgjuar ose keqinterpretuar disa detaje, sepse, me sa mbaj mend, Hazret Kalifi IV^{r.a.} nuk ka thënë në asnjë vend se kishte parë

ndonjë xhind duke vendosur bris kun e ri, por ka thënë se të nesërmen në mëngjes, ai kishte gjetur atje një bris kun të ri rroje. Përveç kësaj, rrëfimi tjetër për ngjarjen e natës që Huzuri ka treguar, ka të ngjarë se ajo të ketë qenë një vizion, sepse mendimi i tij rreth xhindeve, që ai ka shprehur gjerësisht nëpër shkrime, biseda dhe seancat pyetje-përgjigje, i kundërvihet kategorikisht ekzistencës së këtij lloji xhindesh.

Kështu, fjala “xhind” mund të ketë konotacione të shumta, por nuk do të jetë aspak e vërtetë nëse themi se në botën e fshehur ekzistojnë xhindet që u shërbejnë njerëzve si kukulla, ose ka xhinde të fuqishme, që i mbizotërojnë njerëzit dhe i shfrytëzojnë si vegël për qëllimet e tyre të fshehta. Po ashtu, nuk është e vërtetë se ka xhinde, që u japin miqve të tyre të mirat materiale, ndërsa hyjnë në trupin e armiqve dhe u shkaktojnë lloj-lloj telashesh. Mendime të tilla janë shpikje dhe fantazi të klerikëve, të cilët mashtrojnë popullin naivë dhe besëtytë me dredhitë e tyre. Ne nuk gjejmë asnjë bazë në Islam për kësaj xhindesh dhe muslimanët e vërtetë duhet t’i shmangin besëtytnitë e tilla.

Po të kishin ekzistuar vërtet xhindet e tilla, ata duhet të përkrahnin domosdomërisht zotërinë tonë Muhammed Mustafanë (paqja dhe

mëshira e Allahut qofshin mbi të), dhe të shkatërronin armiqtë e tij, sidomos atëherë kur kemi dëshmitë konkrete në Kuranin Famëlartë dhe hadithe, se një grup xhindesh e kishte vizituar në Mekë dhe kishte dëshmuar për besimin e tyre në të. Historia e Islamit, që përshkruan këto “xhinde” me vetitë dhe sjelljet njerëzore, demaskon legjendat e kësisoj xhindesh imagjinare që nuk ekzistojnë kurrëkund në botë”.^[19]

SHËNIME

1. *Sabihu* عَنْ جَابِرٍ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّهُ قَالَ “عُطُوا الْإِنَاءَ” *i Muslimit*, kitab: 36 *el-Eshribetu*, bab: 12 *el-Emru bi-teghtijetil-inai...*, hadith numër, 2012a
2. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّكَ كَانَ يَحْمِلُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَاؤَهُ لَوْصُوتِهِ وَحَاجَتِهِ، فَبَيْنَمَا هُوَ يَلْبَعُهُ بِهَا فَقَالَ “مَنْ هَذَا”. فَقَالَ أَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ. فَقَالَ “ابْغِي أَحْجَارًا أَسْتَنْفِضُ بِهَا، وَلَا تَأْتِي بِعَظْمٍ وَلَا بِرُؤُوتٍ”. فَأَتَيْتُهُ بِأَحْجَارٍ أَخْبَلَهَا فِي طَرْفِ ثَوْبِي حَتَّى وَضَعْتُ إِلَى جَنْبِهِ ثُمَّ انْصَرَفْتُ، حَتَّى إِذَا فَرَغْتُ مَشَيْتُ، فَقُلْتُ مَا بَالُ الْعَظْمِ وَالرُّؤُوتِ قَالَ “هَذَا مِنْ طَعَامِ الْجَنِّ” *Sabihu i Buhariut*, kitab: 63 *Menakibul-Ensar*, bab: 32 *Dhikrul-Xhin-ni*, hadith numër 3860
3. *Kurani Famëlartë* 72:12.
4. *Kurani Famëlartë* 55:57.
5. *Muvatta Malik*, kitab 47: Husnul Khalki, hadith numër 3 (1638), (përkth. “Është pjesë e përsosmërisë (ekselencës) së Islamit të dikujt, që t’i shmanget çdo gjëje që nuk i intereson atij”)
6. *Melfuzat*, vëll. III, f. 403, botimi 2016)
7. *Mirkatul Jekin fi Hajati Nurudin*, f. 249, botuar në shk. 2002.
8. *Gazeta Alfazl*, Kadrijan, nr. 82, vëll. 8, botimi i datës 2 maj 1921, f.7.
9. *Kurani Famëlartë* 6:113.
10. *Fezailul-Kuran* (Urdu), nr 6, f. 387,388.
11. *Tefsire Kabir*, vëll. 4, f. 69,70.
12. *Revelation, Rationality, Knowledge & Truth*, f. 363,364.
13. *Kurani Famëlartë* 55:34.
14. *Seanca pyetje-përgjigje*, më 29 dhjetor 1984.
15. *Sabihu i Buhariut*, kitab: el-Xhihadu ues-sijeru, bab: el-imdadu bil-melaiketi fi Ghazveti Bedrin..., hadith numër 1763.
16. *Gazeta e përditshme “Al-Fazl”*, 13 qershor 1950.
17. Hipokondria është frika patologjike ose besim i pathemeltë se personi vuan nga një sëmundje e rëndë, edhe pse ai nuk vuan nga asnjë sëmundje. Në këtë gjendje, njeriu shpreh ankth dhe alarmohet së tepërmi për simptomat fizike ose psikologjike që ai zbulon, sado të vogla të jenë ato, dhe bindet që ai vuan nga një sëmundje e rëndë.
18. *Hajate Kudsi* [urdu] nga Molana Ghulam Resul Raxhek, fq. 617-618.
19. *Answers to everyday issues*, pj. XVII, Xhindet, gazeta the Weekly “*Al-Hakam*”, të datës 2 korrik 2021.

PSE NDALOHET MISHI I DERRIT NË ISLAM?

Sikur në mësimet e fesë hebre, edhe në Islam përdorimi i mishit të derrit konsiderohet haram ose i ndaluar, përveç rastit kur nuk gjendet asgjë tjetër për mbijetesë dhe konsumimi i tij është e vetmja mënyrë për t'i shpëtuar urisë.

Kurani Famëllartë shpall këtë ndalim me këto fjalë:

خَرَّمْتُ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخَنَازِيرِ وَمَا أُهْلِيَ لغيرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَبِتَةَ
وَالْمُؤَفَّقَةَ وَالْمَرْذِيَّةَ وَالطَّيْحَةَ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى
النُّصَبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَامِ ۚ ذَٰلِكُمْ فِسْقٌ ۗ الْيَوْمَ يَبْسُ الدِّينَ كَفَرُوا مِنْ
دِينِكُمْ فَلَا تَحْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِ ۗ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي
وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا ۚ فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرِ مُتَجَانِفٍ لِإِيمَانِهِ ۖ فَإِنَّ
اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٦٧﴾

“Ju ndalohen ngordhësira, gjaku, mishi i derrit, ajo që është therur a blatur në emër të dikujt tjetër pos Allahut, ajo që është e mbytur, e vrarë, e rrëzuar, e vrarë nga goditja e brinjëve, ajo që kanë ngrënë egërsirat, përveçse nëse e keni therur (përpara se të ngordhej), ajo që është e therur në altarin e të adhuruarve të remë dhe, (ju ndalohet) gjithashtu, të ndani pjesët mes jush duke hedhur shigjetat e fatit. Këto janë ligësi. Sot, kanë humbur shpresë mohuesit (të ndërhyjnë) në fenë tuaj. Andaj, mos u

frikësoni prej tyre, por frikësohuni prej Meje. Sot, kam përsosur fenë tuaj për ju dhe jua kam plotësuar bekimin Tim dhe kam pëlqyer Islamin për ju si fe. Kushdo që detyrohet nga uria e madhe (të hajë diçka të ndaluar), duke mos qenë i anuar nga mëkati, (le ta dijë se) Allahu është shumë Falës, shumë Mëshirëbërës”.^[1]

Ky ndalim renditet ndër ajetet e fundit të Kuranit, që i ishin shpallur Profetit Muhammed ^{s.a.v.s.}. Ai ndërroi jetë vetëm 62 ditë më vonë.

Në një vend tjetër, Kurani përshkruan dhe arsyen pse ngrënia e mishit të derrit është e ndaluar dhe thotë: فَإِنَّهُ رَجَسٌ “sepse ai është i ndyrë”.^[2]

Duhet përmendur se Islami nuk është e vetmja fe që ndalon mishin e derrit për pasuesit e tij, pasi feja hebre gjithashtu e ndalon atë.

Ky ndalim nuk bazohet vetëm në mundësinë që mishi i derrit mund të jetë i infektuar me trikinela, gjë që ndodh shpesh në vendet e nxehta ku u përhap për herë të parë Islami.

Nga ana tjetër, ndalimi bazohet në një

filozofi të të ushqyerit, sipas së cilës çdo ushqim nxit ose dobëson në një mënyrë të caktuar disa karakteristika në natyrën njerëzore. Nëse flasim konkretisht, sjellja morale e njeriut ndikohet nga lloji i ushqimit që ai merr. Në botën shtazore, derri konsiderohet një kafshë e paturpshme. Ai është omnivore (gjithëngrënës), pra ushqehet pa asnjë problem me bar ose bimë të ndryshme si dhe me mishin e specieve të veta. Ai gjithashtu shfaq një sjellje të çuditshme e të papërmbajtshme në marrëdhëniet intime. Gjatë moshës parapubertetike derrat meshkuj jo vetëm që kryejnë marrëdhënie me femrat estrodike, por gjithashtu tregojnë sjelljen femërore ndaj derrave më të mëdhenj në moshë.^[3]

Shkencëtarët perëndimorë kanë konfirmuar papastërtinë e mishit të derrit në kuptimin që, nga pikëpamja ushqyese, ndonëse mishi i derrit konsumohet më së shumti në botë (36%), ai renditet i fundit për sa u takon vlerave ushqyese.^[4]

Derri konsiderohet gjithashtu një kafshë dembele në të gjitha anët e botës. Emri i tij përdoret si sharje, për paturpësinë etj. Në Fjalorin e gjuhës shqipe fjala “derr” përveç kuptimeve parësore, ka edhe kuptime figurative. P.sh. nëse përdoret për njeriun, kjo do të thotë se ai është njeri shumë i trashë dhe i majmur; që nuk e mban veten pastër; i trashë nga mendja e kokëfortë dhe që është i ndyrë

e i keq.

Në të folur dëgjohejmë shprehje: është bërë sa një derr, ha si derr ose zhgërryhet (gërhin) si derr. Madje ndajfolja “derrërisht” përdoret kur bëhet diçka pa kujdes p.sh. Hante (flinte) derrërisht.

Shqipja ka dhe disa fjalë të urta me emrin derr p.sh.:

“Nuk ka pyll pa derra” d.m.th. bashkë me të mirat do të gjesh edhe ndonjë gjë të keqe; midis shumë të mirëve ka edhe ndonjë të keq.

“Derri do plumb” fj. u. armiku duhet asgjësuar; e keqja duhet zhdukur menjëherë e me rrënjë.

E gjithë kjo e bën të qartë se ndalimi i ngrënies së mishit të derrit ka arsye religjioze, filozofike dhe shëndetësore.

SHËNIME

[1] Kurani Famëlartë 5:4.

[2] Kurani Famëlartë 6:146.

[3] Ford JJ., *Differentiation of sexual behaviour in pigs*, J Reprod Fertil Suppl. 1990;40:311-21. PMID: 2192047

[4] The Meat You Eat: What's Good for You?

**Cilat janë kostot mjedisore të luftës
dhe si i përgjigjet Islami?**

LUBNA JUNAID

Lufta ka gjithmonë të njëjtin përfundim: Shkatërrim.

Çdo herë që përfundon ndonjë luftë, e gjithë vëmendja përqendrohet në bilancin e humbjes së jetëve njerëzore, vlerësimin e shkatërrimit të pronave dhe në barrën e madhe financiare. Megjithatë, viktimat e heshtur e luftës mbetet mjedisi. Ne duhet të kërkojmë përgjigjen e pyetjeve se: Çfarë çmimi ka paguar mjedisi si pasojë e luftës moderne? Cilat janë rrjedhojat e këtij shkatërrimi mbi njerëzimin? Nga ndotja e tokës dhe shkatërrimi i pyjeve deri te grabitja e burimeve natyrore dhe kolapsi i sistemeve të menaxhimit. Pra, pasojat mjedisore të luftës janë shpesh të përhapura në shtrirje dhe janë të llahtarshme.

Ndikimi mjedisor i luftërave fillon të shfaqet edhe para vetë luftës. Përgatitja dhe mbajtja e forcave ushtarake lypin sasi të mëdha burimesh. Këto mund të jenë metale të zakonshme, ose minerale të rralla tokësore, pasuritë ujore, ose hidrokarbure. Automjetet ushtarake, avionët luftarakë, anijet, ndërtesat dhe infrastruktura kërkojnë mbi të gjitha energjinë, e cila shpesh sigurohet përmes naftës, që ka efikasitet të ulët.

Emetimet e CO² të ushtrive nga vendet e fuqishme tejkalojnë emetimin e shumë vendeve të botës të llogaritura së bashku. Departamenti i Mbrojtjes i SHBA-ve është konsumatori më i madh institucional i naftës në botë. Si rrjedhojë, ajo është një nga emetuesit kryesorë të gazrave serrë në botë.

Ndikimi i konflikteve në mjedis nuk është gjithmonë njësoj. Megjithëse disa konflikte të armatosura ndërkombëtare nuk zgjaten shumë, pasojat që lënë pas mund të sjellin

shkatërrim kolosal. Po ashtu, disa luftëra civile mund të zgjasin për disa dekada, por ato zhvillohen me intensitet të ulët e me shtrirje të kufizuar. Të parët dhe më të rrezikuarat në shënjestër të sulmeve në fushatat ushtarake janë infrastrukturat rrugore, urat, ndërtesat civile, publike dhe pikat e tjera strategjike të armikut. Ndërsa asnjë nga këto nuk bëjnë pjesë në mjedisin dhe pasuritë natyrore, shkatërrimi i impianteve të trajtimit të ujërave të zeza, për shembull, degradon rëndë cilësinë e ujit të pijshëm në vend. Konfliktet me intensitet të lartë kërkojnë dhe konsumojnë sasi të mëdha karburanti. Ato shkaktojnë emetime masive të CO². Rrjedhimisht çojnë në përshkallëzimin e ndryshimeve klimatike. Qarkullimi masiv i automjeteve, qofshin ushtarake apo civile në zonat e luftës, si dhe përdorimi intensiv i mjeteve shpërthyesë, mund të çojnë në dëme të mëdha e të përhershme ndaj kushteve gjeografike, ekosistemeve natyrore dhe biodiversitetit të ndjeshëm. Nga përdorimi i armëve shpërthyesë në vendet e banuara urbane, si dhe në zonat industriale krijohen sasi të mëdha mbeturinash dhe rrënojash, të cilat mund të shkaktojnë ndotje të ajrit dhe tokës. Ndotja mund të shkaktohet gjithashtu nga dëmtimi i industrive të vogla dhe i infrastrukturës së ndjeshme ndaj ekosistemeve, siç janë impiantet e trajtimit të ujit.

Lufta e Dytë Botërore në mbarë

historinë njerëzore ishte konflikti që la pas dëme shkatërruese dhe numrin më të lartë të vrasjeve. Pasojat e saj vdekjeprurëse prekën mjedisin e mbarë globit, nga zjarret në pyje në Shtetet e Bashkuara deri te stuhitë e forta të rërës në Afrikën e Veriut.

Më 6 dhe 9 gusht 1945, SHBA-të hodhën për herë të parë bombat bërthamore ndaj dy qyteteve japoneze, Hiroshima dhe Nagasaki. Të vrarë mbetën nga 130.000 deri në 215.000 njerëz (kryesisht civilë). Fillimisht bomba atomike ishte një dritë verbuese, e shoqëruar nga një valë gjigante nxehtësie. Lëndët e thata e të ndezshme morën zjarr menjëherë, ndërsa frymorët, si njerëzit dhe kafshët që gjendeshin brenda rrethit gjysmë kilometrik nga vendi i shpërthimit vdiqën në çast. Vatrë e zjarrit, grimcat e pluhurit dhe mbeturinat radioaktive që fluturonin përreth, shkaktuan ndotjen e ajrit në atmosferë. Shpërthimet bërthamore dogjën dhe vranë shtazët e bimët, ata që u mbijetuan valeve të para, vdiqën më vonë nga reshjet radioaktive. Dëme të mëdha patën edhe kulturat bujqësore. Nga sasia e tepërt e blazës radioaktive u bllokuan pusët që përdreshin për ujë të pijshëm. Në këtë mënyrë, u shkaktua kështu një problem me ujin e pijshëm që nuk mund të zgjidhej për një kohë të gjatë.

Gjatë Luftës së Parë të Gjirit, vendet anëtare të koalicionit bombarduan

Irakun me qindra tonë raketa që përmbanin uranium të varfëruar. Studimet kanë treguar një rritje të ndjeshme në përhapjen e kancerit në Irak. Kjo mendohet se lidhet direkt me kontaminimin radioaktiv nga predhat e përdorura nga ushtritë. Ndotja nga përdorimi i armëve kimike ka helmuar shtresat e tokës dhe pasuritë ujore të vendit, duke e bërë mjedisin ndoshta kancerogjen.

Në tetor 2001, Shtetet e Bashkuara sulmuan Afganistanin, si hapi i parë i “luftës kundër terrorizmit”. Kjo luftë i shkaktoi ekosistemit dëme të pakthyeshme. Nga armët e përdorura për shkatërrimin e objektivave ushtarake, qytetarët patën dëme të mëdha në gjendjen shëndetësore. Llogaritet që më shumë se 10,000 fshatra, bashkë me ekosistemet e tyre, u shkatërruan plotësisht. Rrënimi i infrastrukturës shkaktoi mungesën e ujit të pijshëm. Si rrjedhojë u shfaqën sëmundje të ndryshme të rënda, që lidheshin me ujin e ndotur. Lumenjtë dhe ujërat nëntokësore u kontaminuan nga deponitë e ndërtuara keq që gjendeshin pranë burimeve.

Sulmet ushtarake gjymtoi pjesën më të madhe të habitatit dhe jetës së botës shtazore në Afganistan. Një nga rrugët e rëndësishme të lëvizjes së zogjve mërgimtarë në botë kalon përmes Afganistanit. Numri i shpendëve që fluturojnë në ditët e sotme në këtë rrugë

ka rënë me 85%. Ndotja nga përdorimi i lëndëve shpërthyes ka prekur ajrin, tokën dhe ujin. Një shembull është cikloniti, e cila është një substancë toksike që mund të shkaktojë kancer. Minat e shumta tokësore të lëna pas në tokat afgane shkaktojnë ende vdekjen e banorëve, qofshin burra, gra dhe fëmijë.

Përveç kësaj, kur nga lufta ndodh shpërngulja masive e popujve, ndikimet e saj në mjedis mund të jenë katastrofike. Kjo lëvizje njerëzish, nëpër fusha, lugina, pyje, brigje a bjeshkë lë gjurmë të thella në mjedis. Këto pasoja mund të ndihen për një kohë më të gjatë, kur lëvizjet bëhen në mënyrë spontane e të paplanifikuara. Në veçanti kur mungojnë kushtet elementare dhe shërbimet jetësore, si uji, kanalizimi dhe menaxhimi i mbetjeve. Për të përmbushur nevojat e tyre themelore, refugjatët i drejtohen mjedisit. Shpyllëzimi i shfrenuar, gjuetia e pakontrolluar, erozioni i tokës dhe ndotja e burimeve natyrore nga mbetjet njerëzore janë disa nga rrjedhojat e kësaj shpërnguljeje njerëzish, nga vatra e konfliktit në një vend të ri.

Në 1994, gjatë konfliktit civil të Ruandës, pothuaj 750 mijë refugjatë, për t'i shpëtuar gjenocidit, u strehuan në Parkun Kombëtar “Virunga” në kufi midis Ruandës dhe Ugandës. Një hapësirë natyrore prej 1100 kilometrash, e cila deri në atë kohë shërbente si habitat i mbrojtur për kafshët, si gjirafat, zebrat, buajët e bardhë, krokodilat,

elefantët, hipopotamët etj. dhe më shumë se 530 specie shpendësh, u mësy nga refugjatët, ushtarët dhe bujqit që nuk dinin ku të çonin bagëtisë e tyre për kullotje. Ardhja e këtij fluksi refugjatësh, hapi një konflikt të rrezikshëm midis njeriut dhe kafshës. Dy llojet e antilopës lokale “Roan” dhe “Elanda” u zhdukën plotësisht. Për dy vjet radhazi, refugjatët kanë prerë disa tonë druri çdo ditë për ndërtimin e strehimoreve të përkohshme, për të ndezur zjarrin, ose për të prodhuar qymyrin për shitje. Deri sa të përfundonte konflikti e refugjatët të ktheheshin në vendbanimet e tyre, më shumë se 100 km² toka ishte shpyllëzuar.

Një problem tjetër themelor, i cili shfaqet në vendet ku strehohen refugjatët ose në zonat urbane të përfshira në konflikte të armatosura, është menaxhimi i mbetjeve. Shpeshherë, mungesa e stabilitetit dhe pëshënjellimi i gjendjes shoqërore çojnë në përmbyshjen totale të strukturave të shërbimeve publike. Kjo gjendje nxit një rritje të ndjeshme të grumbullimit të mbetjeve, në djegien e tyre në natyrë, në përkeqësimin e mirëmbajtjes, dhe mungesën e ndarjes dhe trajtimit të tyre. Struktura e menaxhimit të mbetjeve është vetëm një element i zbatimit të programit mjedisor e ekologjik, i cili përmbyset gjatë kohës së konflikteve. Në situata të tilla, ligjet, rregullat dhe metodat standarde mjedisore pushojnë së ekzistuari dhe nuk merren parasysh. Organet lokale dhe kombëtare mund

të humbasin kapacitetin e tyre për vëzhgimin, kontrollin dhe zgjidhjen e problemeve mjedisore.

Islami e konsideron luftën si një akt i papëlqyer dhe shkatërrues. Kurani Famëllartë e përshkruan luftën si një zjarr dhe deklaroi se qëllimi i Zotit është ta shuajë atë, sa herë që ajo flakëron. Kjo do të thotë se kur lufta bëhet e pashmangshme, ajo duhet të zhvillohet në shkallë më të kufizuar dhe me pasoja më të vogla të mundshme në jetë dhe pronë.

Islami e përlij luftën si një mjet mbrojtjeje, vetëm nëse përmes saj synohet zmbrapsja e agresorit, ose për të ndaluar sulmet e ushtrisë agresore. Megjithatë, në bazë të urdhrave Kuranore, edhe gjatë luftimeve të tilla, muslimanëve nuk u lejohet asnjë shkelje, apo padrejtësi ndaj palës tjetër. Allahu thotë:

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقْتُلُونَكُمْ وَلَا تَعْدُوا ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿٨١﴾

Luftoni në rrugën e Allahut me ata që luftojnë me ju dhe mos e teproni. Njëmend, Allahu nuk i do ata që e teprojnë.¹

Kur persekutimi i vazhdueshëm dhe rreziku i shfarosjes nga agresorët i detyruan muslimanët të shpallnin luftë në mbrojtje, ata gjithashtu zbatuan rregullat jashtëzakonisht të rrepta, të vendosura nga i Dërguari i Allahut^{s.a.v.s.}. Kodi i luftës i dhënë nga Profeti^{s.a.v.s.} nuk kufizohej vetëm me çështjen e mbrojtjes

së jetës njerëzore, por i përfshinte edhe dukuritë e tjera. Profeti Muhammed^{s.a.v.s.} porositi ndjekësit e tij që, edhe nëse lufta zhvillohet në kushtet shtrënguese, përballë përndjekjes dhe shtypit të vazhdueshëm, ata nuk duhet të presin asnjë pemë nga pala kundërshtare, nuk duhet të dëmtojnë të mbjellat dhe nuk duhet t'u sjellin dëm kafshëve. Ai gjithashtu ndaloi rrëzimin, apo rrënimin e vendeve të shenjta fetare, apo përdorimin e çdolloj dhune ndaj popullatës civile e jo-ushtarake.

Këto rregulla u hartuan në bazë të mësimave të bukura të Kuranit Famëlartë. Ndërsa sot, edhe pse jetojmë në shek. 21, shohim që të dyja palët qëllojnë dhe bombardojnë rregullisht vendet civile, në kundërshtim të drejtpërdrejtë me mësimet e Kuranit. Ne shohim sesi ushtritë kundërshtare vënë në shënjestër qëllimisht qytetet dhe vendet e banuara, dhe si rrjedhojë vrasin njerëz të pafajshëm, rrafshojnë banesa dhe shkatërrojnë infrastruktura jetike. Edhe natyra paguan faturën e kësaj çmendurie përmes shkatërrimit të mjedisave të gjelbra dhe sipërfaqeve të mbjella.

Pasojat e një konflikti ushtarak janë më shkatërruese dhe ndikimet e tij mjedisore janë të qëndrueshme si përpara. Luftërat bashkëkohore me anë të armëve kimike, biologjike dhe bërthamore kanë potencialin të shkaktojnë kërdi të paprecedentë

mjedisore. Në një deklaratë për shtyp, në lidhje me luftën e vazhdueshme Rusi-Ukrainë, Hazret Khalifatul Masih V (Allahu e ndihmoftë fuqimisht) ka thënë:

“Për shumë vite, unë i kam paralajmëruar fuqitë e mëdha botërore se ato duhet të nxjerrin mësim nga historia, veçanërisht në lidhje me dy luftërat botërore katastrofike dhe shkatërruese që ndodhën në shekullin e 20-të. ...Pa dyshim, pasojat e çdo përshkallëzimi do të jenë të tmerrshme dhe jashtëzakonisht shkatërruese. Prandaj, është nevoja jetike e kohës që të bëhet çdo përpjekje e mundshme për të shmangur luftën dhe dhunën e mëtejshme.”²

Allahu i Plotfuqishëm na ruajt nga katastrofat globale që janë gjithnjë në rritje dhe mbizotëroftë paqja e vërtetë dhe e qëndrueshme në botë. Amin!

SHËNIME

1. Kurani Famëlartë 2:191

2. 24 shkurt 2022, www.pressahmadiyya.com/press-releases/2022/02/statement-of-world-head-of-the-ahmadiyya-muslim-community-ragarding-russia-ukraine-crisis/

A vertical photograph of a dense forest. Sunlight filters through the thick canopy of green leaves, creating numerous bright, vertical rays of light that illuminate the scene. The leaves are a vibrant green, and the overall atmosphere is serene and spiritual.

EMRAT E ALLAHUT

16. EL-VEH-HĀB
(DHURUESI)

رَبَّنَا لَا تَزِرْ كُفْرَاتِنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ

O Zoti ynë! Mos na shtrembëro zemrat tona, pasi na ke udhëzuar dhe na dhuro mëshirë prej Teje! Me të vërtetë, Ti je Dhuruesi i madh.¹

Kuptimi leksikor

الْوَهَّابُ *el-Veh-hab* (Dhuruesi) është një ndër emrat e Allahut, i cili rrjedh nga folja وهب d.m.th. ai dhuroi, apo dha. هِبَةٌ (hibetun) tregon veprimin e dhurimit të diçkaje pa marrë asgjë në këmbim, sipas kuptimit të foljes وهب (*ve-he-be*). *el-Veh-hab* (Dhuruesi) është mbiemri në shkallën sipërore e formës واهب (dhuruesi) dhe nënkupton atë që jep shumë dhe dhuron bujarisht (Akreb). Zoti është el-Veh-habi, sepse Ai i ka dhuruar njeriut gjithçka që i duhej për të jetuar, si dhe aftësi e fuqi të duhura për t'u zhvilluar.

Ai nuk e privon asnjë krijesë nga favoret e Tij.

Në Kuranin Famëlartë

Emrin el-Veh-hab e hasim 3 herë në Kuranin Famëlartë. Ajeti i sipërm përbën një lutje, që shpreh përlulësinë, pasi robi lutet, dhe thotë: O Zot! Dhuro ma mëshirën Tënde, edhe pse nuk e meritoj atë. Ne duhet ta bëjmë këtë lutje për t'u mbrojtur nga shtrembërime dhe devijime. Dy ajete të tjera janë si më poshtë:

أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَحْمَةِ رَبِّكَ الْعَزِيزِ الْوَهَّابِ ❖

A kanë me vete thesaret e mëshirës së Zotit tënd Mbizotërues (dhe) Dhurues të madh?²

قَالَ رَبِّ اعْزِزْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِنْ بَعْدِي إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ❖

(dhe) tha: “O Zoti im! Më fal mua dhe më dhuro mbretërinë, e cila të mos i përshtatet askujt pas meje! Pa dyshim, Ti je Dhuruesi i madh!”³

Sipas Kuranit, profetësia dhe peygamberllëku është dhuratë prej Allahut: وَهَبْ لِي رَبِّي حُكْمًا وَجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَزَكِّينَ atëherë Zoti im më dhuroi urtësinë dhe më bëri prej të Dërguarve.⁴ Vetë të larta janë gjithashtu një dhuratë prej Allahut: وَوَهَبْنَا لَهُمْ مِنْ رَحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا لَهُمْ لِسَانَ صِدْقٍ عَلِيًّا Këtyre u dhuroam mëshirën Tonë dhe lamë për ta një famë të vërtetë, të lartë.⁵

Fëmija i dëlirë⁶, bashkëshorti/ bashkëshortja i/e mirë⁷ dhe familja e devotshme⁸ janë gjithashtu dhuratë prej Allahut. : وَوَهَبْنَا لَهُ أَهْلَهُ وَمِنْهُمْ رَجُلٌ مِّنَّا

Favoret e Allahut janë të përgjithshme dhe të veçanta.

Mirësia e përgjithshme e Allahut është përmendur në ajetet:

“O Zoti ynë! Ti sundon çdo gjë me mëshirë dhe dije”⁹ رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَّحْمَةً وَعِلْمًا

mëshira Ime përfshin çdo gjë.¹⁰ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ

Çdo bëmë që keni, është prej Allahut. Dhe kur ju prek dhimbja, Atij i përgjeroneni.¹¹ وَمَا يَكُم مِّنْ نَّعْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَإِلَيْهِ تَجْرُونَ

Çdo njeri, qoftë i devotshëm, apo i lig dhe çdo krijesë në tokë, ujë, apo qiell përfiton prej saj.

Mirësia e veçantë e Allahut është mëshira dhe bekimet e Tij që u jepen besimtarëve të devotshëm. Allahu e thekson këtë në Kuran:

فَسَاكِبُوا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ * الَّذِينَ يَتَّقُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ

(Mëshirën time) do ta caktoj (në veçanti) për ata që druhen (ndaj Meje), japin zekat dhe që i besojnë ajetet Tona. Të cilët ndjekin të Dërguarin, Profetin e pashkolluar.¹²

Pastaj thotë: إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ Sigurisht,

mëshira e Allahut është afër mirëbërësve.¹³ Po ashtu lutja e Sulejmanit a.s. e nxjerr në pah këtë pikë: وَأُذِلِّي بَرَخْمِيكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ dhe me mëshirën Tënde më prano në grupin e robërve të Tu të sinqertë.¹⁴

Kjo mëshirë, të cilën synojnë të dërguarit e Allahut dhe ndjekësit e tyre, kërkon bindjen e plotë tek Allahu, përmbushjen e kushteve të besimit dhe zbatimin e urdhrave të Tij. Kjo mëshirë e veçantë e Allahut shoqëron besimtarin e sinqertë dhe shfaqet përmes ndjenjës së lumturisë, begatisë dhe suksesit në punë.

Në lidhje me këtë që Zoti i Plotfuqishëm i jep të mirat e Tij kujt të dojë, gjejmë një hadith sahih:

عَنْ ابْنِ مَعْمَرٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ " إِنَّمَا أَجَلُكُمْ فِيهَا خَلَا مِنْ الْأُمَمِ كَمَا بَيْنَ صَلَاةِ الْعَصْرِ إِلَى مَغَارِبِ الشَّمْسِ وَإِنَّمَا مَثَلُكُمْ وَمَثَلُ الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى كَرَجُلٍ اسْتَقْعَلَ عَمَلًا فَقَالَ مَنْ يَعْمَلُ لِي إِلَى يَصْفِ النَّهَارِ عَلَى قِرَاطٍ قِرَاطٍ فَعَمِلْتُ الْيَهُودُ عَلَى قِرَاطٍ قِرَاطٍ فَقَالَ مَنْ يَعْمَلُ لِي مِنْ يَصْفِ النَّهَارِ إِلَى الْعَصْرِ عَلَى قِرَاطٍ قِرَاطٍ فَعَمِلْتُ النَّصَارَى عَلَى قِرَاطٍ قِرَاطٍ ثُمَّ أَتَمَّ تَعْمَلُونَ مِنْ صَلَاةِ الْعَصْرِ إِلَى مَغَارِبِ الشَّمْسِ عَلَى قِرَاطَيْنِ قِرَاطَيْنِ فَعَصَبَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى وَقَالُوا نَحْنُ أَكْثَرُ عَمَلًا وَأَقْلَى عَطَاءً . قَالَ هَلْ طَلَمْتُمْ مِنْ حَقِّكُمْ شَيْئًا قَالُوا لَا . قَالَ فَإِنَّهُ قَضَى أَوْتِيَهُ مِنْ أَشَاءَ "

Hazret Ibn Omeri r.a. ka përcjellë se i Dërguari i Allahut s.a.v.s. ka thënë: “Koha juaj, në krahasim me kohën e popujve të mëparshëm, është si koha midis namazit të asrit deri në perëndim të diellit. Shembulli juaj, në krahasim me të krishterët dhe me hebrenjtë, është si ai njeri, i cili mori disa punëtorë dhe i pyeti: “Kush do të punojë për muaj, nga

mëngjesi deri në mesditë, për një kirat? Hebrejtë e pranuan këtë ofertë dhe nisën punën. Pastaj, ai tha: “Kush do të punojë për mua, nga mesi i ditës deri në namazin e asrit, në këmbim të një kirati?” Atëherë, të krishterët e pranuan këtë dhe realizuan detyrën e tyre. Pastaj, ai pyeti: “Kush do të punojë për mua, nga koha e *asrit* deri në perëndim të diellit, në këmbim të dy kirateve?” Pastaj Profeti ^{s.a.v.s.} tha: “Ju jeni ata (që do të punojnë deri në perëndim të diellit)”. Hebrejtë dhe të krishterët shprehën pakënaqësinë e tyre dhe thanë: “Pse duhet të punojmë më shumë dhe në fund të marrim më pak shpërblim?” Ai iu përgjigj: “A ju kam mohuar diçka nga të drejtat tuaja?” Ata u përgjigjën duke pohuar. Atëherë ai tha: “Kjo është prej mirësisë sime dhe unë ia jap kujt të dua”.¹⁵

Imam Teberiu (839-923) shkruan: “el-Veh-habi është dhuruesi, i cili u dhuron robërve të Tij sukses dhe shpërblim, për shkak të qëndrueshmërisë së tyre në çështjen e fesë, bindjes ndaj Librit dhe besimit në të dërguarit e Tij”.

El-Hattabi (931-988) thotë: “Emri el-Veh-hab i referohet atij, i cili dhuron bujarisht pa përfituar asgjë prej saj”.

Ndikimi i këtij emri te besimtari

Shikoni dhuratat e Tij dhe bekimet e njëpasnjëshme. Bujaria e Tij vërshon nga të katër anët dhe vijon të shtohet. Ai

i fal mëkatet, lehtëson dhimbjen, shëron të sëmurin, begaton të varfrin, i jep dije të paditurit, udhëzon të humburin, çliron të robëruarin, qetëson të duruarin, i shton të mirat falënderuesit, fal të penduarin, shpërblen dashamirësin, i jep të privuarit, fuqizon të shtypurin dhe i mbulon të metat. Robërit nuk kanë asnjë të drejtë mbi Të dhe nuk humbet asnjë mund që bëhet për hir të Tij. Mëshira bujare e Allahut kërkon që besimtari të lavdërojë e të madhërojë Allahun, t’i afrohet Atij përmes bindjes dhe adhurimit dhe asgjë nga dhuntitë dhe të mirat e kësaj bote të mos e pengojnë atë në këtë rrugëtim. Të shprehë kënaqësinë mbi caktimin e Allahut, të tregohet i durueshëm përballë vështirësive duke besuar se kjo do t’i sjellë shpërblime të përhershme siç ka thënë Allahu:

إِنَّ اللَّهَ قَالَ إِذَا ابْتَلَيْتُ عَبْدِي بِحَبِيبَتَيْهِ فَصَبْرٌ عَوضُهُ مِنْهُمَا الْجَنَّةُ “.

Kur unë sprovoj robin tim përmes (humbjes së) dy sendeve të tij të dashura (d.m.th. dy syve të tij), dhe ai tregohet i durueshëm, Unë do ta kompensoj atë me anë të xhenetit.¹⁶

Allahu thotë në Kuranin Famëllartë:

الْخُذْ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ

Lavdia është e Allahut që më dhuroi, pavarësisht nga pleqëria, Ismailin dhe Is’hakun. Vërtet, Zoti im e dëgjon shumë lutjen.¹⁷ Hazret Mesihu i Premtuar^{a.s.} e

shtjellon këtë thënie dhe thotë:

“Njeriu është një krijesë e dobët dhe ai nuk mund të bëjë asgjë përveç mëshirës dhe mirësisë së Allahut të Madhërishëm. Vetë qenia e tij dhe të gjitha mjetet që i duhen për t’u ushqyer dhe për të mbijetuar varen plotësisht nga mëshira e Allahut. Ai që mburret për intelektin, njohurinë, pasurinë apo pronat e tij është një budalla, pasi të gjitha këto dhunti janë dhuruar nga Allahu i Madhërishëm”.¹⁸

Ai gjithashtu shkruan: “Zoti i Madhërishëm, jo vetëm që i ka bekuar muslimanët me dhuratën e arsyes, por gjithashtu i ka hijeshuar ata me shkëlqimin dhe dritën hyjnore të shpalljes. Ata nuk duhet të ecin nëpër ato shtigje, në të cilat duan t’i çojnë filozofët dhe logjika e thjeshtë”.¹⁹

Ai e ka shtjelluar këtë çështje në një vend tjetër, me këto fjalë: “Nëse ne nuk i përdorim aftësitë, të cilat Allahu i Plotfuqishëm na ka bekuar për shkak të mëshirës së Tij të pakufishme, dhe i lëmë ato për t’u tretur e për t’u shpërbërë, atëherë ne jemi pa dyshim mosmirënjohës ndaj favoreve të Zotit. Prandaj, mbani mend se nëse falni namazin, por nuk i përdorni aftësitë tuaja dhe fuqinë tuaj e mbani pezull, atëherë lutjet dhe përgjërimit tuaja nuk do t’ju sjellin asnjë dobi. Nëse nuk kemi arritur të përdorim në dobi dhuratën që

na është dhënë përpara, si mund të pritet që ne do të nxjerrim ndonjë fitim nga përdorimi i dhuratës tjetër?”²⁰

SHËNIME

1. *Kurani Famëlartë* 3:8
2. *Kurani Famëlartë* 38:10
3. *Kurani Famëlartë* 38:36
4. *Kurani Famëlartë* 26:22
5. *Kurani Famëlartë* 19:51
6. *Kurani Famëlartë* 38:31
7. *Kurani Famëlartë* 24:75
8. *Kurani Famëlartë* 21:91, 38:44
9. *Kurani Famëlartë* 40:8
10. *Kurani Famëlartë* 7:157
11. *Kurani Famëlartë* 16:54
12. *Kurani Famëlartë* 7:157,158
13. *Kurani Famëlartë* 7:57
14. *Kurani Famëlartë* 27:20
15. *Xhami et-Tirmidhiu*, Kitab 44: el-Imthal err-Resulilahi ^{s.a.v.s.}, bab 82: Ma xha’aa fi metheli Ibn-Ademe., hadith numër 2871.
16. *Sahihu i Buhariut*, hadith numër 5653
17. *Kurani Famëlartë* 14:40
18. Hazret Mirza Ghulam Ahmed ^{a.s.}, *Melfuzat*, vëll. II, botuar në Tilford, Angli, në 2019 nga Islami International Publications Ltd., f. 125.
19. Hazret Mirza Ghulam Ahmed ^{a.s.}, *Melfuzat*, vëll. I, botuar në Tilford, Angli, në 2019 nga Islami International Publications Ltd., f. 65.
20. Hazret Mirza Ghulam Ahmed ^{a.s.}, *Melfuzat*, vëll. I, botuar në Tilford, Angli, në 2019 nga Islami International Publications Ltd., f. 127.

17. ER-REZAK (FURNIZUESI)

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ﴿١٧﴾

Në të vërtetë, Allahu është Furnizuesi, i Fuqishmi (dhe) i Forti.¹

الرَّزَّاقُ *Er-Rezaku* është një ndër emrat e bukur të Allahut. Kjo fjalë rrjedh nga rrënja رزق dhe si mbiemër ajo është në shkallën sipërore dhe jep kuptimin e intensitetit, dendurisë dhe shkallës së lartë të furnizimit. Sipas leksikut të njohur “Akrebul Mevarid” الرزاق (*er-Rāzīk*) and الرزاق (*er-Razāk*) i takojnë vetëm Allahut të Plotfuqishëm, sepse vetëm Ai e furnizon krijesën e Tij dhe vetëm Atij i takon fuqia për të dhuruar nga dispozitat e dukshme dhe të fshehura.

Kuptimi leksikor

Fjala الرزق *er-Rizku* (furnizimi) i referohet çdo sendi që sjell dobi, fitim e mbarësi, i

cili i jepet në mënyrë të vazhdueshme sipas caktimit të Allahut. Nga fjala “rizku” kuptojmë sendet që përdoren si ushqim nga njeriu. Kjo fjalë ka edhe kuptimin e nafakës dhe fatit. Rizku ndahet në dy kategori:

1. Furnizimi lëndor përmes fuqisë dhe lëndëve të tjera të nevojshme për t’u mbajtur gjallë dhe për t’u zhvilluar.
2. Furnizimi shpirtëror përmes dijes, njohurisë dhe ndërgjegjes.

Përdorimi në Kuranin Famëlartë

Emri *er-Rezaku* është përdorur vetëm një herë në Kuranin Famëlartë. Në të besimtarëve u thuhet se, nëse kanë besim të singertë në Allah dhe i mbështeten vetëm Atij, nuk duhet të kenë frikë nga varfëria e uria. Derisa kafshët dhe zogjtë nuk mbeten pa ushqim, është e papranueshme që njeriu, i cili është krijesa më e lartë e Zotit, të vuajë nga uria, sidomos kur është i përgatitur për të flijuar gjithçka për hir të Tij. Allahu thotë:

كَأَيُّ مَن دَابَّةٍ لَا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِنَّهَا عَلِيمٌ ﴿١٨﴾

E sa shumë gjallesa ka që nuk mbartin me vete ushqimin e tyre! Allahu i ushqen edhe ato, edhe ju. Ai është Gjithëdhëguesi, i Gjithëdhijshmi.²

Në një vend tjetër, Allahu thotë:

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا

Nuk ka ndonjë gjallesë në tokë, përveçse

Allahu ka marrë përsipër ushqimin e saj.³ Pyetjen e kahershme të njerëzve, Kurani e trajton në këtë mënyrë:

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ

Pyet (mohuesit): Kush ju ushqen nga qiejt dhe toka? Thuaju (vetë): “Allahu!”⁴

Atributi “Furnizues” në hadith

Në hadithin e mëposhtëm, i Dërguari i Allahut ^{s.a.v.s.} ka përshkruar mënyrën se si Allahu i furnizon robërit e Tij.

Hazret Ebu Dheri ^{r.a.} rrëfen se i Dërguari i Allahut ^{s.a.v.s.} ka përcjellë nga Allahu se Ai ka thënë: “O robërit e Mi! Unë ia kam ndaluar Vetes padrejtësinë dhe e kam bërë të ndaluar edhe midis jush, prandaj mos i bëni padrejtësi njeri-tjetrit. O robërit e Mi! Jeni të gjithë të humbur, përveç atyre që Unë i kam udhëzuar, andaj kërkomëni udhëzimin dhe Unë do t’ju udhëzoj. O robërit e Mi! Ju të gjithë jeni të uritur, përveç atyre që Unë i kam ushqyer, prandaj kërkomëni mjetet e nevojshme dhe Unë do t’ju furnizoj. O robërit e Mi! Ju të gjithë jeni të zhveshur, përveç atyre që i kam veshur, prandaj kërkomëni dhe Unë do t’ju vesh. O robërit e Mi! Ju bëni mëkate ditë e natë, dhe Unë jua fal ato, prandaj kërkomëni falje se Unë do t’ju fal. O robërit e Mi! Nuk mund të më bëni asnjë dëm, edhe nëse doni, dhe nuk mund të më sillni asnjë dobi, edhe nëse dëshironi. O robërit e Mi! Nëse secili

nga ju, të parët apo të fundit, njerëzit tuaj apo xhindet, të gjithë të bëhen aq të drejtë, sa është më i drejti nga ju, kjo nuk do të shtojë asgjë në sovranitetin tim. O robërit e Mi! Nëse të gjithë paraardhësit tuaj dhe pasardhësit tuaj dhe secili nga njerëzit dhe xhindet tuaj, t’i përngjani njeriut më të lig në mesin tuaj, kjo prapëseprapë nuk do të ndryshonte asgjë në pushtetin tim. O robërit e mi! Nëse ju të gjithë, nga i pari (i njerëzimit) deri tek i fundit, dhe secili nga xhindet dhe njerëzit të tuboheshin në një fushë të hapur dhe secili prej tyre të më kërkonte diçka dhe Unë të plotësoja secilën kërkesë, kjo nuk do të pakësonte nga sundimi im, as aq sa është uji që mbetet në vrimën e gjilpërës, në krahasim me oqeanin. O robërit e Mi! Unë shkruaj vetëm veprat tuaja dhe pastaj ju shpërblej për to. Andaj, nëse dikush gjen mirësi, le të madhërojë e lavdërojë Allahun, ndërsa ai që gjen diçka tjetër (e jo mirësi), le të fajësojë veten e vet”.⁵

A është rizku i paracaktuar?

I Dërguari i Allahut ^{s.a.v.s.} ka thënë: “Përgatitjet e (nevojshme) për krijimin e njeriut bashkërenditen në barkun e nënës për 40 ditë në formën e spermës dhe pastaj bëhet ajo si një ngjizje gjaku për një periudhë të ngjashme. Pastaj ajo kthehet në një copëzë mishi për një periudhë të ngjashme. Pastaj Allahu

dërgon një engjëll, i cili edhe e urdhëron atë për të shkruar katër gjëra. Atij i jepet ky urdhër “Shkruaji veprat e tij, rizkun e tij, kohën e vdekjes së tij, si dhe nëse ai do të jetë i mirë, apo i keq”. Pastaj atij i fryhet shpirti. (Mos harro) dikush nga ju, mund të ketë bërë vetëm vepra (të mira) derisa midis tij dhe xhenetit të ketë mbetur vetëm 1 krah distancë, por i del përpara caktimi (i tij) dhe ai nis të bëjë veprat e banorëve të xhehenemit. Ai vazhdon të bëjë (mëkate) derisa midis tij dhe xhehenemit, nuk mbetet veçse një krah (distance), por atij i del përpara caktimi i tij dhe ai edhe një herë nis të bëjë veprat e banorëve të xhenetit.⁶

Çështja e paracaktimit (kaderit) është një nga gjashtë shtyllat e besimit në Islam, megjithatë mbetet mjaft e keqkuptuar dhe koklavitur. Ndër muslimanë, ka njerëz që besojnë verbërisht në kader, pra çdo çështje e madhe apo e vogël qoftë, është e paracaktuar nga Zoti, dhe njeriu nuk zotëron asnjë fuqi mbi rrethanat dhe ngjarjet. Gjithçka ndodh sipas një plani madhështor të Zotit. Ky koncept është mjaft problematik, pasi na përballon në mënyrë të pashmangshme me çështjet, si: krim, dënim, ndëshkim e shpërblim. Nëse njeriu nuk gëzon vullnet apo zgjedhje të lirë, ai nuk meriton as dënim, apo shpërblim për veprat e tij. Si ana tjetër e medaljes, ka muslimanë që besojnë se paracaktimi (kaderi) nuk luan

asnjë rol në gjithçka që njeriu mendon, apo realizon.

Allahu është i Plotfuqishëm, i Gjithëdijshëm dhe i Gjithëpranishëm, i cili qëndron jashtë kohës dhe hapësirës. Allahu thotë:

قَالَهُمْ فَجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ﴿٨﴾ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا ﴿٩﴾ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ﴿١٠﴾

“Ai (në gjenezën e tij) shpalli çfarë është e shtrembëta dhe e drejta për të. Pa dyshim, fitoi ai që e pastroi atë, dhe humbi ai që e shkeli atë”.⁷ Pra, Allahu ka pajisur natyrën njerëzore me aftësinë për të dalluar të keqen nga e mira, dhe i ka dhënë vullnet të lirë dhe mjete të duhura për të vepruar me ndershmëri, druajtje e çiltërsi. Allahu thotë:

سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ﴿١﴾ الَّذِي خَلَقَ فَسُوَّى ﴿٢﴾ وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَى ﴿٣﴾

“Përmende shenjtërinë e emrit të Zotit tënd të Lartësuar, që krijoi dhe rregulloi; që përcaktoi (elementët), më pas udhëzoi”.⁸ Këtu lind pyetja: Derisa Allahu e di të kaluarën, të tashmen dhe të ardhmen, madje edhe atë që njeriu do të zgjedhë për veten, atëherë pse të mos besojmë se Ai na detyron të marrim një vendim të caktuar në kushte të caktuara? Hazret Mirza Tahir Ahmedi ^{r.a.}, kryetar i 4-t i Xhematit Musliman Ahmedia e ka trajtuar këtë çështje bukur. Njëherë dikush e pyeti: “Çfarë është paracaktimi? Nëse çdo çështje është e paracaktuar, a i mbetet ndonjë kuptim jetës njerëzore?”

Ai iu përgjigj: “Së pari duhet të sqarojmë çështjen e paracaktimit. Një njeri lind në rrethana të caktuara, në një familje të caktuar dhe në një vend të caktuar, me disa avantazhe e epërsi dhe disa disavantazhe e humbje. A është ai në gjendje të ndryshojë diçka prej tyre? Ky është caktimi (kaderi), ose një ndër format e caktimit. Ky është një ndër llojet e paracaktimit (kaderit). Nganjëherë, disa çështje janë të ndërlidhura, në të cilat paracaktimi dhe përpjekja njerëzore janë të ndërthurura me njëra-tjetrën. Megjithatë, është vetëm në dijen e Zotit se njeriu, ose do të kontribuojë përfundimisht për të çuar fatin e tij në shkatërrim e rrënim, ose në zhvillim e mbarësi.

Nuk është absolutisht njohuria paraprake e Zotit, e cila përcakton rezultatin përfundimtar, përkundrazi është vullneti i lirë i njeriut që përcakton çështjen themelore të rrjedhjes. Ndonëse Zoti është në dijeni paraprake për atë që do të ndodhë, mirëpo kjo nuk ndikon në rrjedhën e ngjarjeve, pasi dija e Tij varet nga veprat e njeriut. Kjo është pjesa më e ndërlikuar, të cilën njerëzit shpesh nuk arrijnë të kuptojnë. Unë mundohem t’ua sqaroj këtë pjesë me anë të disa shembujve. Për mua, kjo është një çështje e thjeshtë, që nuk mban asnjë vështirësi. A e mbani mend, çfarë keni bërë sot në mëngjes? Edhe pse ju e dini tashmë atë që keni bërë sot në

mëngjes, ju nuk mund të ndryshoni absolutisht asgjë. Kështu, dija nuk ka të bëjë asgjë me pandryshueshmërinë e të kaluarës suaj. Por, dija juaj është gjithashtu e pandryshueshme, sepse faktet janë të pandryshueshme. Tani, cila vjen përpara: faktet i paraprijnë dijes, apo dija u paraprin fakteve? Sigurisht, faktet i paprijnë dijes. Edhe në lidhje me të ardhmen, dija paraprake e Zotit vepron krejtësisht në të njëjtin mënyrë. Ai zotëron dijen paraprake, sepse ngjarjet e rrethanat do të rrjedhin absolutisht në përputhje me të, përndryshe Ai nuk do të kishte dijen paraprake, madje dija e Tij do të ishte e mangët dhe e gabuar. Ky është paracaktimi (i Zotit) ose një ndër llojet e tij”.⁹

Ajeti i mëposhtëm gjithashtu i vë kapak kësaj çështjeje. Allahu thotë:

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ لِيَجْزِيَ الَّذِيْنَ اَسْتَوْا بِهَا عَمَلُوْا وَيَجْزِيَ الَّذِيْنَ اٰخَسْتُوْا بِالْاٰخِسْتٰى ﴿٩﴾

“E Allahut është gjithçka që është në qiej dhe gjithçka që është në tokë, që ata, të cilët bënë të këqija, Ai t’i ndëshkojë për veprat e tyre, dhe t’i shpërblejë në mënyrën më të mirë ata që bënë të mira”.¹⁰ Për çështjen e rizkut, gjejmë një hadith të ngjashëm.

عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ، قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَوْ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تُؤْكَلُونَ عَلَى اللَّهِ حَقَّ تَوَكُّبِهِ لَرَزَقْتُمْ كَمَا تُرَزَّقُ الطَّيْرُ تَغْدُو جَمَاصًا وَتَرُوحُ بَطَانًا»

Hazret Omer ibn Hattabi ^{r.a.} ka përcjellë se i Dërguari i Allahut ^{s.a.v.s.} ka thënë: Nëse ju i mbështeteni Allahut, ashtu siç kërkon mbështetja e Tij, Ai do t'ju furnizojë ashtu siç furnizohet një zog, i cili del i uritur në të gdhirë dhe kthehet i ngopur ndaj të ngrysur”.¹¹

Si besimtar, njeriu duhet të jetë i vetëdijshëm për marrëdhënien e ndërlikuar mes mbështetjes tek Allahu dhe përpjekjes në konceptin e kërkimit të riskut. Nëse mendojmë se mbështetja tek Allahu bazohet vetëm në bindje dhe risku (nafaka) vjen vetvetiu pa përpjekje, do të jetë një kuptim i mangët. Megjithatë, nëse bën të kundërtën, pra vetëm përpjekje të nevojshme, pa kërkuar mbështetjen tek Allahu, do të jetë sërish një metodë e gabuar, e cila do ta çojë njeriun në një përfundim të padëshiruar.

Si mund të shtojmë riskun tonë?

Për shkak të nevojave të shumta dhe të ardhurave të kufizuara, nganjëherë përballemi me dilemat dhe sprovohemi për shkallën e besimit tonë. Në kësaj rrethanash, shejtani na pëshpërit dyshime në mendje dhe na cyt për të investuar, apo angazhuar në veprime të ndaluara në Islam. Allahu thotë:

الَّذِينَ يَدْعُونَ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُونَ بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَدْعُكُمْ مَغْفِرَةً مِنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

“Djali ju frikëson nga varfëria dhe ju urdhëron shthurjen, kurse Allahu ju premton falje dhe bekime prej Tij dhe Allahu është Zgjerues, Gjithëdijshëm”.¹² Derisa Allahu është Furnizuesi dhe çdo risk vjen prej Tij, andaj mbështetja tek Ai dhe nënshtrimi ndaj urdhrave të Tij është çelësi i çdo begatie. Përveç kërkimit të metodave të lejuara e hallall, besimtari duhet t'u përmbahet mësimëve të Kuranit dhe të hadithit. Disa prej tyre janë si më poshtë:

1. Namazi

وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا تَسْأَلُكَ رِزْقًا
 * نَحْنُ نَرْزُقُكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَى

Porosit familjen tënde për namazin dhe ji i qëndrueshëm në të. Ne nuk të kërkojmë ushqimin. Ne të ushqejmë ty. Fundi i përket druajtjes (ndaj Zotit).¹³ Kjo tregon që namazi, i cili në vetvete është simboli i bindjes ndaj Allahut, është çelësi i çdo suksesi në jetë, si dhe burimi kryesor i furnizimit moral e shpirtëror.

2. Lutja

Hazret Ume Selema ^{r.a.} ka përcjellë se i Dërguari i Allahut ^{s.a.v.s.} bënte këtë lutje për namazin e sabahut:

عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - كَانَ يَقُولُ إِذَا صَلَّى الصُّبْحَ
 حِينَ يُسَلِّمُ ” اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا، وَرِزْقًا طَيِّبًا، وَعَمَلًا مُتَقَبَّلًا “

“O Allah! Të kërkoj dituri të dobishme,

nafakë të pastër dhe punë të pranueshme”.¹⁴

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَجُلًا، قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ سَمِعْتُ دُعَاءَكَ اللَّيْلَةَ فَكَانَ الَّذِي
وَصَلَ إِلَيَّ مِنْهُ أَنَّكَ تَقُولُ “اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي وَوَسِّعْ لِي فِي رِزْقِي وَبَارِكْ لِي
فِيمَا رَزَقْتَنِي “. قَالَ “ فَهَلْ عَرَاهُ تَرَكَنْ شَيْئًا “

Hazret Ebu Hurejra ^{r.a.} rrëfen: Një njeri pyeti: “O i Dërguari i Allahut! Mbrëmë ju kam dëgjuar që po bënit një lutje”. Ajo që më ka mbetur prej asaj është se patët thënë: ‘O Allah! Më fal gjynahun, më zgjero në risk (nafakën time) dhe më beko në atë që më jep Ti’. Profeti ^{s.a.v.s.} e pyeti: “A shikon se ajo (lutje) të ketë lënë diçka?”¹⁵

I Dërguari i Allahut ^{s.a.v.s.} i lutej Allahut gjithmonë për furnizim e nafakë, edhe pse ishte robi më i dashur i Allahut. Prandaj edhe ne duhet t’i drejtohem vazhdimisht er-Rrazakut (Furnizuesit) për çdo kërkesë dhe nevojë.

3. Druajtja ndaj Allahut

Nëse druajtja ndaj Zotit mbizotëron në të gjitha çështjet e besimtarit dhe ai mundohet t’i përballojë vështirësitë me bindje e besnikëri, Allahu e premton për furnizim të paimaginueshëm. Ai thotë:

مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۖ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ۖ وَيَرْزُقْهُ
مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ ۚ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ

“...për çdokënd që beson në Allah dhe në Ditën e Ahiretit; dhe ai që i druhet Allahut, (Allahu) i gjen ndonjë

rrugëdalje, dhe e ushqen nga atje që ai nuk e imagjinon dot. Dhe një që mbështetet tek Allahu, (ta dijë se) Ai është i mjaftueshëm për të”.¹⁶

4. Kërkimi i faljes (Istikfari)

Surja Nuh rrëfen historinë e Hazret Nuhut ^{a.s.}, i cili e predikoi popullin e tij ditë e natë dhe u kujtoi mirësitë dhe dhuntitë e Zotit. Ai u tregoi se, nëse do të madhëronin Zotin dhe t’i kërkonin falje për gabimet e tyre, do të tërhiqnin mëshirën e Zotit. Kurani thotë:

فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ۖ يُرْسِلُ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ۖ وَيُبْذِلُكُمْ
بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلُ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلُ لَكُمْ أَنْهَارًا

“Dhe u thashë: Kërkojini falje Zotit tuaj, sigurisht, Ai është shumë Falës; Ai do të dërgojë qiellin që do t’ju reshë, do t’ju ndihmojë me pasuri e fëmijë, do të bëjë për ju pemishte dhe do të bëjë (edhe) lumenj”.¹⁷

5. Të shpenzuarit në rrugën e Allahut

Nëse një besimtar shpreh mirënjohje ndaj Allahut duke shpenzuar pasurinë për hir të Zotit në dobi të krijesës së Tij, Zoti e premton për lehtësi në jetë:

فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى ۖ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى ۖ فَسَنِّيْرُهُ لِلْيسْرِ ۖ وَأَمَّا مَنْ
كَذَّبَ وَاسْتَكْبَرَ ۖ فَسَنِّيْرُهُ لِلْعُسْرِ ۖ

“Andaj, ai që dhuroi (në rrugën e së vërtetës) dhe pati druajtje (ndaj Zotit), dhe vërtetoi më të mirën (duke e pranuar

atë), Ne patjetër do t'ia mundësojmë lehtësinë. Kurse ai që u tregua koprrac dhe shpërfillës, dhe e quajti gënjeshtër më të mirën, Ne patjetër do ta shtrëngojmë”.¹⁸

SHËNIME

1. *Kurani Famëlartë* 51:59.
 2. *Kurani Famëlartë* 29:61.
 3. *Kurani Famëlartë* 11:7.
 4. *Kurani Famëlartë* 34:25.
 5. *Sahihu i Muslimit*, kitab 45: *el-Birr*, ues-*Siletu uel Adab*, bab 15: *Tabrimudh-Dhulmi*, hadith numër 2577a.
 6. *Sahibu i Buhariut*, Kitab: 59 *Bede'ul Khalk*, bab 6: *Dhikrul-Melaiketi*, hadith numër 3208.
 7. *Kurani Famëlartë* 91:9-11.
 8. *Kurani Famëlartë* 87:2-4.
 9. Nga seanca pyetje-përgjigjesh, e mbajtur më 14 prill 1996.
 10. *Kurani Famëlartë* 53:32.
 11. *Xhami et-Tirmidhiu*, kitab: 36 *ez-Zuhd*, bab: *fit-Tevekul al-Allab*, hadith numër 2344.
 12. *Kurani Famëlartë* 2:268.
 13. *Kurani Famëlartë* 20:133.
 14. *Sunen Ibn Maxha*, kitab: *Ikametus Selati ues-Sunetu fiha*, bab: *ma jukalu b'adet-teslim*, hadith numër 925.
 15. *Xhami et-Tirmidhi*, kitab: *ed-D'avatu ar-Resulillahi* ^{s.a.v.s.}, hadith numër 3500)
 16. *Kurani Famëlartë* 65:3,4.
 17. *Kurani Famëlartë* 71:11-13.
 18. *Kurani Famëlartë* 92:6-11.
-

Humanity First shpërndan mishin e Kurbanit mes familjeve në nevojë në Tiranë

Më 11 korrik 2022, Organizata humanitare e Xhematit Musliman Ahmedia, Humanity First Deutschland, shpërndau mishin e Kurban Bajramit në 120 familje në nevojë në Tiranë. Prej tyre 90 familje u ndihmuan në Njësinë Administrative nr. 11, në Bashkinë e Tiranës. Aktiviteti u realizua në bashkëpunim me Bashkinë e Tiranës. Xhemati Musliman Ahmedia falënderon Znj. Migena Spaho, Drejtore e Shërbimeve Sociale në Bashkinë e Tiranës, për asistencën e dhënë në realizimin e këtij projekti përmes strukturave të Bashkisë.

Xhelsa Salana e 13-të e Xhematit Musliman Ahmedia të Shqipërisë

Xhemati Musliman Ahmedia i Shqipërisë zhvilloi me datën 9 tetor 2022 Xhelsa Salanën (Tubimin Vjetor) e 13-të në ambientet e Xhamisë Bejtul-Evel, në Tiranë. Ky është një aktivitet i përvitshëm i Xhematit, i cili fatkeqësisht kishte munguar për dy vitet e kaluara për shkak të pandemisë Covid-19.

Ky tubim synon mbledhjen anëtarëve të Xhematit dhe jo vetëm, për të diskutuar dhe mësuar tematike fetare, sociale dhe për të rifituar energji të reja shpirtërore.

Pas rregjistrimit të secilit pjesëmarrës, organizimi filloi në orën 09:30 me ceremoninë e ngritjes së flamujve nga presidenti dhe zëvendës presidenti i xhematit, z. Samad Ahmed Ghorri dhe z. Bujar Ramaj. Ceremoni kjo që u mbajt në ambientin e jashtëm, përpara godinës së misionit.

Më pas burrat dhe gratë, të ndarë, iu drejtuan ambjentëve të Xhelsës, respektivisht burrat brenda Xhamisë Bejtul-Evel dhe gratë në sallën e mbledhjeve brenda godinës së misionit.

Sesioni i parë i drejtuar nga z. Bujar Ramaj, zëvendës president i Xhematit Musliman Ahmedia të Shqipërisë dhe nga z. Xhinahudin Saif, president i Xhematit Musliman Ahmedia të Kosovës, filloi me recitimin e Kuranit të Shenjtë nga z. Besmir Yvejsi i cili lexoi dhe përkthimin.

Fjala e mirëseardhjes u mbajt nga z. Sali Beja i cili pa u zgjatur shumë, ftoi në podium panelin drejtues. Fjalimin e parë e mbajti z. Samad Ahmed Ghorri, presidenti i Xhematit Musliman Ahmedia të Shqipërisë, mbi temën *“Krizë sociale dhe zgjidhja e saj”*. Fjala e tij u përqëndrua në faktin se të gjithë ne dëshirojmë që ankthi dhe stresi të jenë larg prej nesh, dhe të gjithë të jetojmë të lumtur por, situata e botës këtë gjë na e bën gjithnjë e më të paarritshme. Megjithatë sipas z. Ghorri ka një ushqim shpirtëror që na ndriçon shpirtin, falë së cilit ne mund t’ja dalim.

Më pas në monitorët e Xhelsës, në të dyja sallat, atë të burrave dhe atë të grave u shfaq video-insert-i i Saeed Mateas Gessler, gjermai që u udhëzua prej Zotit për të pranuar Islamin.

Pas një prezantimi të shkurtër të përkthimeve të Kuranit në gjuhë të ndryshme të botës, fjalën e mori zëvendës presidenti i Xhematit Musliman Ahmedia të Shqipërisë, z. Bujar Ramaj. Ai mbajti një fjalim shumë emocionues me temën *“Feja Islame në natyrën njerëzore”*. Harmonia mes trupit dhe shpirtit, mes formës dhe përmbajtjes, mes së jashtmes dhe së brendshmes, është ajo që gjithmonë do t’ju sigurojë paqe dhe prosperitet. Ky ishte një nga mesazhet e filozofisë së Islamit që përcolli zoti Ramaj në fjalimin e tij.

Pas një ndërprerje të shkurtër për shplodhje dhe kafe, mbledhja rifilloi në orën 11:40 me fjalimin e titulluar “*Dielli që po lind nga perëndimi*”, i mbajtur nga z.Sali Beja. Ai foli rreth faktit se cilët janë sot përfaqësuesit e denjë të Islamit në botë. Ato popuj që as vetë nuk janë në paqe, që janë larg shkencës dhe logjikës, jashtë realitetit dhe të cilët vetëm e keqpërdorin emrin Islam, të ndarë dhe të përçarë, nuk mundet të jenë kurrsesi përfaqësues të vërtetë të Islamit. Z. Beja tha se është Xhemati Musliman Ahmedia ai që sot po mbron vlerat e pastra e të vyera të Islamit nëpër botë, nën udhëheqjen e Kalifatit të bekuar.

“*Rruga e kërkimtarëve*” ishte një dokumentar shumë emocionues dhe besimnxitës, i përgatitur nga kanali zyrtar i Xhematit, MTA (Muslim Television Ahmadiyya International) dhe i titruar në shqip i cili u ndoq nga të gjithë të pranishmit.

Zuber Khalil Khan, drejtor i organizatës bamirëse Humanity First i Gjermanisë për vendet e Ballkanit, mbajti një fjalim përshëndetës duke rrëfyer histori se si kjo organizatë bamirëse ka fituar respekt ndërkombëtar falë punës së saj të palodhur me qëllimin e vetëm të shërbimit ndaj krijesave të Zotit pa asnjë lloj axhende të fshehur.

Në orën 12:45 në ambjentin e xhamisë Bejtul Evel u falën të bashkuara namazet e drekës dhe të ikindisë dhe pastaj

të pranishmit dolën në ambjentet e jashtme, ku ishte servirur me përkujdesje të veçantë dreka për burrat dhe për gartë.

Koha ishte e ngrohtë dhe me diell, çka e bëri të ngrënit jashtë të shijonte edhe më shumë.

Në orën 14:10 filloi sesioni i tretë dhe përfundimtar nën drejtimin e Dr. Abdul Shakoore Khan, ish-president i Xhematit Musliman Ahmedia të Shqipërisë, dhe presidentit aktual, z. Samad Ahmed Ghorri.

Pas recitimit të Kuranit të Shenjtë, një tjetër video-insert e pati radhën, kësaj here një histori emocionuese e një gruaje europiane në rrugëtimin e saj drejt Islamit.

Fjalimi i fundit i kësaj Xhelse u mbajt nga z. Mariglen Beja, “*Xhemati Musliman Ahmedia, një paraqitje*”. Ai pohoi para të gjithëve se Islami i vërtetë është ai që buron nga Kurani dhe nga Profeti Muhamed s.a.v.s dhe që gjithashtu është i mbështetur përmes shenjave nga Zoti i Madhërisëm. Z. Beja shpalosi para të gjithëve kushtet dhe kriteret morale të deklaruara nga Hazert Mesihu i Premtuar a.s që secili nga ne ta quajë veten pjesë e Xhematit të tij të bekuar.

Në vitet 1900 Xhon Aleksandër Doui, themeloi qytetin Zion në Illinois SHBA me qëllim shkatërrimin e Islamit. Ai deklaroi se kushdo që do futet në këtë qytet duhet që së pari të konvertohet në

të krishterë. Ai përdori një gjuhë tepër të ligë kundër Islamit dhe kundër Profetit Muhammed^{s.a.v.s.}. Mesihu i Premtuar^{a.s.}, si shërbëtori i përkryer i Profetit Muhammed^{s.a.v.s.}, iu përgjigj sfidës së tij kundër Islamit me një sfidë personale në formën e një dueli lutjesh ku gënjeshtari do të demaskohej dhe do të vdiste brenda jetës së tjetrit. Profecia u përmbush. Dowie vdiq në mënyrë të poshtëruar duke pësuar paralizë, në vitin 1907, gjatë jetës së Mesihut të Premtuar^{a.s.}. Ditët e sotme Hazret Kalifi i V-të i Xhematit Musliman Ahmedia përuroi xhaminë *Fat'he Adhim* (Fitorja Madhështore) pikërisht në këtë qytet duke vulosur kështu një fitore madhështore të Mesihut të Premtuar^{a.s.} kundër një armiku të përbetuar të Islamit.

Ishte kjo përmbajtja e dokumentarit të fundit të kësaj Xhelse që u ndoq me shumë interes nga të gjithë të pranishmit.

Më pas, pak para fundit, presidenti i Xhematit z. Samad Ahmed Ghor mbajti fjalën e tij të falënderimit dhe të urimit për gjithë pjesëmarrësit dhe në fund, Dr. Abdul Shakoore mbajti fjalën e tij përshëndetëse duke falënderuar Allahun për sukseset e këtij Xhemati dhe duke u lutur në heshtje, sëbashku me audiencën për suksese të mëtejshme.

Në orën 15:30 Xhelsa Salana e 13-të e Xhematit Musliman Ahmedia të Shqipërisë u shpall e mbyllur, foto të rastit u mbajtën aty-këtu me grupe të

ndryshme.

Xhelsa Salana e 56-të e Xhematit Musliman Ahmedia të Anglisë

Xhemati Musliman Ahmedia i Mbretësisë së Bashkuar zhvilloi me datat 5,6,7 gusht 2022 Xhelsa Salanën e 56-të. Meqë prej katër dekadësh, Britania është gjithashtu qendra e Kalifatit Ahmedia, andaj që nga 1984 ky aktivitet i përvitshëm mbahet njëherazi si Tubimi Qëndror i Xhematit Musliman Ahmedia. Që nga viti 2006, ky tubim po zhvillohet në Hadikatul Mahdi, në Alton, Hampshire. Çdo vit kjo zonë rurale me bukurinë natyrore, me një hapësirë prej 208 hektarësh, bëhet kryeqendër e vëmendjes. Gjatë periudhës së Xhelsës, këtu ngrihen mbi 240 tenda dhe infrastruktura të tjera të nevojshme për t'u kujdesur për mysafirët që vijnë nga anëmbanë botës.

Më 4 gusht, Hazret Kalifatul Masih^{a.b.a} vizitoi vendin ku mbahet tubimi dhe kontrollloi përgatitjet nga afër.

Në fjalimin hapës, Huzuri u tërhoqi vëmendjen anëtarëve ndaj synimit dhe qëllimit të Xhelsa Salanës, si dhe nënvizoi rëndësinë e ngritjes në vepra të mira dhe druajtje ndaj Allahut. Ai gjithashtu porositi për të lënë mosmarrëveshjet e për t'u pajtuar me njëri-tjetrin. Ai kërkoi që anëtarët duhet të përpiqen për një jetë të pastër, të dëlirë dhe harmonike. Më 6 gusht, në sesionin e paradites, Huzuri vizitoi

sallën e grave dhe mbajti një fjalim. Në sesionin e pasdites, Huzuri mbajti një fjalim të gjatë në sallën kryesore dhe përmendi bekimet e Allahut mbi Xhematin Musliman Ahmedia gjatë një viti. Vetëm gjatë këtij viti, nga 109 shtete dhe nga 160 kombësi të botës, 176 mijë njerëz kanë pranuar Islamin e vërtetë duke u anëtarësuar në Xhematin Musliman Ahmedia. Elhamdulillah

Në sesionin e fundit të Xhelsës, Huzuri mbajti fjalimin mbyllës. Në përputhje me fjalimeve të tij nëpër Xhelsa Salana, ai shpjegoi mësimet e Islamit për të drejtat e njerëzve. Ai u ndal veçanërisht për të drejtat e lypsarëve dhe të nevojtarëve dhe përmendi porosinë e Islamit nga Kurani dhe hadithi për këtë shtresë të shoqërisë njerëzore. Qindra mijëra ahmedianë dëgjuan këtë fjalim përmes transmetimit të MTA-së morën pjesë në lutje, me të cilën përfundoi kjo xhelse. Përveç 4 fjalimeve frymëzuese të Kalifit, në Xhelsa Salana u mbajtën edhe 7 fjalime nga dijetarët e xhematit mbi tema të ndryshme. Edhe këtë vit për shkak të rregullave të Covid-19, vetëm anëtarët e Xhematit nga Britania dhe një pjesë e kufizuar mysafirësh nga vendet e tjera morën pjesë në Xhelsa Salana, megjithatë numri i përgjithshëm i pjesëmarrësve ishte 26649. Duke vazhduar traditën tashmë disa vjeçare, Kryetari i Xhematit të Gjermanisë së bashku me një grup prej 25 anëtarësh gjithashtu udhëtoi me biçikletë nga Gjermani deri në vendin ku zhvillohet Xhelsa.

Për më shumë, vizitoni
<https://jalsasalana.org.uk/>

Xhelsa Salana e 46-të e Xhematit Musliman Ahmedia të Gjermanisë

Xhemati Musliman Ahmedia i Gjermanisë mbajti Xhelsa Salanën e 46-të më 19,20,21 gusht 2022 në Messe Karlsruhe. Edhe pse anëtarët e Xhematit të Gjermanisë ishin të lumtur se mund të merrnin pjesë sërish në këtë oazë të bekuar shpirtërore, por në anën tjetër ata ishin edhe të pikëlluar se Imami i tyre nuk ishte i pranishëm këtë herë. Megjithatë, Hazret Kalifi i Pestë (Allahu e ndihmoftë fuqimisht) iu drejtua të pranishmëve të Xhelsa Salanës përmes MTA-së dhe i ngazëlloi zemrat e tyre. 4 sallat e kompleksit Messe Karlsruhe ishin ndarë në mënyrë të barabartë midis burrave dhe grave. Gjatë tri ditëve të Xhelsa Salanës, dijetarët mbajtën 10 fjalime mbi tema të ndryshme.

Në ditën e fundit, të gjithë po prisnin me padurim fjalimin mbyllës të Huzurit, dhe sa u shfaq ai në ekran, salla ushtoi nga parulla të zjarrëta. Ai përshkroi gjendjen alarmante të botës dhe më pas përvijoi parimet e Islamit për vendosjen e paqes së qëndrueshme. Ai nënvizoi rëndësinë e drejtësisë dhe tregoi se paqja nuk mund të arrihet, derisa nuk jemi të gatshëm për të sakrifikuar interesat tona të ngushta. Sot, Zoti ka ngarkuar ndjekësit e Mesihut të Premtuar ^{a.s.} me këtë përgjegjësi, që ata të bëhen mbartës të paqes në çdo nivel të jetës shoqërore dhe të shpëtojnë botën nga errësira e plotë në dritë të përherëshme.

Këtë vit 19782 persona morën pjesë në Xhelsa Salana, ndërsa më shumë se 40 mijë persona ndoqën programin e Xhelsa Salanës drejtpërdrejtë në shtëpitë e tyre.

Lutje për të kërkuar riskun dhe paqen

رَبِّ اجْعَلْ هَذَا بَلَدًا آمِنًا وَارْزُقْ أَهْلَهُ مِنَ الشَّيْءِ مَنْ أَمِنَ
مِنْهُمْ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ

O Zoti im! Bëje këtë qytet të paqes dhe
ushqej banorët e tij, që besojnë në Allah
dhe në ditën e fundit, me fruta të çdolloji.

Kurani Famëlartë 2:127

Hazret Ebu Hurejrah r.a. rrëfen: Një njeri pyeti: “O i Dërguari i Allahut! Mbrëmë ju kam dëgjuar që po bënit një lutje”. I Dërguari i Allahut ^{s.a.v.s.} e pyeti, ai ishte i sigurt nëse i kishte dëgjuar mirë fjalët? Ajo lutje është:

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي، وَوَسِّعْ لِي فِي دَارِي، وَبَارِكْ لِي فِي رِزْقِي

O Allah! Më fal gjynahun, më zgjero
shtëpinë dhe më beko në atë që më jep Ti.

Musned Ahmed, vëll. 4, f. 63.

INDEX IN ENGLISH

10 Light upon Light

A comprehensive explanation of the verse “Allah is the Light of the heavens and the earth” (24:36)

HAZRAT MIRZA BASHIR-UD-DIN MAHMUD AHMAD
SECOND CALIPH OF PROMISED MESSIAH

18 Those who honor the Quran will be honored in heaven

HAZRAT MIRZA GHULAM AHMAD ^{A.S.}
PROMISED MESSIAH & IMAM MAHDI

20 Nothing can be compared with faith

HAZRAT MIRZA GHULAM AHMAD ^{A.S.}
PROMISED MESSIAH & IMAM MAHDI

24 Possibility of hearing the voice of Prophet Muhammad through technology – A clue from the Quran

USAMA AWAN

28 Islam, Iman and Ihsan – Three stages of faith

An explanation of the 2nd hadith from the famous collection “*Forty Hadith of an-Nawawi*” by famous Imam Yahyā ibn Sharaf al-Nawawī

SHAHID BUTT

42 2nd Argument from “Ten Proofs for the Existence of God”

Ten Proofs for the Existence of God is an elegant and thoughtful disposition of the proofs of God’s existence found in the Holy Quran.

HAZRAT MIRZA BASHIR-UD-DIN MAHMUD AHMAD
SECOND CALIPH OF PROMISED MESSIAH

46 The Holy Prophet Muhammad^{s.a.v.s.}

The founder of the Islam Prophet Muhammad p.b.u.h. is described as a mercy to all worlds, a champion of peace and as a perfect example. He is the moral and spiritual model for ore than 1.9 billion Muslims.

HADAYATULLAH HÜBSCH

52 Do women have an unfair share in inheritance?

Answer to a common assumption that Islam doesn’t allow equal share in inheritance for men & women.

FARHAN IQBAL

58 What is the correct Islamic concept of the jinn?

What are Jinns and do they really exist? Do they have influence on human life and what they are capable of doing?

HAZRAT MIRZA MASROOR AHMAD

74 The environmental costs of war and Islam’s solution

LUBNA JUNAID

80 Attributes of Allah

Explanation of attributes al-Wahhab (the Bestower) and Ar-Razzaq (The All-Provider, the Sustainer) from the Holy Quran and Hadith

SHAHID BUTT

92 News from Jamaat

A summary of events held in Ahmadiyya Muslim Jamaat Albanian, Germany and United Kingdom.

وَالْكَافِرِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ
وَاللَّهُ يَحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

*(Të dmajturit janë ata) që gëlltitin zemërimin dhe falin
njerezit. Dhe Allahu i do mireperesit.*

(Ali-Imran 3:135)